

GORENJSKI GLAS

DRUGIČ NA OSMIH STRANEH DEMOKRACIJA

SDZ
Slovenska demokratična zveza

INTERVJU Z JANEZOM JANŠO

Odprite strani

Pomladni še ni konec

Čeprav so ljubljanske mestne oblasti povedale ponedeljkov protestni shod na Trgu osvoboditve, se je zborovanje "zgodilo", le da v obliki javnih sej, plenarnih zasedanj in občinskih zborov (z deset do dvajset tisoč udeleženc). Tiisti, ki so se še pred odhodom na zborovanje obremenjevali z mislijo, da jih bodo na trgu pričakale "svinčene razmere", so se (skupaj z drugimi) razšli s spoznanjem, da ni bilo omembe vrednih incidentov in da to ni bil miting "Solevicevega tipa" niti ne miting ščuvanja h krštvam in kaznivim dejanjem.

Če je bilo po marčevskem zborovanju v Cankarjevem domu pričakovati, da se bosta uradna politika in "zdržena slovenska alternativa" še kdaj znašli na istem političnem prioziršču, se to vsaj na ponedeljkovem javnem shodu ni uresničilo. Zborovanje je minilo kot govorica enega in kot monolog neuradnega dela slovenske politike (opozicije), ki je priložnost izrabila ne le za protest zoper dachauski proces sodobnega časa, temveč tudi za javno izražanje svojih političnih stališč. Ni mogoče, da bi se z vsemi strinjali, med zrnenjem je bilo tudi plevel, vendar je le treba imeti toliko demokratičnega posluha in priznati, da samo kritika in konkurenca lahko ustvarjata lepše in bolje življenje, tisto, čemur politika modno

pravi politična in gospodarska prenova. Ta cilj se nam za zdaj zdi oddaljen kot lučka na koncu dolgega tunela, v katerem je vse polno sovražnikov, napadov na JLA in na sistem in v katerem vidijo večjega sovražnika v Jansi in v vsej "četverici" kot v montiranem političnem procesu, v unitarizmu, centralizmu, socializmu trde roke in bede, v nepravni državi... Prav pozivanje na brezpostojno zavzemanje za pravno državo je v razmerah, ko oblast krši lastne zakone (protizakonitost vojaškega dokumenta) in smo priča dvojni morali, precej hinavski nasvet, ki ga alternativa ne sprejema - tudi zato ne, ker je politika lahko tudi umazana igra in ker je zaradi takšne igre v zaporu Janša, pogled skozi rešetke v socialismu po meri ljudi pa se obeta še trem. Čeprav je ponedeljkovo zborovanje pokazalo prehodnost nekaterih idej in ujetost v lastno omejenost, je bilo osnovno sporočilo jasno in nedvoumno: ne gre le za usodo širih, temveč za slovensko pomlad, za suverenost naroda, za našo svobodo... Prav zato bi slovenska politika moralna bolj čutiti z lastnim narodom in mu bolj verjeti kot zvezni oblasti ter odločno in po moško reči - ne damo jih.

C. Zaplotnik

Deska preusmerila dotok vode

Zadušitev dveh ton šarenk

Bled, 11. maja — V noči na pondeljek se je v treh bazenih blejske ribogojnice zadušilo najmanj 2 tone šarenk. Katastrofa, za Zavod za ribištvo Ljubljana, ki ima v najemu ribogojnici v Zaki, je zjutraj opazil njihov delavec Marjan Bervars.

Milicičniki z Bleda so skupaj z delavceroma oddelka za zatiranje kriminalitetu UNZ Kranj ugotovili plehek vzrok zadušitev. Zunaj ograjene in varovane ribogojnice je ob potoku Mišča, ki napaja bazene, razbremenišnik. Najbrž nihče ne bo ugotovil, kako je deska v razbremenišniku preusmerila vodo v petek, namesto v strugo ribogojnice. Ker ni bilo svežega dotoka vode, so se šarenke začele dušiti in obračati na hrble. Škoda je ogromna, uničeno je osemnajstmesečno delo delavcev Zavoda za ribištvo. Ti bi vse te ribe zlahka prodali po 36 tisoč dinarjev za kilogram znanim kupcem. Že lani je zaradi majhnega dotoka vode poginile 80 kg potočnih postri.

Velika gneča na fakultetah

Škoda v največji meri nosili sami, saj z Zavarovalnico nimajo sklenjene ustrerene zavarovalne police. Ponedeljkova nesreča pa

Takrat so s takojšnjim ukrepanjem preprečili še večji pogin. Neuradno smo izvedeli, da bodo

je najbrž zadosten vzvod, da bodo primerno uredili tudi zunanj razbremenišnik, da bi se izognili novim poginom.

Besedilo in slike: Mirko Kunšič

Letošnja druga prireditev

Kranj, 11. maja - Prihodnji teden v torek bodo v Kranju odprli drugo letosnjo specializirano sejemske prireditev - 14. mednarodni sejem kooperacij, trgovine in drobnega gospodarstva. Čeprav na področju poslovnih kooperacij, edini tovrstni sejemske poslovni usmeritvi v državi, tudi tokratni čutiti še bistvenega napredka, pa prireditelji napovedujejo novosti, s katerimi se bodo na tem področju predstavile Slovenijales, Iskra, Merkur Kranj, Železarna Jesenice in Primex iz Nove Gorice. Novost je vsekakor nastop Stanovanjske zadruge Kranj z informacijskim sistemom in stiki z družbeniki. Strokovno usmerjen sejem, ki bo odprt do 19. maja, pa bodo dopolnjevale tudi nekatere razstave inovacij za stabilizacijo, livarne iz Varaždina, domače umetne obrti Kokre iz Kranja, likovnikov in kamnoškeških izdelkov. Poslovni dan pa bosta pripravila Slovenijales in kranjski Merkur. Slednji bo predstavljal stroje za popravilo obutve, naprave za hladno spajanje in video igralne avtomate.

A. Ž.

Petina kandidatov bo praznih rok

Kranj, 11. maja - Obe slovenski univerzi, ljubljanska in mariborska, sta za bodoče bruce razpisali skupaj 10.050 prostih mest, po številu oddanih prijavnic za vpis pa smo izračunali, da je kandidatov za redni študij kar dobra petina preveč; od tega je gorenjskih "matrancov" 1225 ali desetina v slovenskem seštevku.

Spisek fakultet, ki se jim zaradi prevelikega navala obeta omejitev vpisa, je tako obširen, da je bolje pogledati, kje sploh je še kaj prostora: vzgojitelj predšolskih otrok, gradbeništvo in kemija, glasbena pedagogika, živiloreja, geodezija, matematika, pedagoška fizika, politologija, filozofija, pedagogika, slovenski jezik in še peščica študijs.

H. J.

14. SEJEM KOOPERACIJ INDUSTRIJE, TRGOVINE IN DROBNEGA GOSPODARSTVA

- poslovno strokovno informativna prireditev
- razstava domače in umetne obrti
- področje stanovanjske izgradnje

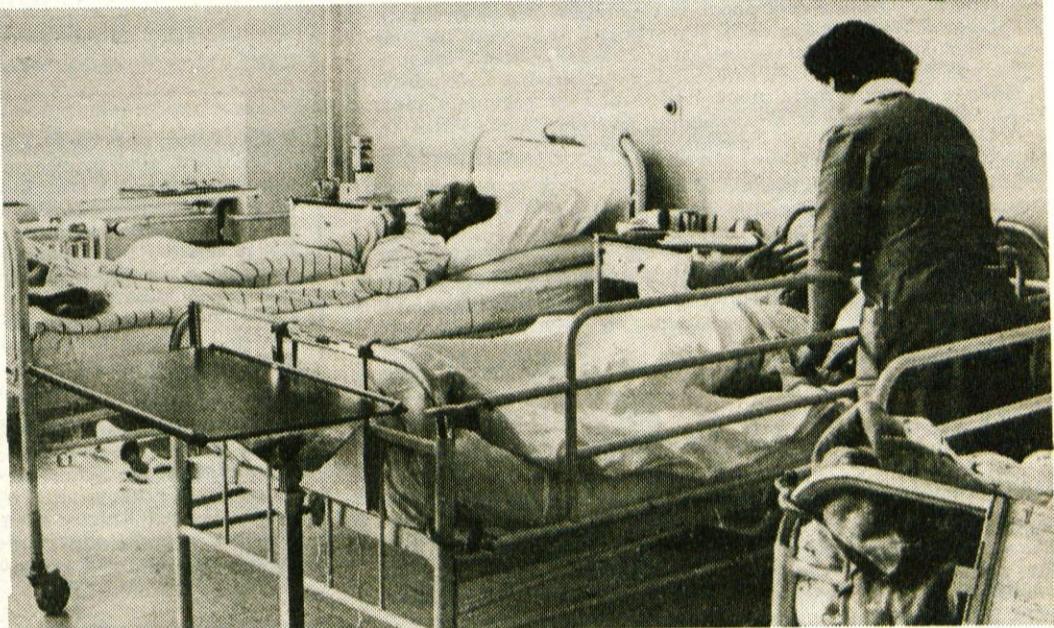
KRANJ,

16. - 19. 5. 1989

Temeljna banka Gorenjske

ljubljanska banka

GORENJC IN BANKA PRIHRANKA

Na Jesenicah so zaprli oddelek za ušesa, nos in grlo

Strokovna napaka, ki je zakrivila smrt 7-letne deklice po operaciji mandljev in žrelnice na otolaringološkem oddelku jeseniške bolnišnice, je treba dokazati in kaznovati, ne pa zaradi nje zapirati bolniškega oddelka. Na Jesenicah trdijo, da smrt Maje Š. ni vzrok zaprtja omenjenega oddelka, pač pa globlji vzroki, med njimi tudi kadrovska zadrega: na oddelku dela en sam otolog, potrebovali pa bi vsaj tri. Zarato so se v bolnišnici že februarja odločili, da oddelek začasno zapro. Enaka odločitev republiške komiteja za zdravstveno varstvo po izrednem strokovnem pregledu na Jesenicah je prišla že post festum. Več o ozadju dogajanja na strani 8. - Foto: F. Perdan

Začetek javne razprave o spremembah slovenske ustave

Priložnost za sodobnejšo ustavo

Kranj, 11. maja - V Sloveniji bo do konca meseca javna razprava o osnutku dopolnil k slovenski ustavi. Gorenjska javna razprava se v bistvu začenja danes, 12. maja, ko bo v Kranju ob 16. uri o ustavnih dopolnilih govoril predsednik slovenske skupščine in ustavne komisije Miran Potrč.

V kranjskih občinih bo po krajevnih skupnosti 11 razprav, razen tega pa bodo po tovarnah. Prve razprave po krajevnih skupnostih bodo na sporednu v sredo, 17. maja. Ta dan bodo razprave v Cerkljah, Preddvoru in v Goričah. 2. junija pa bo seja predsedstva občinske konference SZDL, na kateri bodo strnili javno razpravo.

jo tudi v drugih gorenjskih občinah. V Tržiču so se na primer odločili, da bodo pripravili tri tematske razprave: za področje

družbenoekonomskih odnosov, za družbenopolitičnih sistemov in za ustavnost, zakonitost ter pravosodje.

O ustavi bo govorila tudi v sredo, 17. maja, ob 16. uri na kranjskih občinah, kjer bosta sodelovala dr. Ciril Ribičič in dr. Zdravko Tomac.

J. Košnjek

Problemska konferenca SZDL Slovenije

Priprave na Evropo devetdesetih let

Kranj, maj - Republiška konferenca SZDL Slovenije je sklicala problemsko konferenco "Priprave na Evropo devetdesetih let", ki bo v Ljubljani potekala v torek, 23. maja. Uvodno poročilo bo imel Viktor Žakelj, predsednik problemske konference, skupaj z vabilom pa so razposlali nekaj zanimivih referatov, nekaj je še objavljenih, vse skupaj pa naj bi po problemski konferenci natisnili v brošuri. Že prvi del referatov obeta, da na problemski konferenci ne bodo spregovorili le o gospodarskih, temveč tudi o drugih razsežnostih sodelovanja in vključevanja v Evropo.

V ponedeljek je bila v Ljubljani namesto prepovedanega zborovanja v podporo Janši, Tasiču, Borštnerju in Zavrlu javna seja republiške konference ZSMS. Udeležilo se jo je več kot 20.000 ljudi. (Več na 8. strani). Foto: G. Šinik

Zakaj se slepimo?

Prostovoljno je - obvezno

Radovljica, 9. maja - Radovljiska občina, ki ni nobena izjema in tako kot vse druge na Gorenjskem in v Sloveniji prispeva denar za razvoj nerazvitih delov države, je bila lani za povrh vsega še določena, da dolgoročno sodeluje z novoustanovljeno kosovsko občino Štrpce. Že to, da so jo za sodelovanje izbrali in določili drugi, je v radovljiski občini izzvalo precej negodovanja.

Sedanji časi so namreč vendar nekoliko drugačni kot tisti pred desetimi in dvajsetimi leti, ko so politični in drugi funkcionarji kar iz pisarn ukazovali, kdo bo s kom sodeloval in koliko ga bo to sodelovanje stalo, pa tudi gospodarska kriza je zdaj tako huda, da organizacije (tudi radovljiske) krvavo potrebujejo denar za rešitev razvojnih in drugih problemov.

Radovljiski izvršni svet je na seji v torek v četrti točki dnevnega reda obravnaval "zadevo" - prostovoljno zbiranje sredstev za do graditev doma kulture v občini Štrpce in v okviru te "zadeve" tudi dopis s stalne konference mest občin Jugoslavije, v katerem piše, da mora radovljiska občina prostovoljno zbrati za dom 24 milijon dinarjev in jih do 1. junija letos nakazati na poseben žiro račun. V primeru, da sredstev ne bi postali do tega roka, ji bodo znesek povečali z mesečno rastjo inflacije.

Ceprav odločitev predsedstva stalne konference mest in občin Jugoslavije, ki je prevzela pokroviteljstvo nad domom in začela zbiralno akcijo, ni obvezujoča v formalnopravnem smislu, se ni treba slepiti. V takšnih in podobnih primerih gre le na videz za prostovoljno zbiranje denarja, dejansko pa za obvezujoče, vendar ne s pravnimi posledicami, ampak s političnimi, kar je v razmerah vzbujene narodnostne nestrpnosti še celo hujše. Ker se v radovljiski občini dobro zavedajo, da bi si v primeru, če bi rekli "ne", verjetno zaslužili v drugem delu države "etiketo" (kakšno, lahko le ugibamo), so na torkovi seji sklenili, da sekretariata za občino upravo in finance do konca maja prouči možnosti, kako zagotoviti denar (iz proračuna). Kot je dejal predsednik izvršnega sveta Pavel Žerovnik, zbiranje denarja po delovnih organizacijah (na podlagi razdelilnika) ne pride v poštev.

Ceprav oba, Marko Bezjak in Ratomir Kafol, ki sta obiskala Štrpce, poudarjata, da je stanje v tej občini izjemno težko (revščina, precejšnja brezposelnost, slabo razvito gospodarstvo), in četudi 24 milijon dinarjev ni veliko, je bolj kot sama pomoč sporen način, kako se v državi lotevajo takšnih in podobnih zbiralnih akcij. Če jim politiki in drugi funkcionarji še pravijo prostovoljne, pa jih ljudje imenujejo drugače, z besedama, od katerih druga zveni nemško - kot "prostovoljni mus".

C. Zaplotnik

Odlagališče radioaktivnih odpadkov v rudniku urana?

Škofja Loka, 10. maja - Občinski izvršni svet je od republiškega komiteja za energetiko in uredništva Dnevnika, ki je v enem od člankov omenjal kot možno lokacijo za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov tudi Rudnik urana Žirovski vrh, zahteval podrobnejše pojasnilo.

Republiški komite je odgovoril, da je šlo za objavljeno poročilo s seje komiteja 21. aprila, kjer so med drugim obravnavali tudi informacijo o bodočem odlagališču nizko in srednje radioaktivnih odpadkov oziroma s strokovno metodo za izbiro najprijetnejše lokacije. Metodo so pripravili strokovnjaki iz Instituta Jožeta Štefana. Prof. dr. Peter Novak je v razpravi med drugim dejal, da pri izbiro lokacije ne bi smeli obiti tudi obstoječih objektov, jedrske elektrarne Krško in rudnika urana Žirovski vrh, kjer radioaktivni odpadki nastajajo.

V odgovoru škofjeloškemu izvršnemu svetu republiški komite za energetiko še pravi, da Novakova razprava ne more in ne bo vplivala na končno izbiro odlagališča. Izbiro bo opravljena samo na osnovi strokovne metode oziroma kriterijev in soglasja občine, kjer naj bi odlagališče bilo.

H. Jelovčan

Mandatar ne bo hitel z menjavami

Škofja Loka, 10. maja - Kandidat za predsednika škofjeloške vlade Brane Mohorič je na ponedeljekovi seji predsedstva občinske konferenčne socialistične zveze razgrnil svoj predlog posadke izvršnega sveta.

Spoštovati nameravajo priporočilo občinske kandidacijske konference in obdržati šesterico članov, ki so prišli v izvršni svet šele pred nekaj meseci, prav tako pa ne namerava menjati pesčice starih članov, saj do konca mandata oziroma naslednjih skupščinskih volitev praktično ne manjka niti leto dni.

Brane Mohorič je previden tudi ob zahtevi kandidacijske konference, naj kot bodoči predsednik zagotoviti boljše delo v občinskem komiteju za družbeno planiranje in varstvo okolja ter v Zavodu za družbeni razvoj. Problemov ne namerava reševati s preurjenimi menjavami odgovornih vodilnih ljudi, ki bi se kasneje morda pokazale kot slaba poteza, ampak hoče najprej spoznati srž problema.

Z njegovimi argumenti se je predsedstvo občinske konference socialistične zveze strinjalo. Priporočilo pa mu je, naj za podpredsednika izvršnega sveta predvsi sekretarja sekretariata za občino upravo (to "pravilo" je nekoč veljalo) in naj zamena predsednika komiteja za družbeno planiranje in urejanje prostora še pred iztekom tega manda.

H. Jelovčan

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejam in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnik (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Len Mencinger (kulturna), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedriko, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl Žlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šnik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Preve in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naročnina za II. trimesečje 52.500 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefon: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomika propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

NOVICE IN DOGODKI

Vsaka kritična misel še ni napad na JLA

Žigosanje političnih razmer, ki nekaterim ne ustreza

Ljubljana, 10. maja - Časi, ko je bila JLA v marsičem domala nedotakljiva, so brčas minili. Politična in gospodarska kriza je skupaj z valom demokratizacije, ki je zajel najprej Slovenije, razbila celo vrsto stereotipov o vojski, tudi tistega o idiličnem sožitju med družbo in armado, in sprožila plaz vprašanj o vlogi in mestu JLA (in drugih delov oboroženih sil) v naši družbi in tudi zahteve po večjem nadzorju javnosti nad vojsko in vsemi državnimi organi. Vse nesporazume med Slovenijo oz. med nekaterimi skupinami in posamezniki v Sloveniji in JLA je zato mogoče obravnavati le v povezavi z družbenimi razmerami, s politično in gospodarsko krizo, z razbijanjem monopolov in stereotipov, odpravljanjem tabujev, s spuščanjem na realna tla...

Takšne in podobne misli je bilo pogosto slišati na seji predsedstva republiške konference SZDL, ki je v sredo v okviru že dolgo napovedane teme o sodelovanju in odnosih z JLA obravnavalo predvsem informacijo starega izvršnega sveta o bistvu, vzrokih in ocenah napadov na JLA, ki je v Sloveniji izvala ostro reakcijo in tudi užaljenost. Kot je menila večina razpravljalcev, ne gre za strokovno, ampak za politično oceno, katere

Viktor Žakelj se je vprašal, kje korenini napetosti med družbo in JLA. Po njegovem mnenju in tem, da se je sedanji politični in gospodarski model izpeljal in da je kriza prizadela tudi JLA. Kje je rešitev? Del družbe misli, da v vračanju v realni socializem, del se zavzema za zmerni prehod v tržno gospodarstvo in v postopno pluralizacijo družbe, del pa za revolucionarne spremembe. Žakelj podpira drugo možnost in poudarja, da je vojska v vsaki družbi tudi ekonomski fenomen in da bi bili treba razmišljati o vlogi JLA v razmerah tržnega gospodarstva in političnega pluralizma. Skupščine bi morale dobiti več pristojnosti, v njen okvir bi morali med drugim prenesti tudi razprave o pravosodnem sistemu, o napisih na vojašnicah, o stanovanjski politiki v JLA - in podobno.

Dimitrij Rupel je dejal, da je v stališčih republiškega izvršnega sveta do informacije stare zvezne vlade o napadih na JLA preveč opravičevanja in da je v njej več nepreverjenih domnev. Je morda kdo preveril, ali so zahteve po republiški armadi res le zahteve posameznikov? Odnos Slovencev do JLA se slabša, kar se med drugim kaže tudi v majhnem zanimanju za študij obramboslovja na FSPN, vendar so negativna stališča predvsem posledica napadov vojske na našo republiko. Pri teh napadih pa gre za nekakšno usmerjeno dejavnost s točno določenimi cilji.

Razprava se je dotaknila tudi govoric, ki se v zadnjem času širi v naši republiki, češ da se vse več slovenskih fanov vrača s služenja vojaškega roka v krstah. General Ivo Tominc je povedal, da letos na območju zagrebskega vojaškega območja, kjer je med vsemi 15 odstotkov slovenskih vojakov, ni bilo smrtnega primera, in da mora poveljnik vojaškega poveljstva ob smrti vsega vojaka sprejeti njegove starše in jim povedati, zakaj in kako je prišlo do nesreč oz. samomora.

V razpravi je bilo izraženih več pobud. Predsednik republiške konference Jože Smole je ponovil zahtevo po pomilostivosti četverice, kar je predsedstvo SFRJ že dvakrat zavrnilo, in dejal, da zaplet s procesom najbolj obremenjuje odnose z JLA in da so se prav zaradi procesa ti odnosi precej poslabšali. Viktor Žakelj je predlagal, naj bi tudi Slovenija dobila vojaško akademijo, na kateri se ne bi šolali le Slovenci, ampak mladi iz vse države, in da bi ustanovili knjižnico, ki bi skrbela za razširjanje slovenske vojaške misli. Primož Hainz, Anton Bohinc in Veko-slav Grmič so se zavzeli za več verske svobode in predvsem zato, da bi vojaki lahko prebirali verski tisk ter obiskovali cerkve in morda tudi verske obrede. France Tomšič pa je zahteval, da mora Slovenija spet dobiti nazaj vojaško armadno območje.

cilj je žigosanje Slovenije in njenih političnih razmer, ki marsikom v državi očitno ne ustreza. Ker je JLA stopila v civilno življenje - to med drugim kaže tudi sodni proces proti četverici v Ljubljani - je razumljivo, da ne more ostati nedotakljiva in da je bilo o njej v Sloveniji v zadnjem času izrečenih in napisanih veliko besed. Razprava pa je opozorila na to, da vsaka kritična misel ali misel, ki je drugačna od uradnih stališč vojske in drugih državnih in političnih organov, še ni napad na JLA in na Jugoslavijo in da je prav zato treba enostransko in preslošno oceno, ki je tudi polna podprtanjem in polresnic, dopolnilo z oceno, ki bi jo naredili v Sloveniji in pri kateri naj bi sodelovali tudi aktivni starešine.

C. Zaplotnik

V leški Verigi zaustavili slabšanje gospodarskih rezultatov

Sidrne verige le še do leta 1993?

Radovljica, 9. maja - Radovljiski izvršni svet je na torkovi seji obravnaval sanacijski program leške Verige. Direktor Vinko Marzidovič, ki se je tudi udeležil seje, je pojasnil, da so v delovni organizaciji lani le uspeli zaustaviti slabšanje gospodarskih in poslovnih rezultatov.

To se med drugim kaže v tem, da so skupno in kratkoročno zadolžitev realno zmanjšali za 30 odstotkov, zaloge za 20 ter nadnivo in pogodbeno delo za 50 odstotkov. Izgubo, ki je ob polletju znašala 4,7 milijarde dinarjev, so do konca leta skoraj prepolovili. Število zaposlenih so zmanjšali s 1386 na sedanjih 1297. Ukinili so tozde ("To je bilo prav tako mukotropno kot teden, ko smo jih delali," je dejal Marzidovič.) in začeli razvajati svoj informacijski sistem. Dela imajo trenutno dovolj, ne morejo pa

se tako kot nekdaj pohvaliti, da so "razprodani" do konca leta, pa tudi naročila so kolikičinsko manjša in s krajšimi dobavnimi roki. V letošnjih prvih štirih mesecih so na tuje prodali za 18,5 milijona nemških mark. To je sicer za 5 milijonov mark več kot lani, vendar je zmešnjava zdaj že tolikšna, da je Marzidovič, da tudi podatek, izražen v markah, ne pove več realne slike.

Ker je Veriga minulo poslovno leto sklenila z izgubo (pokri-

la jo je z lastnimi rezervami in s pomočjo drugih delovnih organizacij), je po zakonu tudi letos pripravila sanacijski program. Njegova značilnost je v tem, da ne daje več poudkarja razvoju programa verig, ampak predvideva le kakovostno izboljšanje, sicer pa postavlja v ospredje vijačni program, za katerega so pred leti že razmišljali, da bi ga ukinili, in izdeloval strojev in orodij ne le za lastne potrebe, temveč tudi za druge organizacije. Velike spremembe se obetajo tudi v TIO, kjer bodo še naprej izdelovali pnevmatiko, cilindre in razvodnike, vendar tehnološko zahtevnejše in prilagojene evropskemu standardom. Do konca leta naj bi skupaj z nemškim partnerjem ustanovili skupno podjetje, konsignacijo in vse, kar sodi k takšnemu sodelovanju. V kratkem bodo dali na trg nekatere nove oz. tehnološko izboljšane izdelke: zaščitno verigo za delovne stroje, traktorsko in snežno verigo. Nedonosno postopek bodo opuščali postopno z izjemo sidrnih verig, ki naj bi jih povsem prenehali delati že čez štiri leta. Izdelovanje tvorstnih verig je po sedanjem postopku izjemno težko delo, posodobitev proizvodnje pa bi stala najmanj šest milijonov dolarjev. Vsi izračuni kažejo, da to ne bi bilo rentabilno, zato se v Verigi že celo pogovarjajo z bolgarskim podjetjem, da bi mu prodali opremo in tehnologijo.

C. Zaplotnik

Skupščinska komisija raziskuje Ciglerjevo pobudo in akcijo Mladost

Ali delegatom prisluškujejo

Ljubljana, 10. maja - Komisija za nadzorstvo nad zakonitostjo dela službe državne varnosti skupščine SR Slovenije je v sredo v delu seje, ki je bil odprt za javnost, obravnavala predvsem vprašanja delegata Željka Ciglerja, kdo, po čigavem nalogu in s kakšnim ciljem prisluškuje delegatom družbenopolitičnega zboru, pa tudi trditve nekaterih predstavnikov mladinske organizacije, da jih služba državne varnosti nadzoruje v okviru akcije Mladost.

Kot je dejal predsednik komisije Slavko Soršak, je komisija v zvezi s Ciglerjevo delegatsko pobudo proučila 52. sporočilo za javnost Œdbora za varstvo človekovih pravic in vse izjave, ki jih je za revijo Mladina dal Roman Leljak. Posebej se je pogovarjala s Ciglerjem in se seznanila tudi s posebnim navodilom predsedstva SR Slovenije, ki izrecno prepoveduje službi državne varnosti kakovenskoli nadzor nad najvišjimi organi v republiki, kamor sodijo tudi vodstva družbenopolitičnih organizacij. Če bi kdo izmed delavcev službe državne varnosti samovoljno kršil navodilo, bi bil, kot zagotavlja organi za notranje zadeve, to bud prekršek. Na seji smo slišali, da v zadnjih letih v državni varnosti takšnih prekrškov ni bilo.

In kaj je na podlagi nekaterih pričevan, po pregledu dokumentov in predvsem po zagotovilu republiškega sekretarja za notranje zadeve ugotovila skupščinska komisija? Najprej to, da v republi-

škem sekretariatu za

Zgolj s preimenovanjem ozdi ne bodo postali podjetja

Ujeti smo v koncept ilegale

Brdo pri Kranju, 9. maja - Vabilo na jugoslovanski posvet "direktor in podjetništvo v reformiranem socializmu", ki sta ga pripravila Marksistični center CK ZKS in Gospodarska zbornica Slovenije, je obetalo zanimivo, večplastno in zelo aktualno temo; pričakovanja so se izpolnila. Če skušamo poiskati skupni imenovalec referatov znanih slovenskih in jugoslovenskih ekonomistov, gospodarstvenikov, sociologov, psihologov itd. lahko rečemo, da so tako rekoč vsi javili na vprašanje lastnine in za nas specifične družbene lastnine, ki nima naslovnika, si celo profesorji skočili v lase ob vprašanju pomena lastnine ter se naposled strinjali, da brez lastninskega odnosa ni tržne ekonomije. Kaj ni ta prizadetost najboljši dokaz, kje tiči izvirni greh naših križev in težav. Prav zaradi družbene lastnine, ki ji zakon o podjetjih še ni priznal legitimnosti, smo ujeti v koncept ilegale, je slikovito dejal eden od udeležencev posvetova, ki se je popoldne iztekel v pogovoru s tujimi strokovnjaki.

Posvetu je pozornost namenil tudi zvezni izvršni svet, saj se ga je udeležil podpredsednik Aca Mitrovič, ki je dejal, da zakon o dogovorne in tržni ekonomiji zahteva nov način mišljenja in življenga, zgodj s preimenovanjem ozdi ne bodo postali podjetja, proces pa bo dolgotrajen, saj se še nismo otreli plansko dogovorne ekonomije, med nasprotniki pa ne bodo le zagovorniki starega, temveč tudi reformirana podjetja, kakor hitro bodo zašla v težave, tudi delavci, ki so zdaj za novo ekonomsko politiko.

Skeptičen je bil tudi France Černe, ki je dejal, da izjemno nestabilnih gospodarskih razmerah le teoretično lahko razvijamo podjetniški sistem, v tem dualnem, predhodnem razdobju pa ne vemo, bo prišlo do ločevanja upravljanja in vodenja, kdo bo titular družbene lastnine, kdo bo odgovoren za premoženje (povečanje, zmanjšanje), bo direktor lahko delničar, itd. Skratka podjetništvo skušamo graditi s strehe, namesto od temeljev. Brez lastnine ni gospodarja, kdo še govorji o nelastnini, bi mu morali vzeti diplomo ekonomije, je še profesorsko pribil France Černe.

Direktorji doslej goli administratorji

Razpravljalcem je v ušesih ostala Černeova označba, da so bili direktorji doslej goli administratorji, s čimer je črno-belo podčrtal razliko med direktorjem v plansko dogovorni in tržni ekonomiji. Podjetništvo ni gola tehnika, direktor ni vnaprej podjetnik, podjetnost tudi ni način "prinašanja okoli", vse bolj je to ustvarjalna dejavnost, podjetniki pa so polne osebnosti, visoko profesionalne, prežete s socialno mislio, politično razgledane.

Ločnico med podjetnikom in managerjem je potegnil Dražen Kalogjera, po njegovem je prvi investor, drugi organizator, podjetje pa je odnos med njima. Tega odnosa pa v družbeni lastnini ni, zato tudi podjetništva ni, ni kontrolnih mehanizmov, kar je naš temeljni problem, zato imamo pri nas direktorje z najmanjšo odgovornostjo, ne odgovarjajo ne delovnemu kolektivu, ne politiki, ne državi, uspešnost pa je prepustena naključju.

Matija Škof je dejal, da podjetnik kreira poslovni projekt, odločitev v pogojih negotovosti, njegove odločitve niso rutinske, v poslovanje vnaša proizvodne, organizacijske in tržne inovacije, ni izumitelj, ampak izbira med razpoložljivimi tehnologijami, vendor pa izbira na kreativen način, zato se podjetništva ni moč naučiti. Vsak direktor torej ni podjetnik, na primer poslušni uradnik ali politični oportunist ni podjetnik, ločnico med dobrim in slabim direktorjem je torej zlahka potegniti: dober direktor je podjetnik. Ob kopici sedanjih teoretičnih nejasnosti pa se je zavzel za pragmatičnost, pustite nas pri miru, je vzkliknil, da se sami znajdemo v (reformirani) praksi, izgrajuj-

mo koncept v praksi, nato pa ga bomo posneli v zakonodajni, kajti če bomo zdaj teoretično razglabljali, bo vlak resnično odpeljal.

Enotno tržišče je nevarna stalinistična past

Upajmo, da gre tokrat zares, čeprav za to ni prav nobenih zagotovil, možne so vse opcije. Resen prehod na resno tržno gospodarjenje bo za vse dele jugoslovanske družbe do vodilnih struktur do delavskih množic zelo naporen in boleč posel. Podobni smo bolniku, ki je bil štiri desetletja priklenjen na Prokrustovo ideološko posteljo, zdaj pa bo moral vstati, se naučiti hoditi in pridobiti dovolj mišične mase, da se bo lahko podal na divji tek po svetovnih in predvsem po evropskih atletskih (tržnih) stezah. Volje, da bi vstali in začeli z napornim treningom, je bilo doslej malo, raje smo se zavalili nazaj na posteljo in jemali anabolike (injekcije mednarodnih kreditov), je razmišljanje o novih možnostih pri vodenju podjetij začel Marjan Cerar.

Enotno tržišče je nevarna stalinistična past, saj mora biti integralno, od tržišča kapitala prek tržišča podjetij do tržišča delovne sile, če ga ne bomo razumeli tako, meñeč, da je tržišče menu, s katerega lahko izbiramo, kaj nam je všeč, kaj pa zoporno, potem bomo padli še globlje. Žal znamenja tržiščne menu-variante vsebuje tudi zakon o podjetjih, iz zakona bi morali takoj vreči člene od 75. do 80, saj ni jasno, kdo in kako bo opredeljeval to dogovorno meglo, možno je, da občine po prostem preudarka. Denimo, da bodo pri tem poštene, preudarne in strokovne - toda še vedno ostane glavna težava, da so akcije prepozne, slabo izpeljane in zato neuspešne.

"Brez zdravega egoizma pri delu ni prave podjetnosti, osebna angażiranost je glavno jamstvo, da podjetje uspeva in ne propade."

(Anton Trstenjak)

Samostojnost je nagrada za dobra podjetja

Marjan Cerar je opozoril na nevarnost fetišizacije managementa. Ker se naše politično življenje rado odvija v kampanjah, je možno, da bo ena od njih potekala pod gesлом: prehod na tržno ekonomijo je odvisen od dobrih direktorjev! Sprevrglo bi se v tragedijo za direktorje in v zmagoslavje stalinistov, saj je brez integralnega tržišča to greslo čista neumnost, malo dobrih direktorjev in pa imamo trenutno tudi zaradi tega, ker integratno tržišče nismo imeli. Direktorovi pa podjetje v nekem okolju, če so pogojni ugodni, lahko dosegajo ugodne rezultate (ali pa tudi ne), če pa so pogoji zaniči, tudi rezul-

tati ne bodo kaj prida, direktorji vendar ne morejo delati čudežev, na harmoniko ni moč igrati simfonije.

Omeniti velja še Cerarjevo tezo o samostojnosti podjetij, ki je bila deležna glasnega odobravanja: samostojnost je privilegij, nagrada za dobra in uspešna podjetja, za ostale pa samostojnosti ni: bodisi da bodo morali v njihovih vodstvih sedeti pooblaščeni drugih podjetij, ki jih sanirajo, ali bank, ki so posodile denar in morajo na licu mesta v takih podjetjih poskrbeti, da bo denar vrnjen.

Brez lastninskega odnosa ni tržne ekonomije

Razpravo bi lahko primerjali z izbruhom vulkana, vsi po vrsti so reagirali na Cerarjevo provokativno tezo, da lastnina ni tako pomemben pojem, kot pri nas mislimo, saj je predvsem pravniška iznajdba, navezala pa se je na Škofov misel, da sodobna ameriška in japonska teorija ne pripisuje več ključnega pomena lastnini, temveč vodenju (managementu) in podjetništvu. Profesorsko so si skočili v lase in Danijel Pučko, ki je posvet vodil, ga je moral avtoritativno prekiniti, da se kosilo ne bi ohladilo.

Njihov ustvarjalni prepričaj lahko strnemo v misel, da drugod po svetu lahko zanemarjajo vprašanje lastnine, ker imajo rešenega, pri nas pa še prihajamo do spoznanja, da brez lastninskega odnosa ni tržne ekonomije. Družbena lastnina je okamenela, se ne spreminja, v ZRN ustanovijo 330 tisoč podjetij letno, v Italiji 200 tisoč, v ZDA 600, v Jugoslaviji le 33 (Kalogjera). Lastninske odnose smo imeli, le vedeli nismo, kdo se skriva zadaj, nelegitimno, ilegalno, kar generira popolno neodgovornost. Ujeti smo v koncept ilegale, zakon o podjetjih je velik napredtek, vendar pa je dodana klavzula, ki lastnini še ne priznava legitimnosti (Hudej). Družbena lastnina nima svojega nosilca, zato je prepričena propadanju, zakon o podjetjih je velik napredtek, vendar pa pri družbenih podjetjih ohranja nelastninski odnos (Goslar). Kaj naj napravimo z družbeno lastnino, nič ne moremo storiti, vlekla se bo naprej, ime dajmo vsaj bodoči akumalci (Prašnikar). Gospodarstvo brez lastnine ne more normalno poslovati, toda v naši situaciji je še vedno boljše, da zanjo skrbijo partijski komite kot pa nihče (Madjar). Pošljite nam v tovarno kakršnokoli kontrolo, le politične policije ne več (Osole).

M. Volčjak

Zanimanje za male vodne elektrarne narašča

Energija, ki jo premalo cenimo

Kranj, 9. maja - Ob opredelitvi, da do konca tega stoletja jedrskih elektrarn ne bomo gradili, vse bolj odločne pa so zahteve, da tovrstno pridobivanje energije sploh odmislimo, in ob ekološki zaskrbljenosti, ko pristajajo termoelektrarne na črni listi osovraženosti, načrtovalci razvoja in predvsem poznavalci današnjega energetskega stanja vedno bolj glasno opozarjajo, da se nam resno približuje energetska kriza. Na vseh področjih je zato treba pospešiti iskanje nadomestil za jutrišnji izpad dveh tovrstnih načinov pridobivanja električne energije.

Ce so bila že zgolj razmisljajna v bližnji preteklosti o malih zasebnih vodnih elektrarnah pri nas še prepovedana tema, potem smo se v primerjavi z današnjim stanjem v razvitejši Evropi za zdaj vsaj toliko »odtajali«, da smo po letu 1982 s postopnim, a vendarle še vedno počasnim popravljanjem, začeli loviti tiste podatke o primerljivosti z ostalimi, ki so nas pred vojno uvrščali višje na lestvico tovrstne proizvodnje električne energije. Podatki zdaj kažejo, da je bilo v minulih sedmih letih v Sloveniji izdanih dovoljenj za 293 malih vodnih elektrarn in da je med njimi kar 267 zasebnih. Razveseljuje tudi potatek, da so vse male vodne elektrarne lani v Sloveniji oddale v električne omrežje prek dva megavata električne energije.

Gorenjska, za katero včasih pravimo, da ima vodo pod vsakim kamnom, je po podatkih slovenske energetske interesne skupnosti po številu malih vod-

nih elektrarn na tretjem mestu (za celjskim in primorskim območjem), glede na oddajanje električne energije v omrežje pa celo na drugem (tako za Celjem). Po ocenah Slovenskega društva za male hidroelektrarne, ki ima sedež v Bohinjski Bistrici, pa bi morale biti te številke, kar zadeva z Gorenjsko in tudi celotno Slovenijo, velike boljše.

Posvetovanje, ki sta ga v torek v Kranju pripravila Društvo in Medobčinska gospodarska zbornica za Gorenjsko, je to ne le potrdilo, marveč je udeležence, ki tako ali drugače sodelujejo pri uresničevanju odločitve posameznika (ali organizacije), da uresniči projekt male vodne elektrarne, ponovno spomnijo, da so se o podprtih in razumevajočih sponomu besede, za takšne odločitve že dogovarjali. In čeprav podatki zdaj kažejo, da se tovrstno stanje na Gorenjskem že popravlja, ga velja

v prihodnje še hitreje spremniti na bolje. Zanimanje za obnovo nekdanjih opuščenih mlínov, žag, ali za izgradnjo novih objektov, je vedno večje. Po podatkih Območne vodne skupnosti za Gorenjsko so lani in letos dalj 30 interensem solglas za gradnjo malih vodnih elektrarn. Čeprav so še vedno težave, kar zadeva naj-

renjskem, že nekaj usmeritev in dogovorjenih stališč, morale oceniti, kje so in uresničevanje; predvsem, kar zadeva širši družbeni interes oziroma drugače povedano: pomoč posamezniku pri takšni odločitvi in gradnji. Še vedno namreč velja, da je ekonomsko gledano takšna investicija precej zahtevna (tudi pri elektrarni do 100 kilovatov) in da se vložen denar le počasi vraca. Razveseljiva pa je nedvomno ob tovrstnih prizadevanjih razlagi predstavnikov davnih služb, da pri zasebnih elektrarnah do 100 kilovatov oddajajo viški energije v omrežje niso obdavčeni.

Skupni dogovor vsekakor koristnega posvetovanja, če ne zradi drugega že zaradi udeležence, ki kakorkoli sodelujejo pri uresničevanju zasebnikovega projekta, in tudi zaradi osvežitve že pred časom povedanih prednosti in potreb, je bil, da bo Slovensko društvo za male hidroelektrarne skušalo čimprej v gorenjskih občinah organizirati tako imenovane svetovalne dneve. Na njih bi se tisti, ki razmišljajo o gradnji male vodne elektrarne, lahko seznanili, kakšna je pot do nje in s pomočjo društva potem projekt tudi uresničili.

A. Žalar

Pustite nas pri miru

Pošljite nam kakršnokoli kontrolo, samo politične policije ne več.

Zivimo v živahnu, prehodnem razdobju, ki je pogumno veselje, strahopetem pa se treljajo v vsepolno nedoločenost, v razmernem, ko je možno vse. Dandanes direktorji lahko celo izbirajo, se bodo ravnali po novem zakonu o podjetjih ali pa bodo nekaj časa še spoštovati zakon o združenem delu, nekaj tako opevanem in hvaljenem, ki so ga pravobranilci samoupravljanja, pa ne le oni, branili kot svetinja in svetovni izum. Zdaj pa leti v ideološki ropoturnico in kmalu bo šolski primer pretvorbe namišljene časti v klaverno zaščiteno.

Iz megle se počasi lušči ločnica med dobrimi in slabimi direktorji, najbolj natačen odgovor dobimo na vprašanje, je podjetnik ali ni. Malo je pri nas dobrih direktorjev, pravijo, da več v majhni krajih, kjer so bolj "pri kraju". Prav na Gorenjskem imamo odličen primer, kako je legendarni direktor Dolfe Vojš popeljan begunjski Elan k svetovni slavi. Malce boljši start je zaradi nerazvitosti območja in s tem pomoči vsaj za turistične objekte imel Marjan Osole v zreškem Ūniorju, ki je še pred leti kazal kovaške dlanje, zdaj pa jih je že odtehtala spretnost managerjev podjetniške, ki dobiček kuje tudi v avstrijski in nemški tovarni.

Dolfe Vojš je večkrat pripovedoval, kako so prihajale delegacije v tovarno in ga "učile", kako mora ravnat s tozdi, kdo bi bil in kdo ne dober direktor njihove tovarne na Koroškem in koliko svih las so mu s tem napravili. Marjan Osole je na torkovem posvetu vzkliknil, pustite nas vendar pri miru, akceptiram vsako kontrolo, ne pa politične policije, ki sem jo nekajkrat izkusil v svoji karieri.

Več doberih direktorjev (podjetnikov) bomo torej imeli, če jih bodo politiki pustili pri miru, navsezadne so račun že plačali, saj je ZZD pomenil katastrofo za generacije direktorjev, ki so bili preveč podobni podjetnikom in jim je dandanes spodbujanje podjetništva v gremko tolažbo.

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Managerska šola na Brdu se vse bolj uveljavlja

Center za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju je edina managerska šola v Jugoslaviji, tudi na tem področju torej zavajamo za svetom. Zanimivo pa je, da na pomanjkljivo mednarodno vzgojo svojih managerjev opozarjajo celo Američani in Japonci, vsaj tako je bilo moč slišati na dveh konferencah severnoameriških managerskih šol in na skupščini INTERMAN-a (mednarodno združenje za management v Ženevi), ki je aprila potekala v kanadskem Montrealu, zbrala pa je 650 dekanov in gostov iz 70 držav. To "samokritiko" moramo seveda jemati z rezervo, saj odseva njihovo zahtevnost in zavedanja o pomembnosti tega področja in zelo napačno bi bilo, če bi kdo misil, da nas svet tudi tu ne prehitela.

Pokazalo pa se je, da izobraževanje managerjev vse več pozornosti posvečajo tudi v Zahodni Evropi in na Kitajskem, kitajska delegacija je z možnostjo in predstavijo šol vzbudila veliko zanimanja, širokopotezni so tudi Madžari, ki so pred kratkim ustanovili mednarodno managersko šolo, v katero so Američani investirali 4 milijone dolarjev, madžarska vlada pa je prispevala denar in obnovila grad v bližini Budimpešte.

Vendar tudi naša šola ni ostala neopazena, njen program je bil ocenjen kot izviren, Centru na Brdu pa so poverili organizacijo treh mednarodnih konferenc prihodnje leto: konferenco dekanov vzhodnoevropskih šol, konferenco 60

KRATKE Z GORENSKE

Mladi in tehnična kultura - Kot smo že poročali se je minulo soboto na šestem gorenjskem srečanju mladih tehnikov v Kranju pomirilo v 18 tekmovnih panogah kar 135 učencev osnovnih šol in prvih letnikov centrov srednjega usmerjenega izobraževanja. Med njimi je bilo tudi devet deklev. Skupna ocena je bila, da so mladi pod skrbnim vodstvom mentorjev in na podlagi organiziranega dela v klubih in krožkih pokazali precejšnje znanje. Najboljši v posameznih panogah pa so bili: raziskovalne naloge - Matija Savnil in Gregor Flis (Domžale) ter Aleš Mlinarič (Jesenice), zagovor in predstavitev elektronskih naprav - Uroš Bergant in Janez Krč (Kranj), predstavitev in zagovor mikroracunalniških naprav - Tone Pirc (Kranj), učila in učni pripomočki - Mitja Novak (Jesenice), spoznavanje proizvodnega procesa in konstrukcije s Fischer tehnik - Jaro Škantar (Kranj), izdelava iz lesa s pomočjo klip-klap - Boštjan Porenta in Tomaž Kržišnik (Kranj), avtomobilski modeli na električni pogon - Srečko Tolar (Škofja Loka), raketen modeli - Samo Gros (Kranj), izdelava in spuščanje deltoidnih zmajev - Jurij Drobne (Domžale), jadralni modeli A-1 - Primož Kurent (Tržič), ladijski modeli MČ-1 - Janez Šubic (Škofja Loka), dobro jutro elektronika - Gregor Bavdek (Kranj), radiogoniometriiranje - Marjeta Zajc (Domžale), mladi tehnični v obrambi in zaščiti - Simčič, Unik, Kumer (ekipa iz Kranja), lesko modelar - Jakob Grosar, fotografiranje - brata Skok (Domžale), nove dejavnosti - Mak in Urbanič (Domžale), razstava izdelkov - Foto krožek OŠ Simona Jenka Kranj, predstavitev robotskega, merilnih in procesnih konstrukcij in računalniških programov - Gregor Verč (Domžale). Čestitke vsem, še posebno pa najboljšim. - A. Ž.

10-letnica zadruge

Kranj - Gorenjska obrtna zadruga v Kranju letos praznuje že 10-letnico obstoja. Jubilej bodo proslavili drevi (12. maja) ob 19. uri v hotelu Creina v Kranju, kjer bo hkrati tudi redni občni zbor članov in delavcev zadruge. Med drugim bodo pregledali dosedanje delo, na dnevnem redu pa imajo tudi gospodarski načrt za letos. A. Ž.

Delavni upokojenci

Kranjska gora - Konec aprila je bila v Kranjski gori letna skupščina Društva upokojencev, ki ima 348 članov. Največ jih živi v Podkorenju in v Gozd Martuljku. Večina upokojencev si želi, da bi društvo še naprej delovalo tako uspešno. Lani so organizirali dva izleta v sicer v Belo Krajino in na avstrijsko Koroško. Precej časa so namenili športno rekreativni dejavnosti. Sicer pa so člani aktivni tudi v svetu krajevne skupnosti, na kulturnem, športnem in družbenopolitičnem področju. Ob tednu upokojencev so organizirali tudi koncert mešanega pevskega zbora in moškega vokalnega okteta - oba iz Žirovnice. Za letos so se dogovorili, da bodo prav tako organizirali dva izleta, ob Novem letu pa bodo obdarili nad 75 let stare člane. Še naprej bodo nadaljevali s športno in rekreativno dejavnostjo. Ob tednu upokojencev pa bodo organizirali več prireditve. Vključili se bodo tudi v akcijo Čisto okolje v vseh naseljih v krajevni skupnosti Kranjska gora. (lk)

Maj - mesec gasilcev

Kranj - Prva leta po vojni so gorenjski gasilci zadnjo nedeljo v maju vedno praznovali. Takrat so imeli različna srečanja in športne tekmovanja. Tovrstni praznovanje s povorkami zdaj sicer ni več, še vedno pa so maja na programu različna tekmovanja. In ker o gasilkah malokdaj kaj napišemo oziroma slišimo, je prav, da poudarim, da na teh majskeh tekmovanjih sodelujejo tudi gasilke iz prostovoljnih in industrijskih gasilskih društev na Gorenjskem. Temujoče v reševanju ponesrečencev in prvi pomoči. (ip)

Kompassovo srečanje

Kranj - Dvakrat na leto Turistična agencija Kompass pripravi tako imenovano Kompassovo srečanje; enega za 1. maj, drugega pa za dan republike. Letošnje že devetnajsto prvomajsko Kompassovo srečanje je bilo v Novem Vinodolskem ob 29. aprila do 2. maja. Udeleženci srečanja so imeli v petdnevnom programu vsega na pretek; od športa, zabave, prijetnih izletov in večerov. Tako kot zadnja leta, se je tudi tega Kompassovega srečanja udeležilo precej Gorenjev. (ip)

Avtobusni (ne)red

Log pri Kranjski gori - Že kar precej časa je minilo, ko je bilo v Logu pri Kranjski gori na novi obvoznici zgrajeno tudi avtobusno postajališče. Čeprav je lepo urejeno in tudi označeno, nekateri vozni avtobusov ustavljam na tem postajališču, drugi pa ne. Ob nedovoljanju potnikov slednji nameč razlagajo, da to postajališče še nima obratovalnega dovoljenja. V Logu pa se sprašujejo, komu je to postajališče namenjeno in kam naj se obrnejo, da bi izvedeli, zakaj avtobusi ne ustavljam. (lk)

Praznovanje 21. maja

Cerknje - V Cerknjih v kranjski občini se bodo v ponedeljek, 15. maja, začele prireditve ob praznovanju 21. maja-Dneva vojnega letalstva in protizračne obrambe ter 13. maja - Dneva varnosti. Trajale bodo cel teden, osem ekip pa se bo merilo v šahu, namiznem tenisu, streljanju s polautomatsko puško in v kegljanju. Najprej bo v ponedeljek ob 16. uri v zadružnem domu v Cerknjih hitropotni šahovski turnir, v torek ob 15. uri pa se bo v osnovni šoli začelo tekmovanje v namiznem tenisu. Tekmovanje s polautomatsko puško bo na strelšču v Struževem v sredo, začelo pa se bo ob 13. uri. Na kegljišču pri Jančetu v Srednji vasi pa bo v četrtek kegljanje v borbenih igrah. V petek, 19. maja, ob 12. uri bodo učencem sedmega in osmoga razreda osnovne šole v Cerknjih predstavili poklic pilota. Osrednja svečanost pa bo v soboto, 20. maja, ko bo ob 10.30 na Brniku svečani zbor pripadnikov Jugoslovenske vojnega letalstva in protizračne obrambe, varnosti, predstavnikov družbenopolitičnih skupnosti in delovnih organizacij. Po izletu v Begunjce, Drago in Vrbo pa bo ob 18. uri v kinodvorani v Cerknjih osrednja praznava z bogatim kulturnim programom. Po tem pa bo v zgornji dvorani družabno srečanje, kjer bo za ples igral ansambel JLA. (kj)

ureja ANDREJ ŽALAR

CORENJSKI KRAJI IN LJUDJE

Kritično ob prazniku krajevne skupnosti Kranjska gora

Za komunalo zmanjkuje sape

Kranjska gora, 11. maja - Razvoj krajevne skupnosti ne sme temeljiti na omejevanju in zmanjševanju kmetijske in vseh drugih dejavnosti, ki lahko dopolnjujejo oziroma se vključujejo v alpsko okolje. Za zdaj jim je recimo v krajevni skupnosti Kranjska gora v jeseniški občini to bolj ali manj uspevalo. Pravzaprav se je v zadnjem času na različnih področjih dejavnosti marsikaj spremeno in ponekod celo prehitelo usklajen in celovit razvoj. Morda je bilo včasih le premalo prisotno spoznanje, da je za takšen usklajen razvoj potrebno sodelovanje tako krajjanov, turizma in celotne občine. Slednjega je bilo še največ: uresničevanja planov z denarjem širše skupnosti, kar pa je razumljivo, saj krajevna skupnost sama nima denarja. Vendar pa v vodstvu vedno bolj prevladuje tudi ocena, da se bo za nekatere stvari treba drugač spoznameti skupaj s krajani.

V prihodnjih dneh oziroma natančneje 18. maja imajo v krajevni skupnosti Kranjska gora krajevni praznik v spomin na leto 1941, ko je bilo arretiranih 11 krajjanov, padle pa so tudi prve žrtve. Posebnih prireditve letos ne načrtujejo. Razširjena seja sveta krajevne skupnosti naj bi bila pravzaprav neke vrste priprava na okroglo mizo, ki bo v prihodnjih dneh skupaj z druženjem delom. Na nej pa naj bi se dogovorili o samoupravnem sporazumu za uresničitev nekaterih programov na komunalnem področju. In zakaj tokrat sporazumevanje o reševanju komunalnih problemov? Na vseh ostalih področjih se je načrtoval v zadnjem času v krajevni skupnosti precej dogajalo in zgodi. Zgrajen je bil apartma Razor, hotel Špir, prvi del stanovanjsko-poslovnega centra, urejali so Zeleni, Petačev most in most pri Eriki, zgrajena so smučišča Podkoren, pokopalische v mrljških vežicami, gradijo se male водne elektrarne, turistično društvo je dobilo nove prostore, dobili so apartmaje pri hotelu Alpina, graditi se poslovna zgradba tozda žičnice, letos naj bi bila zgrajena teniška dvorana, v delu je most v Jasni, predvidena je javna razsvetljjava s pločnikom od Vršiške obvoznice do Jasne, ki naj bi se letos začela graditi, začela se je gradnja poslovno-prireditvenega centra in nadaljuje se druga faza stanovanjsko-poslovnega programa. Skratka, dolg in lep seznam, v katerem še zdaleč nismo našeli vsega.

»Mislim, da smo o tem, da se je v krajevni skupnosti nekaj ali precej naredilo, vsi enotnega mnenja,« ugotovlja predsednik sveta Slavko Miklič. »Vendar pa se zdaj kaže precejšen zastoj pri komunalni opremljenosti. Tu zdaj zmanjkuje sape. Po eni strani se bo treba lotiti vodo-

vodne oskrbe in električnega omrežja, po drugi pa kanalizacije. Slednja bo nedvomno največji zalogaj. Hkrati z njo oziroma še prej pa čistilna naprava, za katero bi najbrž veljalo usmeriti razmišljaj v širši prostor v dolini in ne le zgoraj za Kranjsko goro z dvema dodatnima za Podkoren in Gozd Martuljek.«

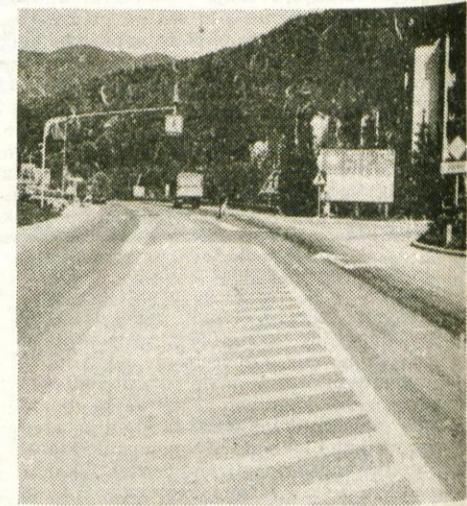
O tem naj bi se temeljito pogovorili že na bližnjem okrogli mizi, ki jo pripravlja. Predvsem pa se bo najbrž moralno celotno gospodarstvo spopasti s tem programom, kajti sedanji komunalni dinar v občini je preveč siromašen. Čaka pa jih tudi dokončanje telefonske akcije, saj je v Gozd Martuljku, kjer je stanje najslabše, akcija začala. Pa tudi ceste, predvsem prečne, bi potrebovalo asfalt in predvsem Gozd Martuljek tudi javno razsvetljivo.

»Tu je potem še nekaj ključnih problemov, kot so trgovina in avtobusno postajališče v Podkorenu ter nevarno prečkanje na območju pred časom načrtovanega podhoda čez magistrально cesto za Bezje,« opozarja Dušica Bratina, tajnik krajevne skupnosti. »Krajani pa so že nekaj časa nezadovoljni tudi zaradi neurejene stanovanjske gradnje zanje. Boli jih, da v krajevni skupnosti doslej ni bilo težav, če so se od zunanj odločali za gradnjo vikendov in počitniških prostorov, domačini za stanovanjsko gradnjo pa ga niso mogli dobiti. Mislim, da so to napake, ki jih ne bi smeli več ponavljati, pri čemer pa naj pomeni, da jih v krajevni skupnosti nikdar nismo zagovarjali.« Najbrž so vprašanja, ki bi jih krajani radi razrešili in so že pred časom opozorili nanje in nekatera celo sprejeli kot programske naloge, zdaj res tista, ki se jih je treba lotiti, da se ne bi, kot ugotavljajo v

še vedno pisateljuje. »Lucija Piškar je večkrat govorila o okulturni psihologiji, Marta Kavčič o zdravstveni vzgoji, pa tudi druge smo prispevke k pestrosti in živosti pouka. Obravnavale smo tudi aktualna politična in kulturna dogajanja v družbi. Veliko smo se naučile v obnovbli svoje znanje, pohvalimo pa se lahko, da je skupina postala druščina enako čutečih žensk, ki se v tretjem življenjskem obdobju nočijo zapreti v ograde in tarnati nad usodo.«

Natančno tako so mislili tudi pri Rdečem križu, ko so pred dvema letoma začeli z aktivnostmi v univerzi za tretje življenjsko obdobje: če že načrtovali za bolne in onemogle, je prav, da nekaj dajo tudi tistim, ki so v pokolu še močni in voljni ustvarjati. Doslej je bilo tudi organizatorju laže, ker je prihajal denar od socialnega skrbstva, zdaj pa je finančni vir presahnil in čečajniki si bodo morali pomagati sami. Kljub vsemu verjamejo, da upokojenk to ne bo odvrnilo od dejavnosti, ki so jo že dodača utrdile. Le kot drobno spodbudo jim nameravajo razdeliti nekakšne članske izkaznice, s katerimi lahko uveljavljajo popust pri obisku kulturnih prireditv.

D.Z.Žlebir

Magistrina cesta: problem, ki vsak dan bolj razgalja nekdanjo napako zaradi nezgrajenega podhoda. Danes vsak dan prečka nevarno (in hitro) cesto 300 do 400 otrok...

krajevni skupnosti, še naprej srečevali s svojevrstno mlačnostjo. Da ljudje radi sodelujejo, če vidijo, da s tem rešujejo svoje interese in probleme, imamo danes v gorenjskih krajevnih skupnostih res veliko potrditev.

Dušica Bratina

»Ob vseh različnih naporih, premikih in dosežkih res ne moremo biti neobjektivno kritični, da se ni delalo,« pravi predsednik krajevne konference socialistične zveze Anton Robnik.

»Vendar pa se vse ne uresničuje tako, kot so ljudje pred časom želeli. Zato se bomo moralni tudi o tem pogovoriti na bližnjem srečanju, ki ga načrtujemo. Mislim pa, da smo se in se vedno vsi skupaj v krajevni skupnosti vendarle preveč zanašamo na to, da bo vse prinesel, da je v rešil turizem. Najbrž se bo treba vprašati in odločiti tudi za lastni prispevek, da bomo uveljavili tisto, kar vsi skupaj želimo.«

A. Žalar

Drugo »šolsko leto« je mimo

Kranj, 5. maja - Pred dvema letoma so po vzoru Andragoškega društva Slovenije, ki je v Ljubljani osnovalo takojimenovano univerzo za tretje življenjsko obdobje, tudi pri kranjskem Rdečem križu načrtali krožki za upokojence.

Pred časom je svoj začeti program dopolnil novinarski krožek, zdaj pa je mimo tudi drugo šolsko leto literarnega krožka, medtem ko je tretji, plesni, že na začetku obnemel. Manjkalo je namreč moških, ki bi se bili voljni odzvati tretji življenjski univerzi. Vse kaže, da so ženske v pokolu bolj polne življenjskih moči in ustvarjalnosti, med literati namreč ni bilo nobenega predstavnika močnejšega spola, pri novinarjih pa le mentor.

Sla in po književnem znanju druži deveterico upokojenik (štiri se vozijo celo iz Radovljice), nabirajo pa si ga ob prizadevni pomoči profesorce Slavice Zirkelbach. Zadnje šolsko leto so upokojenke odstrelje tančico v književnosti 19. stoletja v Rusiji, Franciji, Angliji in na Norveskem, spoznale literarne smeri nove romantične. Zlasti sta se jim bila prikupila francoski pesnik Charles Baudelaire in ameriški pesnik Walt Whitman. Ena od slušateljic, Francka Tronkar, tudi sama ustvarjalna pesnica, zatrjuje, da krožek rade obiskuje.

»Na krožkih smo brale tudi svoja dela, saj so med nami tudi pesnice in pisateljice,« je zapisala pesnica Francka Tronkar. Pesni tudi Lucija Piškar, Joži Muhi Petrič pa v častitljivih letih

Odgovorno izigravanje

Imamo čudovit red, še boljši pa so strokovno usposobljeni poznavalci le-tega, ki se vključijo, če je treba nekaj logičnega in samoumevnega potem tudi drugače povedati. Seveda pojasnjevanje ni takšno, da bi neposredno povedalo, da je neumega pač lahko voditi za nos, je pa zelo blizu tisti ugotoviti, da je nevednežem lahko vladati. Pri tem se seveda usposobljeni poznavalci zavedajo, da je tovrstno izigravanje lahko tudi nevarno, vendar je kakršenkoli strah o neodgovornem ravnanju odveč, saj je kvečemu njihova naloga, da v tem čudovitem redu poiščajo novo rešitev (luknjo), ki bo vse skupaj spet tako zameglila, da bo nekaj časa mir.

Večno nasprotovanje tovrstnemu ravnanju je tisto, da gre osebno enkrat na led. In ko se nevedni zave nazadnje tega oslovstva, se pri poročunu potem najraje zaplete, kajti enako napako je drugič težko spet podtakniti. In prav tega bi se moralni zavedati tisti, ki na Bohinjski Beli lastnikom zemljišč še do danes, čeprav že nekaj let poteka promet po cesti, še vedno niso odsteli odškodnine, ki jim pripada. Pa ne samo zaradi Bohinjske Bele. So primeri, ko nekdanji lastniki zemljišč, ki so zemljo celo podarili ali pa na podoben način težko dobili odškodnino, še vedno plačujejo davek zanjo, čeprav po cesti na nej že dolgo vozijo avtomobili. Da ne govorimo, koliko prepričevanje je bilo marsikje treba, da so ljudje z voljo pristali na neko prometno ali podobno rešitev, nastalo pa je čečisto nekaj drugega, v najslabšem primeru pa nič. S takšnimi spoznanji pa je tudi konec usposobljenega poznavanja oslovstva. In tega bi se načrtovalci za jutri (tudi cest) morali zavedati.

A. Žalar

Uspodbujanje</b

Miha Mazzini in njegove Godbe ali kako je treba napisati knjigo malce »zbrkastih« zgodb in jih ob vsem še dovolj očarljivo predstaviti javnosti

ZGODBE ZA VDIH IN IZDIH

Zaradi Mazzinijevega pisanja nihče ne bo sežigal Dostojevskega ali Shakespeara; če pa Mazzinija še kdo ni brai, potem je izpustil priložnost spoznati pisanje, ki se ga ne da stlačiti v noben sistem, pod nobeno tipiko. Kar so reklami doslej - nezateženo pisanje, rentabilna literatura, neizživeta puberteta in podobno - je premalo: če bi deli vse v en lonec, bi morda zadele barvo, nianse pa ne. Mazzini je pač nekaj novega.

Treba je znati. Pa ne le napisati knjigo in jo prepustiti knjižnemu trgu. Pač pa jo je treba garnirati s propagandno akcijo, stopnjevati radovednost potencialnih bralcev in končno, ko knjiga javno zagleda beli dan, poznavalsko opraviti vse skupaj v petnajstih minutah. Kako vam to uspe?

Študiral sem sistemsko analizo, poznam marketing in propagando in kako se izdelki prodajajo. Knjiga je zame pač izdelek. Na enak način bi se lotil tudi prodaje recimo kumaric, česarkoli. Potrebna je pač propagandna akcija, dostojno predstavitev in treba je seveda knjigo propagirati še kasneje.

Težko bi vam kdo verjel, da pri prodaji enačite knjige in recimo kumarice. Že res, da je obajo tržno blago, toda knjiga zraste vendarle nekaj bliže srcu, mar ne?

To je res, že. Blizi srcu so morda le tiste kumarice, ki se nam zatakejo v grlu. Je nekaj razlike. Zato seveda knjiga že zaslubi dostojno reklamo, dostojno predstavitev, drugače kot če bi reklamiral kumarice.

Osnovni namen pa je enak pri obeh - naj gre med ljudi, naj povrne osnovne stroške, je tako? Vašo novo knjigo ste izdali v samozaložbi; je to hud zalogaj?

Pri literaturi je pač tako, kakega zalažuverjetno ne bo, računam na pozitivno ničlo, kot se reče. Četudi prodam vse knjige takoj v knjigarnah, bo denar prišel naokoli v moj žep čez dva, tri mesece, lepo ga bo obrala tisočmestna mesečna inflacija. No, zadovoljen bom, da so le stroški pokriti.

Pa boste knjige prodajali v knjigarnah?

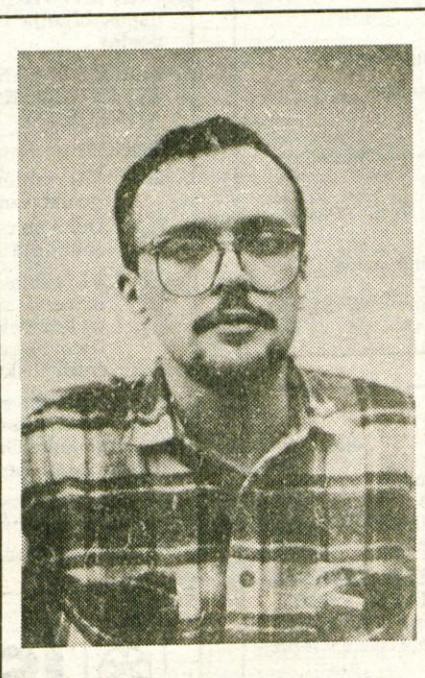
Nekaj malega že. Sicer pa tudi preko uličnih kolporterjev, po povzetju tudi. No, za tiste, ki bodo knjige dobili po pošti, pripravljam presenečenje: dobili bodo knjigo z bonusom.

Spet kakšen marketinski prijem?

Tako je. Naročniki bodo prejeli še enačto zgodbo, te v knjigi ni. Če pa jim je dovolj godbe v taki obliki in obsegu, kot pač je - tudi na plošču gre navadno po deset pesmi, pa bodo lahko izbrali čokoladico. Prodajam pač, tako kot se prodajajo pralni praški.

Vaša strokovna zaloge je neizčrpna. Je enačta zgodba že napisana?

Ne, ta dodatna sodi pač med zgodbe, ki sem jih doslej napisal. Po blažjih kriterijih sem od kakih tridesetih zgodb odbral pet najstaj za objavo, po strožjih pa jih je ostalo

deset. No, med 'odklonjenimi' je pač še nekaj takih, ki so mi zelo pri srcu, rad bi, da bi jih ljudje prebrali. Skratka, ponujam jih nekaj mojih 'greatest hits'.

Kakšna godba zazveni bralcu, ko se loti vaše Godbe?

Vsakršna, vsaka druga je hitra, če govorim v glasbenem stilu, vsaka prva pa je recimo - 'sentis'. Da bi rekel, kakšen stil prevladuje - ne morem. Recimo, da so to zgodbe brez žanra. Če bi ga ravno iskal, potem je vsaka v drugem stilu: recimo road movie, pa tudi ena ljubezenska zgodba je vmes, pa žanr banalnosti... No, tu bodo dokončno ugotavljalci bralci, če se mi je kaj posrečilo.

Zgodbe za knjige Godbe so delo zadnjih let?

Ja, lahko bi tako rekel. Pisateljevanje je čudna reč. Ko si mlad, imaš imenitne ideje, toda ne pozaš še pisateljske obrti, ne znaš zgodbe dobro napisati, stvari ne znaš izpeljati kot zaslubi.

Za seboj imate že kar lepo pisateljsko zgodovino. Najbolj so si vas vsi zapomnili po Drobtinica, ki so izšle pri Prešernovi družbi, pa knjiga Clipper je bila uspešna - tako je, kot da ni več težav s 'poznavanjem obrti'?

»Da ni več težav? Haja, obrti se naučiš tudis z branjem, veliko je treba brati. Toda po drugi strani lahko na ta način dosežeš le stopnjo butalskega kovača - ta je, kot vemo, samo gledal, kako se kuje. No, pisal sem anonimne ljubezenske zgodbe za Anteno, skratka učil sem se.«

To se zdi podobno tunelu, skozi katerega se mukoma prebija začetnik, ven pa pri-de obetavi pisatelj?

»Treba je pisati, pisati, pisati. Že zaradi tega, da misli raje pridejo v besede, skratka obrt, rutina.«

Zgodba Godbe bi lahko bila zbirka žanrov, nekaterih doslej celo nismo poznali pri nas.

»Res je. Najbolj se mi zdi dolgočasno brati zgodbe, po prvi že vem, kakšne bodo ostale. V moji knjigi ni tega dolgčasa. Mislim pa, da so moja tema, ki ji ostajam zvest, sanje. Tako je bilo tudi v Drobtinica. Zgodbe so zbrane skupaj zato, da so različne, da zhubajo radovednost.

Pa ne gre spet za vašo novo obrtniško vajo, za preskus nečesa novega?

»Način pisanja imam malce drugačen kot drugi. Zgodbe si ne zmišljam sproti, pač pa jo nosim v sebi, dokler ni celovita. Zgodba mora biti kot vic, mora biti učinkovita, povedana na mah, samo še zvrst, način izberem, kako jo bom povedal in napisal. Rasel sem ob ameriških filmih, ob šund literaturi, tu sem kot doma.«

Vendar vašo pisanje ni brez humorja?

»Ni, sploh ne. Čeprav gre medtem pri mojem pisanju za surrealističen humor, kot so ga označili kritiki antologije mlade proze, ki je izšla v Bolgini, v njej pa je tudi moja zgodba. Res pa je, da nisem sposoben narediti totalno resne stvari, nagibam se pač k tragikomicnemu pisanju.«

Pa načrti?

»V mislih imam horor, grozljivka ni ravnogaj posrečen prevod. Po mojem scenariju nameravajo pri ŠKUC posneti film. Tudi na ljubljanski televiziji nameravajo posneti film po mojih Drobtinica. Bomo videli.«

Lea Mencinger

Pevski jubilej na Visokem

DESETLETNICA ZBOROVSKEGA PETJA

Mešani pevski zbor KUD Valentin Kokalj Visoko

redno na vaje tudi iz dokaj oddaljenih krajev, tudi iz Jezerskega, Kranja in iz drugih krajev.

»Čeprav so pevci različnih poklicev in različne starosti, pa so se kot skupina izjemno ujeli,« je

Zborovodkinja Marija Kos

PRVI BIENALE SLOVENSKE GRAFIKE

Novo mesto - Konec maja, točneje od 25. maja do 30. junija bo v Novem mestu pomembna kulturna prireditve. Ob 90-letnici Božidarja Jakca se bodo srečali slovenski grafični, obenem pa bo to tudi spodbuda za grafično likovno ustvarjanje pri nas. Osrednja prireditve 1. bienala bo razstava izbranih grafičnih listov avtorjev, ki so se odzvali na razpis. Strokovna komisija pod vodstvom prof. Bogdana Borčiča je za razstavo odbrala 92 grafičnih listov 45 avtorjev. Razstava bo v hotelu Garni na Otočku in delno tudi v gradu.

Mednarodna žirija bo pododelila šest nagrad - ob Grand Prix Otočec še pet enakovrednih nagrad Novega mesta za grafično. Imena nagrjenih bodo objavili na otvoritveni slovesnosti, na kateri bo slavnostni govornik predsednik republike komiteja za kulturo Vladimir Kavčič. Bienale bo spremljalo tudi več drugih prireditev. Bienale so omogočile slovenske delovne organizacije: Krka, Tiskarna, Pionir, IMV, Novoles (vsi Novo mesto), Grafika Slovenska Bistrica, Mladinska knjiga Ljubljana, Papirnica Videm - Krško, Gorenjski tisk Kranj, Papirnica Vevče, Smelt, Gradis, Skupščina občine Novo mesto ter še več kot 30 drugih organizacij združenega dela.

povedala zborovodkinja Marija Kosova. Kosova vodi zbor skoraj deset let, ob ustanovitvi pa je s pevci nekaj mesecev delala Rezka Cuderman s Primskovega.

»Tudi zato ni veliko fluktuacije v zboru. Pred dvema letoma smo uspeli dobiti tudi nekaj mlajših pevcev.«

Pevski zbor je navadno najpomembnejša kulturna skupina v krajevni skupnosti, tudi Visoko ni izjema. Ni prireditve, kjer ne bi nastopil njihov pevski zbor. Če so pred leti, ko so bili še razmeroma mlada pevška skupina, bolj posegali po slovenskih narodnih, pa so z leti zelo razširili svoj pevski program. Značilno za visoške pevce je tudi prirejanje starih obarvanih koncertov, s čimer so se izognili stereotipnosti zborovskega nastopanja. Svojo pesem so seveda ponesli tudi na najrazličnejša gostovanja tako v kranjski občini kot tudi po vsej Sloveniji, Jugoslaviji, pri tudi v zamejstvo.

»Jubilejni koncert je seveda nekaj posebnega, zato smo že lani izbrali program. Odločili smo se, da na jubilej povežemo z jubilej dveh slovenskih glasbenih ustvarjalcev - Pavla Kernjaka, katerega desetletnica smrti je letos in Radovana Gobca, ki naslednji mesec praznuje 80 - letnico. Svoj jubilej bo tako praznoval najprej z nami, tudi kot poslušalec,« je razložila jubilejni program Marija Kosova.

Resda bo uvodna pesem znamenja in starla ljudska koroška pesem o rojstvu, ves ostali program pa je sestavljen tako, da bodo poslušalci spoznali tudi malo znane pesmi obeh skladateljev. Pevci so se še posebej potrudili, predstavili bodo trinajst novih pesmi, ki so jih neutrudno vadili vso sezono in zato tudi nekaj manj nastopali na koncertih, kot so sicer prejšnja leta.

Besedilo in foto: L. M.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši je odprta razstava linorezov *Maksima Se-deja* in bakrorezov *Williama Hogartha*. V kleti iste hiše razstavlja *Jiri Kočica*. V galeriji Mestne hiše je na ogled *I. ciklus slik in plastik gorenjskih likovnikov iz muzejskih zbirk*.

VISOKO - Jutri, v soboto, ob 20. uri bo v dvorani kulturnega doma *jubilejni koncert* Mešanega pevskega zobra KUD Valentin Kokalj Visoko.

DUPLJE - V avli osnovne šole Tine Teran v Dupljah bo jutri, v soboto, ob 19.30 *koncert* Mešanega pevskega zobra Rudi Rožanc Zdole in Moškega pevskega zobra KUD Triglav Duplje.

JESENICE - V Kosovi graščini je na ogled razstava *Jesenice nekaj in danes*. V razstavnem salonu Dolik razstavljajo *učenci* osnovnih šol jesenske občine.

RADOVLJICA - V avli osnovne šole A. T. Linhart bo danes, v petek, ob 12. uri *koncert*. Nastopajo otroški pevski zbori zunanjih enot Begunje, Ljubno, Mošnje in OŠ A. T. Linhart ter mlajši mlađinski zbor in mlađinski zbor OŠ A. T. Linhart.

RADOVLJICA - V galeriji Šivčeve hiše bo danes, ob 18. uri otvoritev razstave akad. slikarja *Toneta Lapajneta - ciklus Barjanska zemlja*.

LESCE - V kampu šobec bo danes, v petek, ob 16. uri *srečanje otroških folklornih skupin Gorenjske*.

VRBNA - Prešernova hiša je odprta vsak dan razen ponedeljka od 8. do 16. ure (tel. 80-115).

DOSLOVČE - Finžgarjeva hiša je odprta vsak dan razen sobote od 8.30 do 15. ure, ob nedeljah od 12. do 16. ure (tel. 80-411).

KRANJSKA GORA - Liznjekova domačija (etnografski muzej) je odprta v torek, četrtek in soboto od 12. do 19. ure.

ŠKOFJA LOKA - Na Loškem odru bo danes v petek, ob 20. uri gostovalo Gledališča Tone Čufar Jesenice z *Moliverom Sganarelom ali Na-mišljennim rogonosecem*.

V galeriji Loškega gradu razstavlja akad. slikar *Ivan Seljak - Čop- pič*.

ZIRI - V galeriji DPD Svoboda bo danes, v petek, ob 20. uri *Vlastja Simonič*, mednarodni mojster fotografije in mentor razstavljalcev predaval o zgodovini fotografije.

TRŽIČ - Danes, v petek, ob 17. uri odpirajo v Paviljonu NOB razstavo akad. kiparja *Janeza Lenassiya - Clovek in kamen*. Ob otvoritvu nastopa trio Terlep, Omrzel in Žagar.

V Kurnikovi hiši je na ogled razstava *Lendavsko lončarstvo in ličkarstvo*.

ŠKOFJELOŠKO PEVSKO SREČANJE

Škofja Loka - Zveza kulturnih organizacij Škofja Loka prireja jutri, v soboto, 13. maja, ob 19. uri petnajsto občinsko pevsko srečanje. Prireditve bo ob 19. uri na osnovni šoli Ivana Groharja v Škofji Loki. Na prireditvi nastopajo: Moški pevski zbor Alpina Žiri, Moški pevski zbor KUD Janko Krmelj Reteče, Moški pevski zbor Ivan Cankar Virmače - Sv. Duh, Komorni moški pevski zbor LTH Škofja Loka, Moški pevski zbor Niko Železniki, Moški pevski zbor Društva upokojencev Škofja Loka, Moški pevski zbor Uranar Gorčev, Ženski pevski zbor DPD Svoboda Žiri, Mešani pevski zbor Iskra Železniki, Komorni pevski zbor Loka Škofja Loka, Mešani pevski zbor Lubnik Škofja Loka.

V nedeljo, 28. maja, ob 17. uri pa bodo na prireditvi v dvorani Zadružnega doma v Sorici nastopile male vokalne skupine.

MANDRAGOLA V JESENISKEM GLEDALIŠČU

Jesenice - V sredo in četrtek, 17. in 18. maja, bo v Gledališču Toneta Čufarja gostovalo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice s predstavo *Mandragola Niccolaja Machiavellija*. To bo zadnja gledališča predstava v okviru gledališkega abonmaja. Predstava bo izjemoma ob 19. uri.

PREDSTAVITEV PREVODA J. JOYCA

Kranj - Literarni krožek na ŠSPRNMU Kranj (Gimnazija) bo v pondeljek, 15. maja, ob 19. uri na literarnem večeru predstavil knjižico Giacomo Joyce Jamesa Joyca. V slovenščino doslej še ne prevedeno delo so prevede srednješolke Jana Benedik, Alpolonija Klančar in Alenka Potočnik. Na prireditvi, ki bo v gimnazijski knjižnici, bo o pisatelju Joycu spregovoril dr. Tone Pretnar.

Deseta slikarska kolonija v Mojstrani

</

DOMPLAN KRANJ
64000 KRANJ

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge
**VODENJE OBRAČUNA STANARIN IN NAJEMNIN
ZA NEDOLOČEN ČAS**

pogoji: končana V. stopnja zahtevnosti ekonomske smeri (finančni ali ekonomski tehnik)
3 leta delovnih izkušenj v knjigovodstvu

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov DOMPLAN Kranj, Cesta JLA 14.

stavbno pohištvo
mizarstvo Radovljica

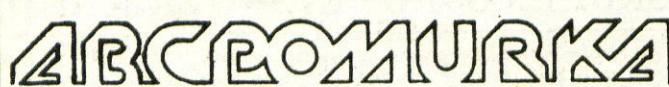
Razpisuje dela in naloge

TEHNOLOGA KALKULANTA ZA STAVBNO POHIŠTVO

POGOJI: V. stopnja strokovne izobrazbe lesne ali gradbene smeri
dve leta delovnih izkušenj pri opravljanju del iz stroke.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pisne vloge pošljejo najkasneje v 8 dneh po objavi na gornji naslov.

64220 ŠKOFJA LOKA

Po sklepu delavskega sveta z dne 25. 4. 1989 objavljam
prodajo telefonske centrale ISKRA EP ABX 16

Izhodiščna cena je 5.000.000 din.

Interesenti naj pošljejo pisne ponudbe z navedbo kupnine v 8 dneh po objavi na naslov: LOKA, TOZD PEKS, Škofja Loka, Kidričeva c. 53.

Podrobnejša pojasnila dobite po telefonu št.: 632-541.

Centralo si lahko ogledate v dopoldanskem času.

GRADBINEC KRANJ 64000 KRANJ

vabi k sodelovanju

DIPLOMIRANE GRADBENE INŽENIRJE

DIPLOMIRANE EKONOMISTE in

GRADBENE INŽENIRJE

za zanimiva dela v gradbeni operativi, razvoju in komerciali, zlasti za inženiring posle doma in v inozemstvu.

Želimo mlade, iniciativne in prodorne sodelavce.

Prijave zbira kadrovska služba SGP Gradbinec v Kranju, Nazorjeva 1, tel.: 064/26-361, ki daje vse potrebne informacije v zvezi s tem razpisom.

**ISKRA KIBERNETIKA
TOVARNA MERILNIH INSTRUMENTOV
OTOČE**

Po sklepu delavskega sveta objavljam

JAVNO DRAŽBO

ki bo v torek, 16. maja 1989, ob 11. uri na tovarniškem dvorišču.

Prodali bomo rabljena osnovna sredstva:

1. Osebni avto Z 101, 1 kos, izklicna cena din 5.000.000

2. Pomivalni stroj, 1 kos, izklicna cena din 750.000

Ogled je mogoč isti dan od 7. ure dalje.

Interesenti morajo plačati polog v višini 10 % od izklicne cene in oddati svoje ponudbe v zaprti ovojnici.

V izklicni ceni ni vračunan prometni davek in ga poravnava kupec.

Pravico do udeležbe imajo vse pravne in fizične osebe.

Dražba bo opravljena po sistemu »ogledano - kupljeno«, zato poznejših reklamacij ne bomo upoštevali.

**GLASBENA ŠOLA KRANJ, p.o.
Trubarjev tr 3, 64000 KRANJ**

Glasbena šola Kranj obveča, da bo sprejemni preizkus za nove učence za šolsko leto 1989/90 v petek, 19. 5. 1989 ob 15.00 uri in v soboto, 20. 5. 1989, ob 8.00 uri v prostorih Glasbene šole Kranj. Vpisovali bomo na naslednje oddelke:

KLAVIR, VIOLINA, SOLO PETJE, VIOLONČELO, KLJUNASTA IN PREČNA FLAVTA, OBOA, KLARINET, FAGOT, TROBENTA, ROG, KITARA, ter v malo glasbeno šolo oz. pripravnico (predšolska glasbena vzgoja za otroke, rojene v letih 1982 in 83).

Število učencev je omejeno! Vse dodatne informacije dobite po telefonu št. 21-159.

PLANIKA

Industrijski obrat Planika Kranj
DS TOZD Tovarna obutve Kranj in
DS DSSS

Razpisujeta dela in naloge:

1. VODENJE TOZD TOVARNA OBUTVE KRANJ

2. VODENJE PODROČJA TEHNIČNIH ZADEV

Za opravljanje navedenih del in nalog se zahteva:

1.

— srednja čevljarska ali višja šola za organizacijo dela, ekonomski ali druga ustrezna tehnična šola,
— 3 leta delovnih izkušenj,
— znanje nemškega ali angleškega jezika.

pod 2.: visoka ali višja strokovna izobrazba čevljarske, organizacijske ali ustrezne tehnične smeri,
5 let delovnih izkušenj,
sposobnost koordiniranja,
detajlno poznavanje čevljarske tehnologije,
znanje enega tujega jezika.

Dela in naloge so s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.
Kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Pisne ponudbe sprejema kadrovska oddelek Industrijskega kombinata Planika Kranj, Savska loka 21, 64000 Kranj, v 8 dneh po objavi v zaprti kuverti z oznako »Vodenje TOZD Tovarna obutve Kranj« ali »Vodenje področja tehničnih zadev«.

14

ljubljanska banka
Temeljni banka Gorenjske Krani

Delovna skupnost Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Krani na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja z dne 25. 4. 1989 objavlja dela in naloge

PRIPRAVNIKA Z VISOKOŠOLSKO IZOBRAZBO za čas usposabljanja za samostojno delo v okviru sektorja splošnih poslov

2. NAČRTOVANJE OSNOVNIH SREDSTEV IN IZVAJANJE INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA V SEKTORU SPLOŠNIH POSLOV

POGOJI:

Ad 1.: VII. zahtevnostna stopnja sociološke, kadrovske ali druge ustrezne smeri
Delovno razmerje sklenemo za določen čas, za čas usposabljanja za samostojno delo - 12 mesecev.

Ad 2. VI. zahtevnostna stopnja gradbene, elektro ali druge ustrezne smeri,
tri leta delovnih izkušenj
Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s trimesечnim poskusnim delom.

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske Krani, Cesta JLA 1, oddelek kadrovsko socialnih poslov.

O izbiri bomo kandidate obvestili pisno v 30 dneh po zaključenem zbiranju prijav.

ISKRA UniTEL
Podjetje telekomunikacij,
računalništva in elektronike, p.o.
64273 Blejska Dobrava 124

V skladu s sklepom delavskega sveta podjetja ISKRA UniTEL z dne 26. 4. 1989 objavljam prosta dela in naloge:

1. VODJA RAČUNOVODSTVA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

— višja šola ekonomsko-komercialne smeri
— zaželene delovne izkušnje od 3 do 5 let

2. VODJA KADROVSKEGA ODDELKA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

— visoka šola organizacijsko-kadrovske smeri, politološke in druge ustrezne smeri
— zaželene delovne izkušnje.

3. ORODJARJA - za dela na vzdrževanju orodij za brizganje plastike in ostalih orodij

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— IV. stopnja izobrazbe, oz. poklicna šola ustrezne smeri
— zaželene so delovne izkušnje na enakih, oz. sorodnih delih

Kandidati bodo imeli možnost za dodatno izobraževanje.

Kandidati naj za prosta dela in naloge pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od objave na naslov: ISKRA UniTEL, Podjetje telekomunikacij, računalništva in elektronike, p.o., 64273 Blejska Dobrava 124, kadrovska oddelek.

IZBRALI SO ZA VAS

MERKUR KRANJ

V MERKURJEVI prodajalni v GLOBUSU na oddelku akustike so vam pripravili veliko izbiro TV anten priznanega proizvajalca GORENJE - ELRAD. Posebnost ponudbe je svetovanje pri nakupu. Ugodnost, ki pa je ne kaže zamuditi, je popust pri govorinskem plačilu, ali plačilo na več obrokov.

Sergej Nikitič Hruščov

UPOKOJENEC ZVEZNEGA RAZREDA

Prevedla S. P. in E. T.

Tako ko so prepoznali Hruščova, so začeli ploskati in ga pozdravljati. Ignatov je vse to opazil in ko sva, spremljajoč Hruščova v zanj pripravljeno rezidenco, sedla v njeni avto, je zadovoljno pripomnil:

»Ne marajo ga. Si videl, kako slab so ga pričakali?«

Posvetovanje je bilo burno. Na njem niso samo Voronežani, pač pa tudi funkcionarji iz sedanjih regij. Nikita Sergejevič je često prekinjal referente, izrekal ostre kritične pripombe. Ostali so izvlečki debelejši konec, Voroneško regijo pa je celo pohvalil.

V odmoru, ko je Ignatov odšel iz sobe prezida, sem pozdravil:

»Čestitam, Nikolaj Grigorjevič. Nikita Sergejevič je samo nas pohvalil.«

»Pa kaj, sem mar vložil malo truda?« je izrazilno odgovoril Ignatov.

»Zgodi se, da delaš, delaš, ne obžaluješ napora,

pa pride predpostavljeni in na koščke razbije.«

»Hm, naj samo poskusi. Jaz bi ga sam dal v red...« je odgovoril in odšel.

Ali ko smo še isto jesen kot ponavadi počitnivali v Sociji. Zvezdel sem, da na oddih prihaja Hruščov. Od tem sem obvestil Ignatova in predlagal, da se odpeljeva v Adler na letališče in ga pričakava.

Ignatov se mi je posmehnil:

»Hrušč? Pojdti ti z njim... Če hočeš, ga pojdi čakat sam.«

TV SPORED

PETEK

12. maja

- 10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
11.00 Slovenci v zamejstvu
11.30 J. A. Lacour: Kajnov nasmeh, francoska nadaljevanja
12.25 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Tednik, ponovitev
17.35 Slovenci v zamejstvu
18.10 Video strani
18.15 Propagandna oddaja, Video strani, Spored za otroke in mlade
18.30 Safari, češkoslovaška nadaljevanja
19.00 Risanka
19.10 TV okno
19.14 Naše akcije
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Podvadna odkritja, angleška dokumentarna serija
20.55 Propagandna oddaja
21.00 Detektiva iz Miamija, ameriška nanizanka
21.50 TV dnevnik 3
22.00 Vročica bele črte, ameriški film
20.30 Video strani

II. program TV Ljubljana

- 17.00 Satelitski programi
18.00 Beograjski TV program
19.00 Videomeh
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.00 Žarišče
20.35 Virtuoza, II
21.25 Skupščinska kronika
22.45 En avtor, en film
22.05 Satelitski programi - poskusni prenos
TV Zagreb I. program
8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste - poglejte
14.45 Izobraževalna oddaja
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Oddaja za otroke
18.05 Številke in črke: Kviz
18.25 Narodna glasba
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Detektiva iz Miamija, ameriška nanizanka

21.00 TV poster, zabavnoglasbena oddaja

- 21.30 TV dnevnik 3
21.50 Oddaja iz kulture
22.50 Nočni program
0.50 Poročila

SOBOTA

13. maja:

- 8.00 Video strani
8.10 Otroška matineja: Radovedni Taček: Kobilice
8.25 M. Čanak: Čirule čarule
8.30 Očala tete Bajavaje
8.45 Vprašanja iz TV klobuka
9.15 Pogledi
10.45 Majskie igre, 2. del oddaja TV Novi Sad
11.15 Slovenski ljudski plesi: Notranjska - Vzhodna Primorska in Ljubljansko predmestje, ponovitev
11.45 Izbor tedenske programske tvornosti
13.45 Video strani
15.35 Video strani
15.45 »Tigrat«, rockovska nagrada 88, ponovitev
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Slovenski ljudski plesi, ponovitev
17.15 Ciklus filmov Busterja Keatona
Polet na mesec, ameriški film
18.25 Video strani
18.30 Naš edini svet angleška dokumentarna serija
19.05 Risanka
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Naš utrip
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.30 J. Susan: Dolina lutk, ameriška nadaljevanja
21.20 Propagandna oddaja
21.30 Propagandna oddaja
21.35 Zdravo
23.15 Video strani

II. program TV Ljubljana

- 16.00 Satelitski program - poskusni prenos
18.00 Otroška oddaja TV Beograd
19.00 Kako biti skupaj, oddaja
19.30 TV dnevnik
20.10 Propagandni program
20.15 Filmske uspešnice
22.25 Satelitski programi - poskusni prenos

I. program TV Zagreb

- 8.50 Jutranji program
10.30 Prezrli ste - poglejte
13.00 Družinski magazin, kontaktna oddaja
14.25 Sedem TV dni
15.45 TV dnevnik 1
16.00 Mladinski film
17.30 Kiklop, ponovitev TV nadaljevanke
18.30 Švenk, dokumentarna oddaja
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.15 Igrani film
22.00 TV dnevnik 3
22.55 Nočni program
0.50 Poročila

NEDELJA

14. maja:

- 9.10 Video strani; Otroška matineja
9.25 Živ žav
10.10 Safari, češkoslovaška nadaljevanja
10.40 J. Susan: Dolina lutk, ameriška nadaljevanja
11.30 Domäči ansambl: Celjski instrumentalni kvintet
12.00 Kmetijska oddaja
13.00 Video strani
14.15 Veliki valček, ameriški film
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Krila orlov, španski film
18.30 Plesne domislice: Packa iz Celja
18.45 Risanka
18.55 EP, video strani
19.00 TV mernik
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 M. Buň - A. Tomašić: Simpozij, drama TV BG
20.45 Propagandna oddaja
21.15 Osmi dan
21.55 TV dnevnik 3
22.05 Propagandna oddaja
22.10 Virtuso, 3. oddaja
23.00 Video strani

PONEDELJEK

15. maja:

- 10.00 Video strani
10.10 Mozaik
10.25 Zrcalo tedna
13.35 Video strani
16.15 Video strani
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 TV Mozaik, šolska TV, ponovitev
17.55 Video strani, Spored za otroke in mlade
18.00 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 A. Scott: Senca na soncu, angleška nadaljevanja
20.55 Propagandna oddaja
21.00 Dinar
21.50 TV dnevnik 3
22.00 Ropot
22.45 Video strani

II. program TV Ljubljana

- 16.30 Satelitski programi - poskusni prenos
17.45 Po brezkončnosti sveta: Azija, izobraževalna oddaja TV Zagreb
18.15 Svet športa
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Propagandna oddaja
20.20 Ptice pod nebom, nadaljevanja TV Ljubljana
21.30 Propagandna oddaja
21.35 Zdravo
23.15 Video strani

II. program TV Zagreb I.

- 10.00 Danes za jutri, oddaja TV Zagreb
13.00 Športno popoldne
19.00 Da ne bo bolelo
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Ptice na Kosovu: Propagandni podatki, dokumentarna oddaja
20.45 Dokumentarec meseca: Dolgo iskanje
21.25 Mali koncert
21.45 Športni pregled

TV Zagreb I. program

- 9.20 Poročila
9.30 Otroška matineja
11.00 Kmetijska oddaja
12.00 Znanje imanje
13.00 Veliko sedlo, serijski film
13.50 Nedeljsko popoldne
16.30 Potopis

SREDA

17. maja:

- 10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
11.40 Video strani
16.15 Video strani

TOREK

16. maja:

- 10.00 Video strani
10.10 Šolska TV
11.00 Šola tenisa
11.10 Angleščina, 10. lekcija
11.25 Video strani
16.20 Video strani
16.25 Propagandna oddaja

PONEDELJEK

15. maja:

- 10.00 Video strani
10.10 Mozaik
10.25 Zrcalo tedna
13.35 Video strani
16.15 Video strani
16.25 Propagandna oddaja

II. program

- 16.30 TV dnevnik 1
16.45 TV Mozaik, šolska TV, ponovitev
17.55 Video strani, Spored za otroke in mlade

III. program

- 18.00 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja

IV. program

- 19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Film tedna
21.35 Zvočnica pokrajiny, glasbena oddaja

V. program

- 21.35 Propagandna oddaja
22.10 Svet poroča
23.10 Video strani

VI. program

- 15.00 Program za otroke
16.00 Dokumentarna oddaja
16.30 Izobraževalni program
17.15 Otroški program
18.15 Dokumentarni program
18.45 Izobraževalni program
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.25 Športna sreda, vključevanje pokala UEF-a, finale

VII. program

- 21.55 Show program, oddaja TV NS
22.40 Dramski program, oddaja TV NS
23.00 Dramski program, oddaja TV TG
24.10 Show peogram, oddaja TV TG

TV Zagreb I. program

- 8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli

II. program

- 10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste - poglejte

III. program

- 14.45 Izobraževalna oddaja
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Mali svet, oddaja za otroke

IV. program

- 18.05 Številke in črke, kviz
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Filmski večer

V. program

- 21.35 TV dnevnik 3
22.00 Kontaktini magazin
23.20 Poročila
23.35 Satelitski program

VI. program

- 17.15 TV dnevnik 1
17.35 Otroški program
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Serijski film
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Politični magazin

VII. program

- 21.05 Kviz
22.05 TV dnevnik 3
22.30 Dramski program
22.30 Nočni program
0.30 Poročila

ČETRTEK

18. maja:

- 10.00 Video strani
10.10 TV mozaik:
Solska TV

PETEK

19. maja:

- 12.50 Video strani
16.15 Video strani, propagandna oddaja

SERDIČ

20. maja:

- 16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Mozaik, ponovitev
18.05 Video strani, Spored za otroke in mlade

ŠESTEROKA

21. maja:

- 19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja

SESTERNIK

22. maja:

- 19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 E. Orzeskowa: Ob njemu, poljska nadaljevanja

SESTERNIK

23. maja:

- 20.05 Tednik
21.55 TV dnevnik 3
22.00 Retrospektiva jugoslovenskega filma Krsto Papić: Predstava Hamleta v Spodnjem Mrdušu

TV Zagreb I. program

24. maja:

- 8.20 TV koledar
8.30 Nihče kot jaz, oddaja za otroke

TV Zagreb II. program

25. maja:

- 9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste - poglejte

TV Zagreb III. program

26. maja:

- 14.45 Izobraževalna oddaja
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Nihče kot jaz, serija za otroke

TV Zagreb IV. program

27. maja:

- 18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Serijski film
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Politični magazin

TV Zagreb V. program

28. maja:

- 20.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 17.00 Rekli so... - 17.30 S čajem po pol steh - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.40 Novosti iz zabavne glasbe - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

SREDA, 17. maja:

29. maja:

- 16.00 Obvestila - 16.

Namesto prepovedanega protestnega zborovanja javne seje mladinske organizacije in političnih zvez

Ne damo jih, ker so del slovenske pomladi, naše suverenosti in svobode

Ljubljana, 8. maja - Na Trgu osvoboditve v Ljubljani bi moralo biti v ponedeljek protestno zborovanje z naslovom "Svoboda četverice - naša svoboda, na katerem bi državljanji Slovenije, kot je na začetku dejal predsednik slovenske mladinske organizacije Jože Školč, "izrazili svoje nestrinjanje, nezadovoljstvo in ogroženost zaradi nezaslušane ignorante in prezira, s katerim so najvišji državni in sodni organi prezrli vse dokaze, pritožbe in zahteve v zvezi s politično-sodnim škandalom, ki mu pravimo ljubljanski proces, proces proti četverici". Protestnega zborovanja ni bilo. "Ne smo, da so ga prepovedali in s tem poskušali - na dan osvoboditve Ljubljane in dvesto let po francoski revoluciji - ljudem odvzeti besedo. Zgodilo se je še več: Janez Janša je bil odveden v zapor." Mladinska organizacija je zato na Trgu osvoboditve sklicalna javno sejo predsedstva.

"S tem ne izražamo naše državljanske nepokorščine, temveč nasprotno - našo državljansko pokorščino. Pokoravamo se našemu načelu in dolžnosti: zagotoviti ljudem osnovne državljanske pravice, pokoravamo se ustavnim pravicам do svobode mišljenja in zborovanja, navsezadnje se pokoravamo tudi tisti Voltairovi maksimi, s katero se je na svojem začetku dílčil Zeleni Jurij demokratične slovenske pomladi: "Če se s teboj ne strinjam v vsem, pa bom storil vse - tudi dal svoje življenje - da bi ti omogočil svobodno povedati, kaj misliš." Za nas to ni prazna parola, mi te besede jemljemo zares,"

je dejal Jože Školč in v nadaljevanju podaril, da mladinska organizacija ne bo dopustila, da bi se slovenska pomlad končala kar tako. Kot se brez nje sploh ne bi začela, tako se brez nje privolite tudi ne more končati ali zaustaviti na pol poti. "Nihče - pa naj si bo v Sloveniji ali zunaj nje - nima pravice samovoljno odrejeti naše prihodnosti," je dejal Školč in označil prepoved zborovanja kot pristajanje na izredne razmere in način političnega dela, proti kateremu se so domala vsi družbeni in politični subjekti s plebiscitarno izjavo izrekli na zborovanju v Cankarjevem domu.

Roman Lavtar, član predsedstva RK ZSMS, je vse, kar je storila mladinska organizacija v času od priprave Janeza Janša in ostalih treh do danes - in storila je veliko, ocenil kot "grenak poraz". "Kakor koli smo že izvajali pritisk, da do priprave ne bi prišlo, ni bilo dovolj moči, ki bi preprečila tragičen epi log. Tragičen zato, ker mislimo, da je šel v zapor nedolžen človek," je dejal Lavtar in nato nanihal prizadevanja mladinske organizacije, da se za mladino največjemu povojnemu sodnemu ekscesu pride do dna: mladina je opozorila na pravne zmote v procesu, podprla Bavčarjev odbor, zahtevala, da se ustanovi posebna skupščinska komisija za proučitev okoliščin in posledic procesa, dala pobudo za ustanovitev skupščinske komisije za nadzor delovanja službe državne varnosti, sprejela oceno, da ne gre za sodni, temveč za politični proces...

Igor Bavčar je najprej "spomnil" slovensko oblast, da je še pred pravnomočnostjo sodbe obljuhblja-

la, da bo povedala jasno besedo o zakonitosti procesa, se nato vprašal, zakaj še nihče ni reagiral na skupščinsko stališče o protizakonitosti dveh točk vojaškega povejja, in nazadnje prebral skupno izjava političnih organizacij in zvez "zoper izrabljivanje prava za sredstvo političnih obračunov, ki so v bistvu uperjeni proti svobodi in suverenosti državljanov Slovenije." Tako imenovana združena slovenska opozicija zahteva, da zvezno sodišče pol leta po pravnomočnosti sodbe končno že obravnava zahtevo za izreden preskus sodbe, da se proces obnovi, da skupščina pospeši delo "Ravnikarjeve komisije" in da skladno z njenimi ugotovitvami ustrezno ukrepa, da slovenska oblast pove jasno besedo o zakonitosti procesa in da zagotovi javen nadzor nad delom tajnih policijskih in vojaških varnostnih služb in neodvisnost sodstva...

Javni seji mladinskega predstava in plenarnemu zasedanju Odборa za varstvo človekovih pravic so sledile seje političnih zvez.

Viktor Blažič je dejal, da namesto obžalovanja, da se politični procesi dogajajo v času vsespolnega mirovnega osveščanja, poslušamo hinavsko sklicevanje na pravno državo, ki je ni. Ko je lani napisal Milanu Kučanu prošnjo za revizijo vseh političnih zapornikov v državi, ni dobil niti od-

taristi in stalinisti. Ni res, da slovenska alternativa skače slovenski politiki v hrbet, toda ob "četverici" ima vtis, da ta politika ne brani "slovenske stvari". Slovenska demokratična zveza je pripravljena celo podprtiti partijo, če se ta ne bo udeležila izrednega konгрresa v okoliščinah, ki obetajo preglasovanje v škodo slovenske politike.

Franc Miklavčič, ki je tudi sam občutil "status" političnega zapornika, je v imenu slovenskega krščanskega gibanja dejal, da so štirje obsojeni žrtvena jagnja zato, da bi se dokazalo militarizem in vojska. Čeprav imamo danes na vodilnih položajih širše razgledane ljudi (Kučana, Smole), kot smo jih imeli nekdaj, pa se v desetih letih ni spremeno nič. Tudi zdaj se vrstijo politični procesi, ki naj bodo ostalim državljanom svarilo pred neposlušnostjo, je dejal in pozval zbrane na Trgu osvoboditve, da se poklonijo vsem političnim zapornikom in tudi največji povojni skupini - skupini dvesto duhovnikov in redovnikov, ki so bili po vojni zaprti za prazen nič.

Viktor Blažič je dejal, da namesto obžalovanja, da se politični procesi dogajajo v času vsespolnega mirovnega osveščanja, poslušamo hinavsko sklicevanje na pravno državo, ki je ni. Ko je lani napisal Milanu Kučanu prošnjo za revizijo vseh političnih zapornikov v državi, ni dobil niti od-

govora. Vladimir Šekš, ki je govoril v imenu odbora za varstvo človekovih pravic na Kosovu, je zaprosil, če lahko govorja srbohrvaško in nato dejal, da bi tudi vojaško sodišče, ki je sedilo v neslovenskem jeziku, moral prosi za takšno dovoljenje. Oblast je na prve korenine demokracije reagirala z zaprtjem četverice, represija pa se nadaljuje. Na Kosovu je tekla

govora. Vladimir Šekš, ki je govoril v imenu odbora za varstvo človekovih pravic na Kosovu, je zaprosil, če lahko govorja srbohrvaško in nato dejal, da bi tudi vojaško sodišče, ki je sedilo v neslovenskem jeziku, moral prosi za takšno dovoljenje. Oblast je na prve korenine demokracije reagirala z zaprtjem četverice, represija pa se nadaljuje. Na Kosovu je tekla

kri nedolžnih. Tone Pavček, ki je govoril zadnji, je dejal, da je bilo o roški temi in slovenski pomladi povedano že veliko, a da je še najmanj povedalo slovensko politično vodstvo, ki je poklicano, da na glas zavesti besedo za suverenost slovenske države in za svoboščine vsakega posameznika. Spodbobil bi se in bilo bi pošteno, da bi vodstvo odločno in po moško reklo za "četverico": "Ne damo jih!". Ne damo, ker so neločljivi del slovenske pomladi, naše prostosti, naše svobode in suverenosti. Tajni proces, tajni dokumenti in tajne skrivnosti imajo od nekdaj isti javni skupni imenovalec - za vsako ceno pokazati moč in zastrašiti drugače misleče, je dejal Pavček in nato v imenu političnih zvez prebral Majniško deklaracijo 1989, v kateri podpisniki izjavljajo, da hočejo živeti v suvereni državi in kot suverena država samostojno odločati o povezavah z južnoslovenskimi in drugimi narodi v okviru prenovejene Evrope.

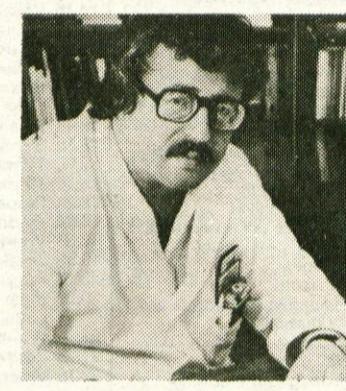
C. Zaplotnik
slike: G. Šink

Dimitrij Rupel, predsednik slovenske demokratične zveze, zameri slovenske oblasti, da je žrtvovana državljana in zaprla Janša, namesto da bi se spopadla s svojim nasprotnikom - s centralizmom in jugoslovenarstvom. Podpiramo slovensko politiko, kadar se iskreno prizadeva za obrambo narodnih interesov, vendar naj se jasno opredeli, ali bo odločno uveljavljala izraženo voljo slovenskega naroda do samobitnosti in suverenosti, ali pa se bo na račun suverenosti sporazumevala z uni-

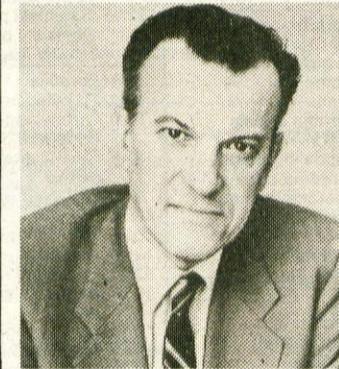
Zakaj so zaprli otolaringološki oddelki v jeseniški bolnišnici

Tragični »primer« je izbil sodu dno

Jesenice, maja - Smrt Maje Š. po operaciji žrelnice in mandljev na oddelku za ušesa, nos in grolje jeseniške bolnišnice in zaprtje tega oddelka, ki jo je bolnišnici naložil republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo pred prvomajskimi prazniki, sta nam iz javnih občil že znana. Ni pa še pribito, ali je ukinitev oddelka neposredno povezana s tragičnim primerom. Komisija, ki je v jeseniški bolnišnici opravila strokovni pregled, trdi, da sta slaba organizacija dela in neustreznata kadrovská zasedba pripeljala do tragične smrti male pacientke, zaradi česar so se tudi odločili oddelek zapreti. V jeseniški bolnišnici pa zatrjujejo, da ni tako. Že februarja so namreč na delavskem svetu bolnišnice sklenili, da oddelek začasno zapro, ker jim je manjkal denarja za posodobitev, pa tudi kadrovsko so ostali na cedilu. Sicer pa je misel o ukiniti otolaringološkega oddelka starže dve desetletji, vendar so ji s strokovnimi in ekonomskimi argumenti vsa leta uspešno kljubovali. Zdaj tudi sami priznavajo, da v kadrovsko osiromašenem oddelku ne zmorejo več in dokler ne bodo spet zmogli, na Jesenicah ne bo tovrstnih operacij.

Nezaželeni pastorek

»Obstoj tega oddelka na Gorenjskem je vprašljiv že domala dve desetletji,« sega v ozadje nedavnih dogodkov Slavko Osredkar. »Univerzitetni klinični center je imel že ves čas odklonilen odnos do njegovega obstoja, če naj se na Gorenjskem raje oprimo ambulantnega zdravljenja teh bolezni. Toda medicinski svet pri Gorenjskem zdravstvenem centru, ki je s strokovne plati presojal smiselnost obstoja takšnega oddelka v domači regiji, se je vselej odločil, da ga potrebujemo. Na kliniki v Ljubljani, kjer so se ponujali, da prevzamejo vse naše hospitalne primere, je bila občutna čakalna doba, operacije in oskrba pa se vedno bistveno dražje kot doma. Ko leta 1968 zakon ni več dopuščal obstoja bolniških oddelkov pri zdravstvenih domovih (dotlej je otoloski oddelek namreč deloval v kranjskem zdravstvenem domu), je klinika znova dvignila glas zoper gorenjski oddelki, vendar so ga strokovnjaki ubranili s pravimi argumenti. Kolektiv tega oddelka pa je bil stalno pod pritiskom, ali bo obstal ali ne, kar je vplivalo tudi na zadostno kadrovsko zasedbo. Ti problemi se vlečejo še danes, ko imamo na oddelku enega samega specialista otologa.« Še lani sta delala dva specialista in specjalist, vendar sta jih dva strokovnjaka zapustila, dobrohotne kadrovsko pomoči od klinike pa si ne obetajo, saj tam ves čas namigujejo, naj Jesenice oddelek raje zapro, paciente pa pošiljajo njim.

Tako je otoloski oddelok prišel v položaj, ko ni več izpolnjeval pogojev za normalno delo. Zato so se februarja (se pravi dva meseca pred odločitvijo republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo) na delavskem svetu bolnišnice odločili, da vrata oddelka začasno zapro. Prihodnosti pa so prepustili, ali ga bodo sanirali ali pa je smotrnejše, da ostane zaprt, pacienti pa odhajajo na bolnišnično zdravljenje v Ljubljano.

»Mišljena je kadrovská sanacija, saj bomo na oddelku potrebovali vsaj tri in ne le enega otologa,« je poudaril tudi dr. Jernej Markež, direktorjev strokovni pomočnik za medicinsko vpraševanje. »Seveda je mišljena tudi prostorska posodobitev, vendar sodim, da je komisija po strokovnem pregledu pretirano poudarila neprimernost prostorov.

O smrti 7-letne Maje Š. je slovensko časopisje že obsežno pisalo. Nakratko obnovimo, kako je prišlo do tragičnega primera: 18. avgusta lani so mali pacientki operirali mandlje in žrelnico. Po operaciji deklica razen malce povisane temperature prva dva dneva po posegu ni imela težav. 24. avgusta so jo odpustili iz bolnišnice, staršem pa izročili pismena navodila »Navodilo za paciente, ki so bili operirani za tonzile oziroma žrelnico«. Še istega dne so starši deklico zaradi krvavitve iz ust vnovič pripeljali v bolnišnico, kjer je sprejela le medicinska sestra, ki je po telefonu obvestila zdravnika. Ta je dal sestri navodila, pacientke pa ni prišel pogledat, niti ni naročil, naj jo pogleda dežurni pediatr (čeravno v bolnišnici velja dogovor, da se z otoloskimi primeri ob odsotnosti specialista ukvarjata bodisi kirurg bodisi dežurni pediatr). Pri ponovni hospitalizaciji (24. do 26. avgusta) pri deklici niso ugotovili nobenih posebnosti. Deklico so vnovič odpustili, če tri dni pa je spet zakrvavela iz ust in izgubila zavest, zato so jo od doma z osebnim avtom nemudoma odpeljali v bolnišnico. Tam so nesrečno deklico skušali oživiti, vendar je bilo že prepozno.

Komisija jeseniški bolnišnici očita, da je bila ob ponovnem sprejemu pacientke v bolnišnico navzoča le medicinska sestra in ne zdravnik, da bi razrešil pooperativni zapest. Tudi navodila za paciente, ki jih ob odpustu dajo staršem, so pomanjkljiva, saj ne vsebujejo navodil, kako ravnati v primeru hude krvavitve. Ta naj bi zdaj dopolnil. Ugotavlja tudi, da je deklica med prevozom v bolnišnici umrla zaradi zadušitve s krvjo, kar bi lahko preprečili, če bi med prevozom z bolnicami pravilno ravnali. In poslednja ugotovitev: organizacija dela in kadrovská zasedba na otolaringološkem oddelku jeseniške bolnišnice, zlasti z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva ni bila ustrezna.

D. Z. Žlebir

Na poti k drugemu srečanju

Mene so zaprli, Miha ne bodo...

Besnica, maja - France Okorn - Mežnarjevata iz Besnice je najstarejši že nekaj časa v tem delu kranjske občine. 6. aprila letos so ga obiskali predstavniki krajevne skupnosti Besnica, obiskala. Bil je kar malce nestren, sicer pa dobre volje, kot vedno. Pričakoval naju je prej, saj je bil proti večeru namenjen v cerkev, kjer je zdaj od časa do časa »pomagač«, kot pravi, včasih pa je bil 30 let mežnar.

»Besnica je bila nekdaj čisto drugačna,« je pripovedoval. »Namesto asfalta je bila prepredena s kolovožnimi potmi. Tudi ljudi ni bilo toliko. Na Pešnici ni bilo nobene hiše. Doma je bilo sedem otrok in France se je v Judenburgu izučil za čevljarija. «Pa nisem bil dolgo »šoštar«. Nekaj čevljev sem naredil, potem pa sem šel k želesnicu, kjer sem delal do 1920. leta, ko smo strajkali zaradi premajhnih plač. Proglasili so nas za komuniste, pa še vedeli nismo, kaj to pomeni, in smo bili ob službo.«

Pokojnino je France 1950. leta dočakal in prislužil potem v Inteksu v Kranju. Pove-

dal je, da so ga med vojno v Besnici postavili za župana. »Tako kot je zdaj Miha Sušnik, s katerim sva danes prišla k vam,« v šali pripomnim. »Ja, samo, da so mene takrat

potem kmalu zaprli, Miha pa ne bodo. Včasih so bili hudi časi; pa tudi danes je draginja vedno večja in ljudje so spet nezadovoljni. 1. maja pa takrat nismo smeli praznovati.« Kljub 95 letom France danes še hodoval ravna in butare dela. Tudi v Kranju se še z avtobusom zapelje, nazaj pa gre potem kar peš. Hec in dobra volja sta najbolj pomembna za dolgo življenje. Želodec si je pozdravil z jedilno sodo. Kar precej in dolgo je tudi kadil, zadnjih petnajst let pa ne več, »ker so se te razvade že ženske navzele. Sicer pa o ženskah vse dobro. Če sem že hud, sem na kure, ki jih moram loviti, ker k sedu uidejo,« hudomušno pristavi.

Ponosen je na medaljo zasluga za narod, ki jo je dobil 1962. leta in na srebrno spominsko značko OF iz 1983. leta. Zdaj pa so mu v krajevni skupnosti podarili še sliko. »Saj zdaj bolj »fejst« zgledate, kot pred petimi leti, ko je bilo 90 let,« pristavi Miha Sušnik. Pa mu France hitro odvrne: »Ko jih bo sto, bom pa še bolj »fejst«.«

Zakaj pa ne, saj bo takrat šele drugo srečanje z Abrahamom. Pa tista naj velja do takrat: hec in dobra volja, ne pa kure in jenza. Mar ne, France?!

A. Žalar

Žalost se je naselila na Setničarjevo domačijo

Za Mirom še tečejo solze

Bukov vrh, 9. maja - Kmetija je ostala brez naslednika, domačija in skupno 36 hektarov zemlje pa je ostalo izključno breme staršev, 61-letnega Alojza Setničarja in mame, 60-letne Marije Setničar. Pomagajo jima, kolikor je v njihovi moči, hčerke in setje in sorodniki. Vendar rana, ki jo je globoko zarezala Mirova nesrečna smrt, ostaja nezacetljena.

Korak je zastajal, ko sva se s fotoreporterjem bližala k domačiji na dnu globeli v Bukovem vrhu nad Visokim v Poljanski dolini, 700 metrov visoko. Ni namreč prijetno, čeprav človek doživi v življenju marsikaj, stopiti k hiši, ki jo je doletela nesreča. In Setničarjeve je to doleto. Sin Miro je umrl na jugoslovansko bolgarski meji, ponesreči ustreljen, kot pravijo v poročilu. To se je zgodilo 19. aprila zvečer, ko se je Miro vracač s patroljev ob meji. Zadnjič, ne samo zaradi smrti, ampak tudi zato, ker bi bil pokojni Miro prav na danšnji dan, 9. maja, že doma z odsluženja vojaškega roka.

Se je kdo od enote, kjer je služil Miro, se kdaj oglašil. Imate mogoč kaj vesti, kaj je z Mirovimi tovarišem, ki je usodno sprožil puško? Sta kdaj pomislili, da bi se sinu kdaj kaj takšnega zgodilo, sprašujemo očeta.

»Nikdar se nisem bal, da ne bi prišel domov. Rekel sem si: še sreča, da ni šel na Kosovo, kjer bi bil v večji nevarnosti. Tu na meji je

Alpinistični biseri

V pičih štirinajstih dneh trije vrhunski alpinistični biseri, ki so jih dosegli slovenski oziroma jugoslovanski alpinisti. Kranjčan Tomo Česen je na dušek, v alpskem stilu, sam, odvisen sam od sebe, preplezal prvenstveno smer v severni steni Jannuja, kar doslej še ni uspel nobenemu alpinistu. S tem se je Tomo uvrstil in tudi uvrstil med najbolj zanimimi imeni svetovnega alpinizma. Viki Grošelj in Stipe Božič sta Česnovemu biseru dodala še dva: osovovala sta Lhotse in nato še najvišjo goro sveta Mount Everest. Himalaja je ponovno klonila pred Jugoslavami, o dosežkih Česna, Grošelja in Božiča pa piše svetovni alpinistični tisk.

Zal imajo tudi ti najnovejši jugoslovanski alpinistični biseri tudi globoko senčno plat. Čeprav so naši alpinisti resnični vrhunski športniki in je prvenstvena smer v Himalaji ali stopinja na vrh osemisočaka enake kolajni na svetovnem prvenstvu ali olimpijskih igrah, se tega, žal tudi v telesnokulturni politiki, ne zavedamo. Naši alpinisti odhajajo v Himalajo borno opremljeni, z napravljenim denarjem ali na kredit. Denarja res ni za vse dovolj, vendar vrhunski alpinisti v vrhunskimi cilji teh problemov ne bi smeli imeti. Poudarjam: vrhunski alpinisti z vrhunskimi cilji. Ne more namreč vsak v Himalajo, nima pravice vsak do denarja in dragih in množičnih odprav, ne more biti nereda, vendar bi morali dobiti vrhunski alpinisti za vrhunske vzpone več denarja. Tu bi kazalo narediti več reda v korist dobrih, potezam in potem, od katerih pa naš alpinizem v svetovni kakovosti ne napreduje, pa bi se morali odreči.

J. Košnjek

Član kolesarske ekipne Save Marko Polanc

Uvrstitev v reprezentanco za svetovno prvenstvo

Kötschach, 8. maja — Aleš Pagon, Aleš Tahmajster, Tadej in Benjamin Žumer, Aleš Kalan in petindvajsetletni Marko Polanc, ki je po ročen sedemnajst dni, člani kolesarske ekipne kolesarskega kluba Sava iz Kranja, nastopajo na letošnji že triindvajset mednarodno kolesarski dirki Alpe—Jadran. Marko Polanc je bil v peti etapi od Borovelj do Kötschacha tretji na cilju, kar ga je v skupini uvrstili posameznikov pripeljalo na sedemnajsto mesto. Njegov zaostanek za vodilnim Rovcem je bil 1,28 minute.

Tvoji največji uspehi doslej v tej desetletni kolesarski karieri?» Vlanski kolesarski sezoni je bil moj največji uspeh drugo mesto v skupini razvrstitvi na mednarodni kolesarski dirki Alpe—Jadran. Za dvanajst sekund sem zaostal za zmagovalcem Italijanom Tonettijem. Tonetti je v letošnji sezoni prišel v vrste poklicnih kolesarjev. Od leta 1982 naprej sem državni reprezentant. Bil sem na dveh svetovnih kolesarskih prvenstvih. Leta 1986 v Coloradu Springsu in leta 1987 v Beljaku.

Za letošnjo sezono smo imeli priprave že po ustaljenem vrstnem redu. Vadili smo na Pokljuki skupaj s Španci, bili teden dni na pripravah na Hvaru, tri tedne pa smo bili gostje španskih kolesarjev. Na teh pripravah smo se udeležili tudi enodnevnih mednarodnih dirk po Španiji in Franciji. Doma sem nastopal na Dirki HTP Poreč in na Jadranovih magistralkah, kjer sem bil tretji v skupini razvrstitvi posameznikov. Bil sem tudi na dirki po Normandiji, v Avstriji in Italiji. V Italiji sem nastopil kot jugoslovanski reprezentant. Na tej dirki je nastopilo deset poklicnih ekip in 150 sotekmovalcev iz štirinajstih držav. Bil sem najboljši med našimi na štirindvajsetem mestu v skupini razvrstitvi. Doma sem zmagovalcem kriterija na Ptiju, na dveh dirkah v Avstriji pa petti in šesti. Nato je prišla letošnja dirka Alpe—Jadran in v peti etapi v Kötschachu sem bil tretji na cilju.

Tvoji načrti za to sezono?

»Na vseh dirkah, na katerih bom tekmoval, je moja želja čimboljša uvrstitev. Dobre uvrstitev naj bi me pripeljale v jugoslovansko reprezentanco, ki bo nastopila na letošnjem svetovnem prvenstvu v Franciji.«

Drago Frelih: od tekmovalca do mehanika

Med spremljevalci letošnje mednarodne kolesarske dirke Alpe—Jadran so skoraj gonilna slika prav kolesarski mehaniki, ki so vedno na nogah in avtomobilih za pripravo koles in pripravljeni odpraviti okvare na dirkalnih kolesih. To opravijo v nekaj sekundah med dirko. Med kolesarji Save je mehanik na tej dirki Drago Frelih, bivši odlični vrhunski kolesarski tekmovalec kranjske Save.

»Leta 1983 sem se po dvajstih letih dirkanja poslovil. V spominu mi je za vedno ostala moja etapna zmaga na največji mednarodni amaterski dirki Praga — Berlin — Varšava. Ta zmaga mi bo vedno ostala v srcu kot moj največji uspeh. Sicer so bile še zmage in tudi državna prvenstva in seveda vse nastopi za državo reprezentanco, ki sem jih bil zvest deset let.«

Tvoje sedanje delo?

»Sedaj sem v klubu mehanik. To je poklic, ki ga opravljaš normalno. Skupaj s Slavkom Žagarjem sva v klubu mehanika. Eden ali drugi sva vedno na dirkah z našimi klubskimi tekmovalci. Na dirkah si za vse. Zjutraj jih pripraviš kolesa, med dirko si tisti, ki odpravlja vse okvare. Po dirki pa si spet tisti, ki prvi vzame v roke kolesa. Treba jih je temeljito oprati, namaziti, zamenjati kolesa in vse tisto, kar je potrebno narediti za kolo. Na startu pred dirko mora biti kot iz »škatljice«.

Prejeli smo:

D. Humer

Nismo za sistem preštevanja

Kranj — Na letnem zboru predstavnikov gorenjskih smučarskih skakalnih klubov, ki je bilo v Kranju, so med ostalim obravnali predlog sestave državnih članskih in mladih selekcij ter strokovno vodstvo ekip. Pri tem so ugotovili naslednje:

1. Sestava reprezentanc in strokovno vodstvo je soglasno potrdil razširjeni strokovni svet in od tega predloga gorenjski klubi ne odstopamo.

2. Čudimo se, da se SSK Elektrotehna — Ilirija zdaj ne strinja z vodstvom, čeprav so bili vsi predstavniki tega kluba za predlagano sestavo. Vsekakor menimo, da je to poskus vsilevanja neke politike, s katero se nihče, razen nekaterih v SSK El. Ilirija, ne strinja. Po enaki metodi bi lahko tudi ID Triglav zahteval, da ima svojega trenerja v mladih reprezentanci, saj ima v ekipi več kot polovico tekmovalcev, ekipo bi treniral Luka Koprivšek, član SSK El. Ilirija.

3. V selekcijah je 27. skakalcev, od tega ima Gorenjska 27 (ID Triglav 10), Ljubljana 8 (od tega El. Ilirija) in Stajerska dva.

4. SSK Elektrotehna — Ilirija ni najmočnejši klub v državi. V letu 1989 je naslov ekspnega državnega prvaka osvojil SK Iskra Delta Triglav iz Kranja. V 25 letih, ko SZJ uradno razglaša najboljši klub v državi na osnovi sprejetih kriterijev v organih ZSJ in SZS, je bil ID Triglav 18-krat prvi, El. Ilirija 5 in Jesenice dvakrat ekipni državni prvak.

5. Če bi šli na sistem preštevanja, potem po gorenjski regiji, ki ima 60 odstotkov vseh skakalcev v Jugoslaviji in 63 odstotkov v reprezentancah, lahko še bolj upravičeno krojila strokovno vodstvo jugoslovanskega skakalnega športa, kot to stalno poskuša SSK El. Ilirija.

6. Nismo za sistem preštevanja in za vsilevanje neke politike enega kluba, pač pa smo za zdravo športno-strokovno politiko vodenja najboljših skakalcev. Zaradi osvetlitve realne slike moči posameznih klubov in regij pa smo morali navesti nekaj števil, da bi bili prijatelji smučarskih skokov pravilno obveščeni.

ODBOR GORENJSKE REGLJE

ZA SKOKE

ureja JOŽE KOŠNJEK

Triindvajseta mednarodna kolesarska dirka Alpe — Jadran

Dimitrij Pianik končni zmagovalec

Ljubljana, 10. maja — Bilo bi pravzaprav čudno, če si po štirih osvojenih etapah, ki jih je dobil Dimitrij Pianik, mladi kolesar iz SZ, načanc ne je Kazahstanske SSR, ne bi že na predzadnjem etapi izbojeval končne zmage in po šestih etapi ne nosil rumene majice do končnega cilja v Ljubljani. To mu je seveda uspel in zmagal je tudi v Ljubljani, kjer je s tretjim mestom svoje pokazal tudi Savčan Marko Polanc, ki je bil kar dvakrat tretji.

Sama 145 km dolga zadnja etapa ni prinesla razpletu, da bi Penko postal še končni zmagovalec. Reprezentantje SZ so spet prekošili vse ostale in Rogovcem ter ostalim niso dovolili, da bi na primer Penko ali Bonča vzela Pianiku končne zmage. Ta jo je dosegel še s peto etapno zmago v Ljubljani. Karavana je krenila iz Tržiča do mejnega prehoda v Opčinah in nato nadaljevala po kraških cestah. Najtežji vzpon je bil Col. Premagati je bilo treba 650 m visoki prelaz, nato pa so nadaljevali po ravnnem delu vse do Ljubljane. V tej etapi so se vrstili množični pobegi, ki pa so bili kaj kmalu zatrta. Col je dobil gorski voznik, Idržjan Valter Bonča, tesno za petami so mu bili tudi vsi Savčani. Še najbolj razveseljivo je bilo to, da je na cilj kot tretji v Ljubljano prevozel Savčan Marko Polanc. Odlikoval se je tudi najmlajši med njimi, to je bil prvo sezono v članski vrsti Tadej Žumer, ki je v petih dneh dirke pokazal, da se bo razvil v dobrega kolesarskega tekmovalca.

Rezultati 145 km dolge etape, povprečna hitrost 41,526 ; 1. Pianik 3 : 22 : 15, 2. Čiriavski (oba SZ), 3. Polanc (Sava), 4. Hechenberger, 5. Lamer (oba Avstrija), 6. Pagon (Sava) v času zmagovalca, 33. T. Žumer, 37. Tahmajster, 38. B. Žumer, 7. Kalan (vsi Sava); končni vrstni red — posamezniki — 1. Pianik (SZ) 22 : 37 : 36, 2. Penko (Rog) — 0, 9, 15. Pagon, 16. Polanc (oba Sava) — 0, 34 in — 0, 36, 30. Žumer, 31. Tahmajster, 61. B.

Košarka

Mladinci Triglava upajo na finale

Kranj, 10. maja — Mladinci Košarkarskega kluba Triglav iz Kranja so odšli na polfinale državnega prvenstva v Virovitico, ki bo trajalo do 14. maja. Igrali bodo v skupini skupaj s Cibono iz Zagreba, Dubravo iz Zagreba in Sarajevom. Kranjčani upajo na uspeh in na uvrstitev v finale.

Konec preteklega tedna pa je Košarkarski klub Triglav iz Kranja organiziral vikend priprave državne kadetske reprezentance, ki se pod vodstvom Janeza Drvariča pripravlja na evropsko prvenstvo, ki bo med 19. in 25. avgustom v Španiji. V igri za reprezentanco je 18 mladih košarkarjev, med njimi dva iz Šmelte Olimpije iz Ljubljane: Peterlin in Vičent. Odigrana je bila trening tekma med Triglavom in kadetsko reprezentanco SFRJ. Slednja je zmaga s 83 : 80. Kakovostno tekmo je gledalo okrog 600 gledalcev, sodila sta Kovačič iz Kranja in Geltar iz Radovljice, kože za Triglav pa so dosegeli Ferjančič 4, Horvat 19, Jolič 6, Samar 4, Lučev 29, Nerat 10, Jeras 6 in Mali 2.

J. K.

V Kranju

Slovensko prvenstvo v mnogoboru

Kranj, 10. maja — V soboto in nedeljo, 13. in 14. maja bo na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju odprt republiško prvenstvo v atletskem mnogoboru. Prvenstvo ima značaj odprtga zato, da bi se ga udeležilo čim več mnogoborcev, ne le iz Slovenije, ampak tudi iz drugih republik. Člani in starejši mladinci bodo tekmovali v deseteroboju, članice in starejše mladinke pa v sedmeroboju. Prvenstvo organizira Atletski klub Triglav iz Kranja.

J. K.

Vaterpolo

Odločilna tekma Triglava doma

Kranj, 10. maja — Marsikdo je upal, da bodo vaterpolisti kranjskega Triglava že v kolu konec preteklega tedna, sicer v igri z vodilnim Medveščakom iz Zagreba, iztržili ugodnejši izid in si tako že kolo pred koncem zagotovili v prihodnji sezoni igranje v I. A zvezni vaterpolski lige. Vendar so bili poraženi, zato se odločitev prenaša v zadnje kolo. Odločilna tekma Triglava z Bilem za vstop med najboljša vaterpolistska moštva v državi bo v soboto, 13. maja, ob 19.30 na letnem kopališču v Kranju. V poštev prihaja samo zmaga, zato vabilo prijateljem vaterpolista in športa nasploh: v soboto zvečer vas pričakujejo kranjski vaterpolisti, da jim boste pomagali k uresničitvi za kranjski vaterpolo pomembnega cilja!

J. K.

OD TEKME DO TEKME

Kolesarji okrog Blejskega jezera — Kolesarski klub Bled je priredil tradicionalno dirko okrog Blejskega jezera. Z izjemo najboljših, ki so tekmovali na dirki Alpe Jadran so nastopili mnogi naši znani kolesarji. Rezultati — 1. Janez Zakotnik (KD Rog), 2. Silvo Jakofčič (KD Rog), 3. Dušan Hamun (KK Janez Peternek); pionirji A: 1. Jernej Zajdela (KD Rog), 2. Uroš Komšić (KK Sava), 3. Zlatko Čajč (KK Ptuj); pionirji B: 1. Sašo Berce (KK Sava), 2. Miran Kelner (KK Ptuj), 3. Tadej Valjevec (KK Sava); veterani A: 1. Lojze Oblak (KK Janez Peternek), 2. Stanislav Jeraj (Integral), 3. Janez Krek (KK Janez Peternek); veterani BC: 1. Franjo Kreševac (KK Soča), 2. Brane Dežman (KS Kokrica), 3. Roman Ščurk (KD Grosuplje); veterani DEF: 1. Zvonimir Omerzel (KD Rog), 2. Vladimir Trebicán (KK Soča), 2. Melita Podgoršek (KK Soča), 3. Jasna Kovač (KK Dol); ženske A: 1. Dunja Trebicán (KK Soča), 2. Melita Podgoršek (KK Soča), 3. Jasna Kovač (KK Dol); ženske B: 1. Vida Uršič (KS Dol); člani: 1. Roman Judež (KK Krka), 2. Franci Ahačič (KK Sava), 3. Matjaž Leskovar (KK Astra); starejši mladinci: 1. Simon Poljanec (KD Sloga Idrija), 2. Andrej Dolinar (KK Astra), 3. Matjaž Petek (KK Rog); mlajši mladinci: 1. Aldo Komar (KK Sava), 2. Tomaž Ožbolt (KK Astra), 3. Thomas Pasti (Arbo Coca cola Beljak).

lim. V tej etapi so dobro vozili vsi Savčani, saj so bili na cilju v strjeni skupini, ki so prišli med prvimi v cilj.

Rezultati šeste etape 175 km, povprečna hitrost 41,235 km —

1. Pagon (Sava 4 : 15 : 13, 2. Šebenik (Krka), 3. Rnjakovič (Rog), 12. Tahmajster, 13. Polanc, 21. T.

Žumer (vsi Sava) v času zmagovalca, 59. B. Žumer, 77. Kalan (oba Sava), končni vrstni red — 1. Pianik (SZ) 19 : 15 : 28, 2. Penko (Rog) — 0, 1, 3. Czopek (Poljska) — 0, 3, 16. Pagon — 1, 26, 20. Polanc — 1, 29, 28. Tahmajster 29., T. Žumer — oba — 3, 43, 69. B. Žumer — 24, 52, 79. Kalan (vsi Sava) — 35, 31, ekipo 1. Rog, 2. SZ, 3. Avstrija, 4. Krka, 5. Sava.

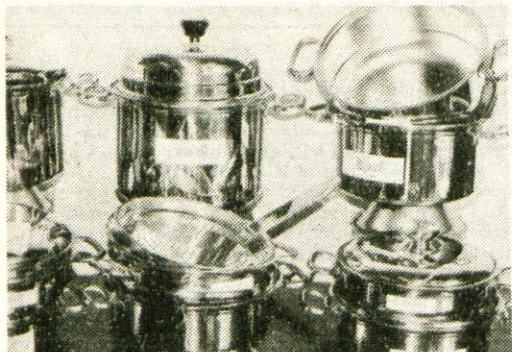
SZ, 3. Avstrija, 4. Krka, 5. Sava.

D. Humer

Kötschach, 8. maja — Peteto etapo do Borovelj do Kötschacha je v sprintu po ulicah tega mesta pripadla reprezentantu SZ Sergeju Čiriavskemu, ki je bil le za nekaj centimetrov hitrejši od rojaka Pianika in Savčana Marka Polanca. To je bilo že drugo tretje mesto Savčana. V Borovljah je bil tretji Pagon, Aleš Pagon je bil petnajsti, Tadej Žumer pa šestnajsti. Benjamin Žumer je bil v tej razgibanii in dokaj hitri etapi devetnajsti Alep Tahmajster petindvajseti, Aleš Kalan pa dvainsedemdeset.

Končni vrstni red — posamezniki — 1. Penko (Rog) 15 : 0, 16, 2.

Pianik (SZ) — 0, 2, 3. Čope

KOVIN TEHNA
blagovnica FUŽINAR
Jesenice

Na zalogi imamo
veliko izbiro

NERJAVEČE POSODE

(uvoz iz Italije)

6 mesečni
brezobrestni kredit

20 % popust, pri plačilu z gotovino

NEMOGOČE JE MOGOČE, NEMOGOČE JE MOGOČE,

lesnina

V salonu Lesnine v Kranju so pripravili izredno prodajo toplih podov z manjšimi tovarniškimi napakami. Nakup je zelo ugoden, sa je cena za kvadratni meter samo **29.616 din.**

Zaloge so omejene, zato v Lesnini svetujejo, seveda če potrebujete topli pod, da jih takoj obiščete.

Vabi vas salon pohištva na Primskovem.

murka

STARO ZA NOVO

ocenjevanje starih
vozil v LESCAH
od 15. do 18. ure

RENAULT

alpina®

NOVO

Bogata izbira najnovejših modelov ženskih čevljev iz spomladanske in poletne kolekcije, različne barvne kombinacije, nizke, srednje in visoke pete v prodajalnah ALPINE

NE ZAMUDITE POSEBNE UGODNOSTI —
možnost nakupa na tri obroke brez obresti

IZDELovanje
IGRAC
OLGA BREZAR

BRITOF 112/a, Kranj tel.: 064/36-092

VIDEOTEKA

KLJUČAVNIČARSTVO
Gorenjska c. 19/a
64240 RADOVLJICA

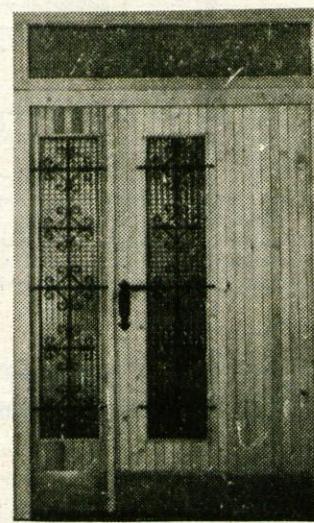
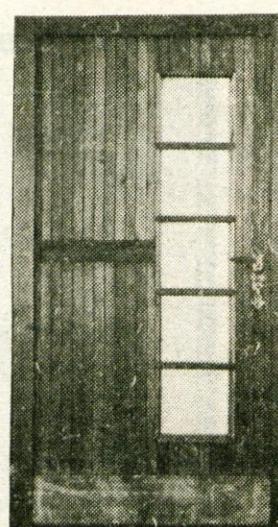
Komisija za medsebojna delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

RAČUNOVODJA

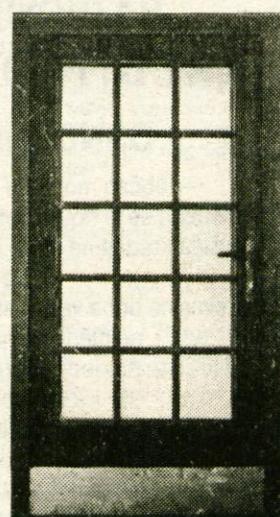
pOGOJI: končana ekonomska srednja šola (V. zahtevnostna stopnja), 4 leta delovnih izkušenj v stroki in 60 - dnevno poskusno delo.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na gornji naslov.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po poteku razpisa.

**IZREDNO
GOTOVINSKI
POPUST**
za standardna vhodna
in garažna vrata

20 % POPUST

za gotovinsko
plačilo

6 mesečni

KREDIT

BREZPLAČNI PREVOZ
za večje nakupe

- okna TERMOTON in JELOBOR SU
- notranja, vhodna in garažna vrata
- polkna, rolete, žaluzije
- montažne stene
- lesene obloge
- vrtne garniture
- dopolnilni program

JELOVICA

Lesna industrija, Škofja Loka, tel.. 064/631-241
telex: 34579 yu ljjel, telefax: 064/632-261

inles · RIBNICA

61310 RIBNICA
Tel.: (061) 861-411. Teleks: 31-262 yu
Telefaks: (061) 861-603

**Naš ključ-
vaša
rešitev**

BOGATA IZBIRA
STAVBNEGA POHIŠTVA

- okno INO-M
- okno VO
- polkna GN
- izolacijske omarice z roleto IROS
- garažna vrata, dvižna (daljinsko upravljanje)
- nadsvetlobe in stranske svetlobe
- mreža proti insektom
- sobna vrata, masivna
- sobna vrata, vezana
- vhodna vrata MD
- garažna vrata MD, dvokrilna

**KUPUJETE V CELOVCU
Z DOBIČKOM?**

ANKERST

POVRNITE SI NAPRIMER POTNE STROŠKE!

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO NAŠ

BON ZA DOBIČEK,KI VAM OMOGOČI ŠE DODATEN POPUST!
NASLOV: Fa. B. Ankerst, 64243 Brezje, P. P. 2

**VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA
64240 RADOVLJICA**

Vzgojnovarstvena organizacija Radovljica obvešča vse starše na območju občine Radovljica, da bo vpis otrok za sprejem v otroške vrtce za šolsko leto 1989/90 15. in 16. maja v času od 7. do 16. ure v prostorih otroških vrtcev: Begunje, Bled, Boh. Bela, Boh. Bistrica, Gorje, Kamna gorica, Kropa, Lesce, Radovljica in Srednja vas. Vpis v vrtec na Posavcu bo v popoldanskem času od 13. do 16. ure.

Vpisani bodo predšolski otroci v starosti od 2. do 7. leta in otroci, rojeni leta 1983 in 1984 (do meseca marca in pogojno do meseca septembra), ki bodo v šolskem letu 1989/90 obiskovali malo šolo.

O dokončnem sprejemu bo odločala komisija.

Iskra

ISKRA UniTEL
Podjetje telekomunikacij,
računalništva in elektronike, p.o.
64273 Blejska Dobrava 124

V skladu s sklepom delavskega sveta podjetja ISKRA UniTEL, z dne 26. 4. 1989, razpisna komisija za imenovanje direktorja podjetja objavlja:

RAZPIS ZA IMENOVANJE DIREKTORJA PODJETJA

Za direktorja podjetja ISKRA UniTEL mora kandidat poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

1. da ima visoko izobrazbo
2. da ima najmanj pet let delovnih izkušenj
3. da aktivno obvlada angleški ali nemški jezik
4. da predloži program dela za 4-letno obdobje.

Kandidati so dolžni predložiti dokaze, da izpolnjujejo pogoje določene z razpisom.

Prijave na razpis s potrebnimi dokazili kandidati lahko vložijo v roku 15 dni od objave razpisa na naslov: ISKRA UniTEL, Podjetje telekomunikacij, računalništva in elektronike, p.o., 64273 Blejska Dobrava 124, z oznako »Razpis za direktorja podjetja«.

MURKA SPOROČA SVOJIM KUPCEM:

Vaše okno v svet za
2.067.170 din ceneje ob
TAKOJŠNJEM PLAČILU,
to je barvni TV ITT
NOKIA. Možnost nakupa
tudi na trimesečno
brezobrestno posojilo.

Murka vabi v poslovalnico
Supermarket Jesenice in Elgo
Lesce.

KOVINSKA BLED
Bled Seliška c. 4/b

Objavlja prosta dela in naloge:

1. STROJNI INŽENIR na področju razvoja in organizacije poslovanja
2. KV REZKALEC
3. KV KLJUČAVNIČAR - 2 delavca

Poleg splošnih pogojev se za sprejem zahteva še:

Pod 1.: VI. ali VII. stopnja strokovne izobrazbe, nekaj let delovnih izkušenj na zahtevanih delih.

Pod 2.: primerna strokovna izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj,

Pod 3.: primerna strokovna izobrazba in 1 leto delovnih izkušenj.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh od dneva objave na naslov KOVINSKA BLED, Seliška c. 4/b, Bled.

RAZPISI OSNOVNIH ŠOL OBČINE KRANJ

Komisije za delovna razmerja osnovnih šol občine Kranj

razpisuje

prosta dela in naloge, naštete v nadaljevanju razpisa. Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o osnovni šoli, za učitelja morajo imeti visoko ali višjo izobrazbo ustrezne pedagoške smeri. Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov šole, v kateri želijo skleniti delovno razmerje, z oznako — za razpis.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

I. OSNOVNA ŠOLA FRANCE PREŠEREN, KRANJ,
Kidričeva 49

1. Za nedoločen čas, od 1. 9. 1989 dalje

- 1 učitelja glasbene vzgoje
- 1 učitelja fizike in matematike

2. Za določen čas, od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 1 učitelja gospodinjstva
- 1 učitelja glasbene vzgoje s polovičnim delovnim časom

II. OSNOVNA ŠOLA SIMON JENKO KRANJ,
Ul. XXXI. divizije 7/a

1. Za nedoločen čas, od 1. 9. 1989 dalje

- 1 učitelja glasbene vzgoje

2. Za določen čas, od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 1 učitelja telesne vzgoje
- 1 učitelja matematike in fizike s polovičnim delovnim časom, 10 ur tedensko

III. OSNOVNA ŠOLA STANE ŽAGAR, KRANJ,
C. 1. maja 10/a

1. Za določen čas

- 1 učitelja likovne vzgoje od 1. 9. 1989 do aprila 1990
- 1 učitelja zemljepisa in zgodovine od 1. 9. 1989 do maja 1990
- 1 učitelja razrednega pouka od 1. 9. 1989 do oktobra 1989

IV. OSNOVNA ŠOLA BRATSTVO IN ENOTNOST KRANJ, Tončka Dežmana 1

1. Za nedoločen čas, od 1. 9. 1989 dalje

- 1 učitelja matematike in tehnične vzgoje
- 1 učitelja tehnične vzgoje in likovne vzgoje

2. Za določen čas, od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 2 učitelja razrednega pouka

V. OSNOVNA ŠOLA DAVORIN JENKO CERKLJE,
Krvavška cesta 4

1. Za določen čas

- 2 učitelja razrednega pouka od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990
- 1 učitelja biologije in gospodinjstva od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990
- 1 učitelja telesne vzgoje s skrajšanim delovnim časom od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990
- 1 učitelja razrednega pouka od 1. 9. 1989 do 12. 8. 1990
- 1 učitelja razrednega pouka od 1. 9. 1989 do 15. 1. 1990

2. Za nedoločen čas, od 1. 9. 1989 dalje

- 1 snažilke s končano osnovno šolo.

Poskusno delo traja 1 mesec.

VI. OSNOVNA ŠOLA MATIJA ČOP KRANJ, Tuga Vidmarja 1

1. Za nedoločen čas od 1. 9. 1989 dalje

- 1 učitelja tehnične vzgoje in fizike

VII. OSNOVNA ŠOLA LUCIJAN SELJAK KRANJ, Šolska ulica 3

1. Za nedoločen čas od 1. 9. 1989 dalje

- 1 učitelja likovne vzgoje

2. Za določen čas

- 2 učitelja razrednega pouka od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 1 učitelja matematike in fizike od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 1 učitelja matematike in fizike od 1. 9. 1989 do 19. 1. 1990

- 1 učitelja slovenskega jezika s polovičnim delovnim časom od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 1 učitelja telesne vzgoje od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990.

VIII. OSNOVNA ŠOLA MATIJA VALJAVEC PREDDVOR, Preddvor 95

1. Za določen čas od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990

- 1 učitelja nemškega jezika
- 1 učitelja tehnične in likovne vzgoje s skrajšanim delovnim časom

Svet šole Matija Valjavec razpisuje dela in naloge

— RAVNATELJA in

— POMOČNIKA RAVNATELJA

oba za mandatno obdobje 4 let.

Kandidati morajo imeti ustrezno pedagoško izobrazbo, najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojnoizobraževalnem delu ter ustrezne organizacijske sposobnosti. Izpolnjevati mora še druge pogoje iz Zakona o osnovni šoli in Družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Kranj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po objavi razpisa z oznako »za razpisno komisijo«.

O izidu izbire bodo vsi prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

KOMPAS

JUGOSLAVIJA

POČITNICE '89

- DOMOVINA

KOMPASOV KATALOG POČITNICE '89 - DOMOVINA SKUPAJ S CENIKOM IN URICO VAŠEGA ČASA JE PRAVI RECEPT, PO KATEREM BOSTE PRIŠLI DO PRAVEGA ODGOVORA NA VPRĀŠANJE, KI SI GA ZASTAVLJATE: kam na počitnice v letu 1989?

S KOMPASOM NA KONCERTE

MÜNCHEN:

- 14.5.89 - LINTON KWESI JOHNSON, 1 dan, 165.000 din
- 16.5.89 - skupina SIMPLY RED, 1 dan, 165.000 din
- 21.5.89 - BEE GEES, 1 dan, 165.000 din
- 21.5.89 - TOM JONES, 2 dni, 185.000 din
- 21.5.89 - THE TUBES, 1 dan, 165.000 din

STUTTGART:

- 25.6.89 - PINK FLOYD - open air 89

**POSEBNA PONUDBA
IZLETOV ZA SINDIKALNE SKUPINE:**

KORNATI, 3 dni; MEDJIMURJE, 2 dni; GRADEC-RADENCI, 2 dni; HRVATSKO ZAGORJE, 1 in 2 dni; MAKEDONIJA - OHRID, 4 in 5 dni; VIS, 3 in 4 dni; HVAR, 3 dni; ČRNA GORA, 3 dni; SARAJEVO-MOSTAR-DUBROVNIK, 3 dni; IZLETI K SODEDOM (Avstrijska Koroška, Italija), 1 dan; VIPAVSKA DOLINA IN GORIŠKA BRDA, 1 dan; VIPAVSKA DOLINA IN REZIJA, 2 dni; MÜNCHEN, 1 dan; VOJVODINA - gurmanska tura, 3 dni; PLITVIČKA JEZERA, 2 dni; KOPAČKI RIT, 3 dni; BRIONI, 1 in 2 dni; S KATAMARANOM V BENETKE, 3 dni; MINI KRIŽARjenje - ISTRA, 3 dni; S ČOLNI PO KANJONU TARE, 4 dni; DUBROVNIK, 3 dni; DUBROVNIK-BUDVA, 3 dni; PESTRA IZBIRA IZLETOV ZA MATORANTE ZA VSE LJUBLJENE TELENJE TENISA.

POČITNICE '89 - TUJINA

KOMPAŠOVÉ CENE SO NAJNÍŽE!

● GRČIJA ● ŠPANIJA ●

VSAK PONEDELJEK Z ADRIO AIRWAYS
UGODNI PLAČILNI POGOJI - POPUSTI!
PRIMERJAJTE CENE IN PRIHRANITE DENAR!

POTOVANJA V TUJINO

- BENETKE, 1 dan, 13.5.
- LONDON, poslovna potovanja, 3-8 dni, IZREDNO UGODNO!
- PARIZ, 4 dni, 20.5., 27.5., 3.6.
-

MALI OGLASI

27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodam KOSILNICO bucher z obračalnikom in grebenom. 50-554 7087

Prodam barvni prenosni TV orion, ekran 35 cm. 34-328 7100

Malo rabljen PRALNI STROJ 804, ugodno prodam. 34-489 7105

Prodam rabljen ŠTEDILNIK (2 plin, 2 električna) iskra corona. Cena 3 mio. 620-362 7116

Ugodno prodam rabljen PRALNI STROJ. 23-939 7125

Prodam barvni TV gorenje color za 150 SM. 65-128 7128

Prodam VIDEOREKORDER philips. Cena 900 DEM. Jakič, Tovarniška 16/a, Lesce 7133

Prodam RAČUNALNIK comodore 64, novejši model. 67-294 7135

Prodam barvni TV gorenje. Zupan, Lihartov trg 5, Radovljica 7141

Barvni TV iskra, ekran 56 cm, star 3 leta, dobro ohranjen, prodam. 25-990 7161

Prodam 210-litrsko zamrzovalno SKRINJO gorenje kerting. Oman, M. Pijade 17, Kranj 7167

Prodam TROSILEC umetnega gnoja in dvobrazni PLUG. Čirče 29, Kranj 7178

Prodam KOSILNICO za traktor tomo vinkovič. Zalog 63, Cerkle 7185

Prodam barvni TV iskra. 38-953 7202

Prodam rabljeno zamrzovalno OMA-RO gorenje. 28-330 7205

Prodam KROŽNO ŽAGO (cirkular) za robiljenje desk, motor 5,5 kW. Mizartvo Alojz Ovsenik 7206

CISTERNO, 2.000-litrsko, za kurilno olje, prodam. Predosje 60/a, Kranj 7210

Barvni TV gorenje kerting, star 4 leta, prodam. Bajrič, Podlubnik 158, Škofja Loka 7227

Prodam TRAKTOR tomo vinkovič 420, brako PRIKOLICO in ŠIVALNI STROJ. Ljubno 87, Podnart 7241

VIDOREKORDER hitachi, star 8 mesecov, prodam za 400 SM. Dušan Kogoj, Tomšičeva 98/a, Jesenice 7250

VITLO iglan, dvobenska, ohranjen, prodam. 50-006, zvečer 7261

Barvni TV philips, 55 cm, vrhunski VIDOREKORDER sharp, RADIOPREKORDER sharp in ZVOČNIKE Fischer, prodam. 22-586 7270

Ugodno prodam HLADILNIK. Urh, Šolska 4/a, Kranj - Stražišče 7292

Prodam MOTOKULTURATOR honda F 600, s kosiško in dodatnimi kolesi. Jama 32, Mavčiče, 40-156 7298

Prodam PRIKOLICO za manjši traktor. Virnik, Rupa 25, Kranj 7302

Ugodno prodam rotacijsko KOSILNICO 135. Jože Kuralt, Zg. Senica 4/a, Medvode, 061/611-132 7315

Prodam 170-litrski HLADILNIK gorenje. Gros, Štefetova 8, Kranj - Mlaka, 27-107 7329

Prodam enobraznini obračalni PLUG in AVTOPRIKOLICO. Prevč, Dražgoše 6, Železniki, 66-931 7330

Ugodno prodam PRALNI STROJ. Senične 7, Tržič, 57-874, popoldne 7331

Prodam novo REZIRKO Black Decker, 2.000 W, 8.000 obratov na minuto, 60 SM cene. Beleharjeva 47, Šenčur 7336

Prodam KOSILNICO gorenje muta. Informacije na 66-414, po 19. urji 7339

GRAMOFON lenco L 500, zelo ugodno prodam. 51-586 7354

Prodam 1 leto star HLADILNIK in ŠTEDILNIK. 24-363, dopoldne ali 21-709, popoldne 7365

Prodam OBRAČALNIK za seno favorit 220. Breg ob Kokri 16, Preddvor 7375

Prodam dve barvni TV, ena nova z deklaracijo, ekran 51, druga stara dve leti, ekran 56. Šrimpf, Deteljica 5, Tržič, 51-251 7376

Prodam PUHALNIK eola (z noži) in SLAMOREZNICO tempo s puhalnikom. Vse v dobrem stanju. Šenturška gora 8, Cerkle 7384

Ugodno prodam VIDEOREKORDER toshiba. Bohinc, Podbrezje 32, Duplje 7416

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

GRADBENI MATERIAL

Zelo poceni prodam RABLJENE SALONITKE 60 x 40 cm. Podlubnik 86, Škofja Loka 7030

Prodam dve OKNI inles ino 14 - 12, z roletama. Trboje 9, 49-152 7018

Prodam borovo stropno OBLOGO, primerno za kmečko sobo. 64-256 7027

Prodam rabljen ŠTEDILNIK (2 plin, 2 električna) iskra corona. Cena 3 mio. 620-362 7116

Ugodno prodam rabljen PRALNI STROJ. 23-939 7125

Prodam barvni TV gorenje color za 150 SM. 65-128 7128

Prodam VIDEOREKORDER philips. Cena 900 DEM. Jakič, Tovarniška 16/a, Lesce 7133

Prodam RAČUNALNIK comodore 64, novejši model. 67-294 7135

Prodam barvni TV gorenje. Zupan, Linhartov trg 5, Radovljica 7141

Barvni TV iskra, ekran 56 cm, star 3 leta, dobro ohranjen, prodam. 25-990 7161

Prodam 210-litrsko zamrzovalno SKRINJO gorenje kerting. Oman, M. Pijade 17, Kranj 7167

Prodam TROSILEC umetnega gnoja in dvobrazni PLUG. Čirče 29, Kranj 7178

Prodam KOSILNICO za traktor tomo vinkovič. Zalog 63, Cerkle 7185

Prodam barvni TV iskra. 38-953 7202

Prodam rabljeno zamrzovalno OMA-RO gorenje. 28-330 7205

Prodam KROŽNO ŽAGO (cirkular) za robiljenje desk, motor 5,5 kW. Mizartvo Alojz Ovsenik 7206

CISTERNO, 2.000-litrsko, za kurilno olje, prodam. Predosje 60/a, Kranj 7210

Barvni TV gorenje kerting, star 4 leta, prodam. Bajrič, Podlubnik 158, Škofja Loka 7227

Prodam TRAKTOR tomo vinkovič 420, brako PRIKOLICO in ŠIVALNI STROJ. Ljubno 87, Podnart 7241

VIDOREKORDER hitachi, star 8 mesecov, prodam za 400 SM. Dušan Kogoj, Tomšičeva 98/a, Jesenice 7250

VITLO iglan, dvobenska, ohranjen, prodam. 50-006, zvečer 7261

Barvni TV philips, 55 cm, vrhunski VIDOREKORDER sharp, RADIOPREKORDER sharp in ZVOČNIKE Fischer, prodam. 22-586 7270

Ugodno prodam HLADILNIK. Urh, Šolska 4/a, Kranj - Stražišče 7292

Prodam MOTOKULTURATOR honda F 600, s kosiško in dodatnimi kolesi. Jama 32, Mavčiče, 40-156 7298

Prodam PRIKOLICO za manjši traktor. Virnik, Rupa 25, Kranj 7302

Ugodno prodam rotacijsko KOSILNICO 135. Jože Kuralt, Zg. Senica 4/a, Medvode, 061/611-132 7315

Prodam 170-litrski HLADILNIK gorenje. Gros, Štefetova 8, Kranj - Mlaka, 27-107 7329

Prodam enobraznini obračalni PLUG in AVTOPRIKOLICO. Prevč, Dražgoše 6, Železniki, 66-931 7330

Ugodno prodam PRALNI STROJ. Senične 7, Tržič, 57-874, popoldne 7331

Prodam novo REZIRKO Black Decker, 2.000 W, 8.000 obratov na minuto, 60 SM cene. Beleharjeva 47, Šenčur 7336

Prodam KOSILNICO gorenje muta. Informacije na 66-414, po 19. urji 7339

GRAMOFON lenco L 500, zelo ugodno prodam. 51-586 7354

Prodam 1 leto star HLADILNIK in ŠTEDILNIK. 24-363, dopoldne ali 21-709, popoldne 7365

Prodam OBRAČALNIK za seno favorit 220. Breg ob Kokri 16, Preddvor 7375

Prodam dve barvni TV, ena nova z deklaracijo, ekran 51, druga stara dve leti, ekran 56. Šrimpf, Deteljica 5, Tržič, 51-251 7376

Prodam PUHALNIK eola (z noži) in SLAMOREZNICO tempo s puhalnikom. Vse v dobrem stanju. Šenturška gora 8, Cerkle 7384

Ugodno prodam VIDEOREKORDER toshiba. Bohinc, Podbrezje 32, Duplje 7416

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Prodam KOSILNICO BCS. Globočnik, Pšata 9, Cerkle, 42-371 7424

OVERLOK industrijski šivalni stroj, dvoigleni, prodam. 21-980 7439

Petek, 12. maja 1989

MALI OGLASI, OSMRZNICE

Aluminijasta PLATIŠČA in digitalni AVTORADIO, prodam. ☎ 51-057 7324

Prodam FIAT 126 PGL, letnik 1988, star 10 mesecev. ☎ 39-657 7326

Prodam PEUGEOT 204, letnik 1970, vzen, celega ali po delih. Dašnica 93, Železniki. ☎ 67-068 7327

Prodam Z 101, letnik 1984. Duško Stojakovič, J. Gabrovska 30, Kranj - Planina 7332

Prodam nov 126 P. Dorfarje 31, Žabnica 7334

Prodam zelo dobro ohranjeno Z 1300 in otroško POSTELJICO. ☎ 26-326 7335

Prodam sprednje vetrobransko STE-KLO in sedežne prevleke za Lado 1500. Grohar, Vincarje 16, Škofja Loka 7338

Prodam LADO 1300 karavan, letnik avgust 1986, prevoženih 37.000 km. Podnart 41 7342

Prodam OPEL KADETT tip D, letnik 1981. ☎ 68-640 7343

Prodam GOLF, letnik 1982. ☎ 24-635 7422

Prodam Z 750. Pilar, Weingerlova 12, Šenčur

Prodam Z 128, letnik oktober 1986. Globočnik, Pšata 9, Cerknje. ☎ 42-371 7425

prodam MOTOR avtomatik MS 3. ☎ 48-700 7426

Prodam R 4, letnik 1980. ☎ 37-817 7428

FORD ESCORT 1100, letnik 1974, prodam. Lahko za rezervne dele, manjša okvara na motorju. Cena 250 SM. Bečaj, Planina 6, Kranj 7429

Ugodno prodam BMW 1800, letnik 1971, 1. registracija 1981, obnovljen, neregistriran, v voznem stanju in Z 750 LC, letnik 1979, registriran do aprila 1990. ☎ 74-736 7430

LADO rivo 1500, letnik 6/1987, 26.000 km, prodam. ☎ 25-697 7431

Z 101, letnik 1981, prodam za 19 mio. ☎ 26-203 7433

Ugodno prodam dobro ohranjen GOLF, letnik 1979. Ogled v petek in soboto popoldne. Mozetič, Šiškovo nas. 35, Kranj 7434

Po delih prodam OPEL REKORD 2.0 E in AUDI 100 5 E. ☎ 34-037 7437

Prodam R 4, letnik april 1987. Informacije na ☎ 88-670 7443

Ugodno prodam R 4, letnik 1981, registriran do 7. maja 1990. Ogled vsak dan. Finžgarjeva 28, Lesce. ☎ 73-264 7444

Prodam KOMBI MERCEDES 207 s sedeži, s pogodbenim delom ali brez. Hrastje 39, Kranj 7445

ZAPOSLITVE

Takož zaposlim mlajšo upokojenko za dopoldansko čiščenje gostilne. ☎ 46-030

Potrebujem sodelavca za prodajo izdelkov. ☎ 37-553

Zaposlimo POTNIKA za prodajo VODNIKA NARAVNE MEDICINE in ostalih priročnikov DZS. ☎ 35-060 6910

Sprejemem delo na dom. ☎ 33-644 7044

Popoldanci pozor! Nudim stroje in sodelovanje - usnjena, tekstilna ali zaščitna galerterija. Šifra: ORGANIZACIJE DELO 7085

Takož zaposlim KV ali PKV PLESKARJA. OD po dogovoru. ☎ 23-143 7092

iščem žensko za samostojno DELO v strežbi v gostinskom lokalu. Delovni čas od 7. do 15. ure. Nedelje in praznični zaprtje. ☎ 75-660 7101

Gostilna Margant Bled, sprejme v redno delovno razmerje samostojno NATAKARICO. OD po dogovoru. Nudimo honorarno zaposlitve za pomoč v kuhični - popoldne. Ugodno za upokojence. ☎ 77-132 ali 77-194 7106

Tedenška izplačila in maksimalne provizije nudimo uspešnemu ZASTOPNIKU na področju Gorenjske. ☎ 39-058 7162

Prodam OPEL KADETT, letnik 1977. ☎ 35-386, Sedlarevič 7360

Ugodno prodam lepo ohranjeno in dobro opremljeno MZ 250 ETZ, letnik 1984. Predosnje 57/a, Kranj 7363

Prodam WARTBURG, letnik 1978, neregistriran. Cena 14 mio in KOMBIMV, letnik 1981, neregistriran. Cena po dogovoru. Rajko Andrejašič, Kolodvorska 7, Kranj 7359

Prodam Z 101 konfort, letnik 1980. Ogled vsak dan popoldne. Jani Švab, Alpska 1, Lesce 7373

OPEL KADETT 1.3 S limuzina, letnik 1986, dobro ohranjen, garažiran, prodam. ☎ 23-612 7379

R 18, letnik maj 1985 in otroški AUTOSEDEŽ s H pasovi, prodam. Velesovska c. 77, Šenčur 7381

KOLO, moško, Rog senior, 10 prestav, prodan. ☎ 51-575 7382

UNO 60 S, letnik 1986, prodam. ☎ 35-304, do 16. ure 7389

LADO 1300 S, rdeče barve, letnik 1984, nujno prodam. Ogled petek popoldne in soboto. Partizanska 29/a, Kranj 7392

Prodam Z 1.1 GX, letnik maj 1987, 16.000 km. Cankar, Štefetova 28/c, Šenčur 7394

Prodam JUGO 45 AX, letnik oktober 1987, 10.000 km. ☎ 73-745 7395

Prodam Z 128, letnik 1985. Dvorska vas 4, Begunje. ☎ 73-503 7399

Prodam R 4 TLS, letnik december 1978. ☎ 50-343 7400

Z 850, letnik december 1985, prevoženih 25.000 km, izredno ohranjena, nujno prodam. ☎ 51-624, po 14. uri 7401

Prodam moped APN 6, letnik 1988. ☎ 621-128 7402

Prodam 126 P, letnik 1982, registriran do marca 1990. ☎ 51-311 7406

Ugodno prodam dodatno opremljen GOLF, letnik 1980, registriran do februarja 1990. Ogled v soboto. Bevkova 25, Radovljica 7409

Prodam dobro ohranjeno Z 850, letnik 1985. Informacije na ☎ 83-166 7411

GOLF JGL, letnik 1982, 64.000 km, odlično ohranjena, prodam ali zamenjam za GOLF JX diesel, letnik 1985/86. ☎ 68-568 7412

Z 101, letnik 1978, obnovljena, garažana, prodam. Prisan, Mlakarjeva 22, Kranj. ☎ 22-230 7414

Prodam JUGO 45, letnik 1985, dobro ohranjena, garažana. ☎ 83-313 7419

Prodam Z 850, letnik 1985. Informacije na ☎ 73-012 7420

Prodam Z 750 LE, letnik 1984. Informacije na ☎ 77-825 7421

Prodam TELIČKO simentalko in črno-belega BIKCA, težkega od 120 do 130 kg. Zgošča 47/a, Begunje 7194

JARKICE, rjave, stare 10 tednov in PETELINCKE za pleme, prodajam od 14. maja dalje. Zgošča 47/a, Begunje 7195

Prodam BIKCA, starega 2 meseca. Žeje 15, Duplje 7196

Prodam TELICO simentalko, brejo 4 meseci. Zaletel, Trnje 4, Škofja Loka 7208

Prodam TELICO simentalko v 9. mesecu brejosti. Fister, Češnjica 10, Podnart, ☎ 70-402 7233

Prodam TELICO za pleme. Cvenkelj, Zgošča 41, Begunje. ☎ 73-185 7257

Prodam 1 mesec staro TELIČKO simentalko. Kuralt, Žabnica 51 7260

Prodam mlado KRAVO po drugem letetu. Šenturška gora 12, Cerknje. ☎ 42-874 7279

Prodam 10 dni staro TELIČKO simentalko. ☎ 51-559 7284

Solanega nemškega OVČARJA, starega 6 let, z rodovnikom in PSČKO, stara 5 mesecev, brez rodovnika, pasme pudelj, ugodno prodam. ☎ 48-576 7296

Prodam PUJSKE, težke 20 kg. Trboje 30 7325

Prodam dva BIKCA, stara 7 dni. Letenje 7. golnik, ☎ 46-370 7344

BIKCA, stara 10 dni in 3 meseca, prodajam. Stružev 9, Kranj 7353

Prodam 9 mesecev brejo TELICO simentalko. Zg. Bela 27, Preddvor 7356

Prodam nemški čistokrvne TERIERJE, brez rodovnika. ☎ 67-117 7366

Prodam 30 kg težkega PRAŠIČKA, Pivka 7, Naklo 7378

PSICO, stara 10 mesecev, irski seter, zelo lepa, poceni prodam. ☎ 28-533 7408

Prodam BICA simentalca, starega 10 mesecev, težak 350 kg. Ciril Prapronik, Ljubno 130, Podnart 7415

Prodam TELETA, težkega 120 kg in PRAŠIČA, težkega 100 kg. Kern, Pšata 2, Cerknje 7418

Sprejemem delo na dom. ☎ 33-644 7044

Popoldanci pozor! Nudim stroje in sodelovanje - usnjena, tekstilna ali zaščitna galerterija. Šifra: ORGANIZACIJE DELO 7085

Takož zaposlim KV ali PKV PLESKARJA. OD po dogovoru. ☎ 23-143 7092

iščem žensko za samostojno DELO v strežbi v gostinskem lokalu. Delovni čas od 7. do 15. ure. Nedelje in praznični zaprtje. ☎ 75-660 7101

Gostilna Margant Bled, sprejme v redno delovno razmerje samostojno NATAKARICO. OD po dogovoru. Nudimo honorarno zaposlitve za pomoč v kuhični - popoldne. Ugodno za upokojence. ☎ 77-132 ali 77-194 7106

Tedenška izplačila in maksimalne provizije nudimo uspešnemu ZASTOPNIKU na področju Gorenjske. ☎ 39-058 7162

Prodam KOMBI MERCEDES 207 s sedeži, s pogodbenim delom ali brez. Hrastje 39, Kranj 7445

PRIREDITVE

HARMONIKAR in KLARINETIST - BOBNAR nudiva glasbo in humor za zabavo raznih skupin: ohjeti, izleti, zaključene družbe ipd. Prosenc, ☎ 42-827 ali 47-122, int. 316 7446

Sprejemem delo na dom. ☎ 33-644 7044

Popoldanci pozor! Nudim stroje in sodelovanje - usnjena, tekstilna ali zaščitna galerterija. Šifra: ORGANIZACIJE DELO 7085

Takož zaposlim KV ali PKV PLESKARJA. OD po dogovoru. ☎ 23-143 7092

iščem žensko za samostojno DELO v strežbi v gostinskem lokalu. Delovni čas od 7. do 15. ure. Nedelje in praznični zaprtje. ☎ 75-660 7101

Gostilna Margant Bled, sprejme v redno delovno razmerje samostojno NATAKARICO. OD po dogovoru. Nudimo honorarno zaposlitve za pomoč v kuhični - popoldne. Ugodno za upokojence. ☎ 77-132 ali 77-194 7106

Tedenška izplačila in maksimalne provizije nudimo uspešnemu ZASTOPNIKU na področju Gorenjske. ☎ 39-058 7162

Prodam KOMBI MERCEDES 207 s sedeži, s pogodbenim delom ali brez. Hrastje 39, Kranj 7445

IZGUBLJENO

V okolici disca Gorjanc sem izgubil moder karičar SUKNJIČ. Poštenega najditevja prosim, da pokliče 42-151 7142

Sprejemem delo na dom. ☎ 21-835 7143

Kupim motor za R 4. ☎ 25-116 7145

Kupim SLAMOREZNICO z dvižnim kromitom. ☎ 48-019 7211

Kupim KOSILNICO BCS ali njej podobno in SAMONAKLADALKO sip 15 ali 17. Dolinar, Višnjevica, Zg. Gorje, ☎ 42-751 7221

Kupim dve rabljeni OMARI in KAVČI. ☎ 622-631 7249

LOKALI

4 km iz centra Kranja oddamo v najem PROSTOR v izmeri 13 x 7 x 4,5 m, z vodo, elektriko, telefonom in asfaltiranim dvoriščem. Možnost dовоza s tovornimi vozili. Šifra: MIRNA OBRT - SKLADIŠČE 7219

Prodam 1000 m² na področju Šentjurja. ☎ 39-135, od 18. do 20. ure 7174

iščem zidarstvo - skupino za notranji ometi hiše. Sp. Brnje 40, Cerknje 7405

Potrebujem PRODAJALCE za prodajo kvalitetnega izdelka po Sloveniji. Telesko izplačilo. ☎ 42-271, vsak dečnik od 18. do 20. ure 7361

Na voljo imamo še nekaj prostih mest za prodajo domačih zdravil. ☎ 33-135, od 18. do 20. ure 7391

Bohinj razmišlja o telefoniji

Bohinjska Bistrica, 10. maja - Predstavniki vseh treh krajevnih skupnosti v Bohinju, žal pa ne vse predstavniki bohinjskega združenega dela, so se v sredo sestali v Domu Joža Ažmmana, da se skupaj s predsednikom občinskega izvršnega sveta in predstavniki Podjetja za PTT promet Kranj dogovorijo, kako bi ob sedanjih pripravah za izgradnjo telefonije to sivo liso v doglednem času v celoti odpravili. Z razširitevijo centrale v Bohinjski Bistrici in izgradnjivo omrežja v delu te krajevne skupnosti, ostaja namreč dobrošen del tako spodnje, v celoti pa zgornja Bohinjska dolina, še vedno brez nujnih telefonskih zvez. Rešitev, ki jo ponuja Iskra Blejska Dobrava, pa ne le da časovno problem v celotnem Bohinju zelo skrajšuje, marveč je tudi ekonomsko gledano klubok dojšnemu zalogaju najbrž ta trenutek še vedno manj negotova, kot če

bi jo odlagali na boljše (gospodarske) čase. Podjetje za PTT promet Kranj ima namreč že polovico (vrednostno) opreme za razširitev končne avtomatske telefonske centrale Bohinj-jezero. Če pa bi se bohinjsko združeno delo še ta mesec spoznalo, da zagotovi denar še za preostalo polovico opreme, bi bila centrala gotova in postavljena še letos. Časa ni veliko (predvsem zaradi stroškov, ki nenehno naraščajo). Zato se se na sestanku v sredo sporazumeli, da bo Podjetje za PTT promet Kranj že prihodnji teden postalo vsemi organizacijami združenega dela v Bohinju osnutek samoupravnega sporazuma s kriteriji za uresničitev tega projekta. S podpisom sporazuma in zagotovitvijo denarja pa bi stekla lahko tudi akcija v krajevnih skupnostih v Bohinju.

A. Žalar

Avtomobilska cesta na Gorenjskem

Ali predor uhaja?

Kranj, 11. maja - Vprašanje v zvezi z današnjo sejo sveta gorenjskih občin, na katero je kot prvo in najpomembnejšo točko predsednik sveta Ivan Kapel uvristil na dnevni red Ocene poteka priprav na izgradnjo avtomobilske ceste na Gorenjskem, se vsiljuje samo po sebi že zaradi vseh dosedanjih ocen in ugotovitev. Odbor za spremljanje izvajanja dogovora o skupnih temeljnih planov gorenjskih občin glede izgradnje avtomobilske ceste na Gorenjskem je namreč pred dobrimi tremi tedni ugotavljal, da v vseh treh občinah priprave na gradnjo ne potekajo časovno tako, da bi sledile gradnji oziroma dinamiki Karavanškega predora. Dokončanje predora brez ceste pa bi povzročilo hude prometne zaplete in težave na nekaterih najbolj kritičnih odsekih bodoče ceste na Gorenjskem. Ugotovitev velja predvsem za jesenško občino, precejšnji odmiki od želene dinamike priprav oziroma gradnje pa se kažejo tudi v radovljški in kranjski občini. O ocenah in stališčih sveta gorenjskih občin pa več v prihodnji številki Gorenjskega glasa.

A. Ž.

Madžarski sindikalisti na Gorenjskem

Radovljica, Škofja Loka, 10. maja - Na povabilu republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez se je v Sloveniji tri dni mudila delegacija sindikalnega sveta Železne županije z Madžarske. Z gostitelji so se pogovarjali o nalogah obeh sindikatov, dejavnosti in medsebojnem sodelovanju, gostje pa so obiskali tudi nekaj slovenskih delovnih organizacij. V sredo so bili tudi na Gorenjskem. Obiskali so Sindikalni izobraževalni center v Radovljici, v Škofji Loki pa prevozniško delovno organizacijo Alpetour.

Planinski izlet na Golico

Sekcija za planinske izlete in pohode pri Društvu upokojencev Kranj prireja v četrtek, 18. maja, planinski izlet na Golico. Zbor udeležencev je ob 7. uri zjutraj na kranjski avtobusni postaji, od koder se bodo odpeljali na Jesenice, zatem pa z lokalnim avtobusom do Planine pod Golico. Vrnili se bodo v poldanskih urah. Oprema naj bo planinska in primerna vremenu.

Odbojka v Žireh

V sklopu prireditve ob mesecu mladost bi v soboto, 13. maja, s pričetkom ob 9. uri v teleovadnici osnovne šole v Žireh »Mix turnir v obojkju«. Ekipa bodo štele po šest igrateljev in sicer po tri moške in tri predstavnice nežnegoga spola. Igrali bodo na dva dobljena seta, zmagovalne ekipe pa čakajo tudi nagrade. V OO ZSMS Selu, ki je organizator turnirja, je že prispealo nekaj prijav, zamudniki pa se bodo lahko prijavili tudi pred samim začetkom turnirja.

Igor Kavčič

Jubilejno Srečanje tovarniških novinarjev

Gozd Martuljek, maja - Sekcija novinarjev in organizatorjev obveščanja v delovnih organizacijah, ki deluje pri Društvu novinarjev Slovenije, in gorenjski aktiv tovarniških novinarjev sta prireditelja jubilejnega, desetega srečanja novinarjev v združenem delu, ki bo 26. in 27. maja v hotelu Špik v Gozd Martuljku.

Novinarji in organizatorji obveščanja v združenem delu delajo vsak v svojem delovnem okolju, pa vendar z zelo podobnimi težavami, ki so v težkih časih velike. Na vsakoletnih srečanjih, ki služijo kot izobraževanje in družbeni dogodek, se pogovarjajo tudi o teh.

Letos bodo na dnevne srečanje pretresli družbeni in gospodarski položaj ter svojo vlogo v njem - k sodelovanju so povabili Janeza Stanovnika, predsednika predsedstva SRS. Govorjali se bodo o svojem izobraževanju in možnosti, da dajo bolje. O tej tematiki bo beseda s predstavniki Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo, Fakultete političnih ved iz Zagreba in Inštituta pri Zvezri novinarjev Jugoslavije. Govorili bodo tudi o novem zakonu o obveščanju, v pоговорu bo sodeloval dr. Andrej Berden, strokovnjak s področja družbenega sistema obveščanja in obveščanja v združenem delu. Tega dne bodo slovenski delavci tudi Voljčeve nagrade, prireditve pa nadaljevali z »Gorenjskim večerom«. V soboto pa bodo s pravnimi strokovnjaki razglabljeni o danes sila aktualnem vprašanju: ali nas lahko zapro. Slovenske novinarjev in obveščevalce v združenem delu so tudi povabili, naj si ogledajo gradbišče Karavanškega predora.

D. Ž.

Priznanja ob dnevu varnosti

Kranj, 12. maja - Danes ob 11. uri v stavbi kranjske skupščine prirejajo slovesnost ob 13. maju, dnevu varnosti. Podelili bodo tudi priznanja organov za notranje zadeve njihovim delavcem in zunanjim sodelavcem. Trije Gorenjeni ob tej priložnosti prejmejo tudi državna odlikovanja, in sicer Ivan Demšar, dobitnik reda dela s srebrnim vencem, ter Jože Mencin in Marjan Šrečnik, ki prejmeta medalj za zaslug za narod. Med priznanimi ONZ dvojica prejme plaketo

varnosti: **Henrik Peteršelj**, predsednik kranjskega izvršnega sveta, in posmrtno **Ivan Gubina**. Med zunanjimi sodelavci prejmejo zlati znak zasluga za varnost: **AMZS Tehnična baza v Kranju, Stane Božič** z Zavarovalnico skupnosti Triglav, **Gasilsko društvo Škofja Loka, Alojz Marolt**, vodja preiskovalnega oddelka Temeljnega sodišča v Kranju, in **Andrej Polak** z Temeljnega javnega tožilstva. Srebrnega dodeljujejo novinarjem Dušanu Dragojeviću z Radia Jese-

nice in **Mirku Kunšiču** z dopisništvom Dela, ter vodji Železniške postaje na Jesenicah **Janezu Medji**. Od delavcev ONZ si je srebrni znak prislužil **Zivko Drekonja**. Bronasti prejema 11 tamkajšnjih delavcev in trije zunanjih sodelavcev, pismeno pa so odlikovali 17 delavcev. Tudi letos podeljujejo znak »hrabro dejanje«, in sicer **Igorju Potocniku**, ki se je odlikoval pri reševanju iz požara na Jelenkamu nad Jesenicami.

D. Ž.

Spet za skupno mizo

Ljubljana, 11. maja - Skupščinska skupina delegatov za celovito proučitev okoliščin in posledic sodnega procesa proti četverici v Ljubljani je včeraj, že na svoji šestnajsti seji, obravnavala, kako se je proces začel.

Skupini sta pričala in odgovarjala na njena vprašanja delavca organov za notranje zadeve Miran Frumen in Drago Isajlovič, ki sta imela glavno besedo pri preiskavi Janševih delovnih prostorov v Mikroadi 31. maja lani, ter priče preiskave Igor Omerza, Bojan Korzik in Igor Bavčar ter kajpak tudi Janez Janša, ki je na sejo prišel naravnost iz zapora na Dobu. Člani skupine delegatov so si najprej ogledali video posnetek preiskave v Mikroadi, ta posnetek pa smo potem videli tudi novinarji, ki smo spremajali delo skupine. Iz posnetka je razvidno, da so delavci organov za notranje zadeve potem, ko so pregledali mizo, prešli v predale, kjer so našli dokument, ki so ga iskal. Janez Janša je povedal, da sta ga tistega majskega dne doleteli dve preiskavi. Prva tako, da je delavec organov za notranje zadeve stopil zjutraj v njegovo spalnico in zahteval od njega, naj mu izroči nek vojaški dokument, druga kasneje v Mikroadi, kjer je hotel med potekom preiskave poklicati po telefonu svojega odvetnika, vendar so mu to preprečili. Korziki, ki je bil pri-

ča, pa so celo zagrozili, da ga bodo zamenjali, če bo še naprej vztrajal po zahtevi po advokatu. »Vsaj preiskava in aretacija je bila izvedena brez sodnega naloga, nihče se tudi ni nikomur predstavljal,« je dejal Janša.

Ceprav sta Frumen in Isajlovič zatrtila, da je preiskava potekala »fair«, pa se priče s tem niso povsem strinjale. Igor Bavčar je, denimo, povedal, da je imel kar precej težav, da so prisile v zapisnik besede, da na vojaškem dokumentu ni nobene oznake stroga zaupno ali tajno. »Ko sem vprašal, kdo vodi preiskavo, je bilo vprašanje prešlišano,« je dejal Bavčar, ki je tudi poudaril, da je bila bržas vsa preiskava posnetna z videokamerom in da posnetek ni popoln. Preiskava je trajala skoraj pet ur, posnetek pa je dolg le tri ure. Bojan Korzika je dejal, da je snemalec zamenjal najmanj tri video-kasete. Kot smo slišali iz »navzkrižnega ognja« članov skupine delegatov in delavcev organov za notranje zadeve, je ovadov zoper Janšo spisal Isajlovič, ki Janšo pozna že nekaj let in je tudi občasno bral njegove članke. Frumen pa je izjavil, da Janševih člankov ni nikoli bral.

V času, ko je nastajal tale zapis, je seja še tra-

C. Zaplotnik

Štipendisti so neprestano brez denarja

Za upokojenci in delavci so povečanje svojih prejemkov učakali tudi študentje in dijaki, ki se jim to med letom primeri redkeje kot poprejšnjim. Tudi po povečanju zneski ne bodo posebej veliki, a kaže, da je psihoza spriznjenosti z nizkimi prejemki za delavci in upokojenci začela obhajati tudi šolajočo se mladino. Večina naših sobesednikov se ni pritožila, čeprav hkrati priznavajo, da stroškov šolanja, prevozov, prehrane (kaj šele bivanja v študentskih domovih) s štipendijo seveda ne zmorejo.

Tatjana Bradač, dijakinja ekonomske šole:

»Nimam štipendijo, pač pa jo ves čas vztrajno iščem. Ne verjamem, da bom dobila kadrovsko štipendijo, za moj profil šolanja jih je izredno malo na voljo. Pravijo pa, da so kadrovski štipendije večinoma dobre, medtem ko so one iz združenih sredstev bolj skromne. Vsi štipendisti po vrsti pa se neprestano pritožujejo, da so brez denarja. Jaz si svojo zepino služim z delom prek študentskega servisa.«

Dorica Batagel, študentka VŠOD:

»Iz domače občine, Gorice, dobivam štipendijo iz združenih sredstev. Moja je kar dobra, z zadnjim povečanjem bo znesla okoli 900 tisočakov, tako da za nekaj časa zadošča. Kadrovski štipendije imajo tudi dodatek za oddaljenost bivanja, v moji ga, mislim, ni. Štipendija ni odvisna le od hitrosti študija in dobrih ocen, temveč tudi od občine, ki ti jo dodeljuje.«

Zdenka Tonja, dijakinja ekonomske šole:

»Prejemam štipendijo iz združenih sredstev, vendar je bolj simbolična. Zadnja je znašala borih 200 tisoč dinarjev. Vozim se iz Škofje Loke, karta je draga, malična pa tudi, tako da teh nekaj tisočakov hitro pride. Bliža se tudi matrantski ples in niti misliti ni, da bi si ga lahko privoščil le s štipendijo. Na kadrovsko štipendijo se nisem vezala, ker nameravam študirati naprej.«

Tadej Knific, študent elektrotehnike:

»V Iskri Telematiki sem dobil kadrovsko štipendijo. Ni ravno velika, nazadnje je znašala 420 tisoč dinarjev. Vendar sem doslej kar zmagoval stroške: karto, študijsko literaturo, tudi zabavo. Kaj hočem, štipendije so vseporovske nizke, na to pač ne morem vplivati. Le z uspešnejšim študijem si lahko izboljšam prejemke.«

D. Z. Žlebir

Kranj gostitelj srečanja osnovnih šol Bratstvo in enotnost

Žive naj vsi narodi

Kranj, 11. maja - Besede iz Prešernove Zdravljice, ki so ga Kranjčani vzel za moto tokratnega, že 21. po vrsti, srečanja osnovnih šol iz vse Jugoslavije, ki nosijo naziv Bratstvo in enotnost, imajo dvojni simbol; da je Kranj Prešernovo mesto in, kar je v teh časih še zlasti aktualno, da velja negovati velike pridobitve revolucije, enakopravnost in prijateljstvo med vsemi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi. Srečanje, ki se ga kranjska šola s Planine udeležuje od 1983. leta, bo naslednji konec tedna, 19. in 20. maja.

V skupnosti šol Bratstvo in enotnost je vključenih 88 šol iz vseh delov Jugoslavije. Udeležbo na letošnjem srečanju je napovedalo 66 šol (stevilo je približno enako vsa leta). V četrtek, ki velja za dan prihoda, torej Kranj pričakuje 242 učencev od šestega do osmega razreda in

143 učiteljev. Otreke bodo prijazno sprejeli na svoje domove vrstniki iz osnovnih šol Matije Čopja, Bratstva in enotnosti in Staneta Žagarja s Planine.

Glavno dogajanje srečanja bo v petek, 19. maja, ko bodo v šoli Bratstvo in enotnost na Planini odprli razstavo likovnih in foto-

grafskega del učencev iz istoimenskih šol, po »paradi« skozi mesto bo v dvorani kina Center svečana otvoritev srečanja s kulturno-umetniškim programom, ki ga pripravljajo gostitelji, gostje si bodo zatem ogledali proizvodnjo v kranjskih tovarnah, pooldne pa bosta še skupščini skupnosti osnovnih šol ter skupnosti učencev osnovnih šol Bratstvo in enotnost. Dan bodo sklenili s kulturno-zabavnim večerom. Naslednji dan, v soboto, bo karavana prijateljstva krenila na izlet po Gorenjski; med drugim se bo ustavila v Vrbi, na Polkjuki in Bledu.

H. Jelovčan

Sladkorni bolniki bodo zborovali

Kranj, 12. maja - Društvo za boj proti sladkorni bolezni iz Kranja vabi sladkorne bolnike in njihove svojce na letni občinski zbor, ki bo v četrtek, 18. maja, ob 17. uri, v dvorani doma JLA v Kranju. Sladkorne bolnike tare kopica nevšečnosti, družno jih lahko rešijo, zato so povabljeni na zbor, kjer o njih lahko odkrito spregovorijo. Zbor bodo sklenili s strokovnim predavanjem dr. Ande Kalan o posledicah sladkorne bolezni in njenem vplivu na oči.

Javni tribuni o osnutku ustave

Škofja Loka, 10. maja - V Škofji Loki bodo o osnutku republike ustave pripravili dve javni tribuni. Za uvođenja so pridobili č

DEMOKRACIJA

Urednikova beseda

Današnje Odprte strani drugič odpiramo prispevkom slovenske alternative pod skupnim naslovom Demokracija. Posebej opozarjam na Majniško deklaracijo (v imenu podpisnikov jo je na javni seji RK ZSMS v ponedeljek v Ljubljani prebral pesnik Tone Pavček), intervju z Janezom Janšo, podlistek Tarasa Kermamura Programske analitične osnove slovenske nacionalne države in civilne družbe ter prispevke Dimitrija Rupla, OF, SZDL, SZDL in alternativa, Franceta Bučarja Pred konfrontacijo, Rajka

Pirnata Ali smo pred novo ustavno prevaro, Toneta Peršaka Amandma za političnimi pluralizem in še veliko drugega zanimivega branja.

Zelimo, da bi tudi današnje Odprte strani, cenjeni bralci, vzeli z veseljem v roke, nas pa bo veselilo, če se boste oglasili s svojimi mnenji.

Prihodnji teden bo v okviru Odprtih strani izšla kulturna priloga Snovanja s prispevki o Valvazorju in sodobnem času.

Leopoldina Bogataj

Odprte strani

Intervju z Janezom Janšo

Foto: Tone Stojko

Foto: Gorazd Šinik

VPR.: ČEPRAV TE SLOVENSKA JAVNOST DOVOLJ DOBRO POZNA, JE MORDA PRAV, DA ZA ZAČETEK POVEŠ, OD KDAJ SI TAK, KOT TE POZNAMO IN KATERI DOGO-DEK (OSEBA, POJAV) JE BIL TISTI, KI TE JE DOKONČNO USMERIL V SEDANJO POLITIČNO VLOGO?

ODG. Moje osebno, predvsem pa politično zorenje je v grobem doseglo sedanjo stopnjo pred kakimi petimi, šestimi leti, ko sem vsakodnevno od blizu videl, kako ozek krog ideološko omejenih in nesposobnih ljudi odloča o usodnih vprašanjih stotisočev. prej si nisem mogel predstavljati, da je vsa politična nadstavba, toliko opevani delegatski sistem, samoupravljanje ter združeno delo en sam utopični eksperiment peščice ideologov in podpornega aparata. Da so napake, to je očitno, toda do tega, da je zgredena osnova, se moja študentska generacija za razliko od današnje še ni zavedala. Bili smo pač produkt kulturne revolucije in ideološke šole. Mislimo smo, da se da stvari spremeniti na bolje by znotraj. In smo z mnogo volje in vztrajnosti poskusili. Leta 1982 sem sprejel profesionalno funkcijo v predsedstvu RK ZSMS. Takoj so se začeli konflikti. Delal sem na SLO-ju, kjer takrat ni bil dovoljen niti najmanjši dvom, kaj šele kritika. Ko smo leta 1983 začeli pripravljati problemsko konferenco o varnosti in obrambi, smo koncept SLO in DS radikalizirali do konca. Nekateri politiki so bili tako šokirani, da enostavno niso verjeli, da je vse skupaj res. V celotnem gradivu ni bilo niti enega stavka, ki bi mu lahko rekli npr. protisocialističen, prej nasprotno. Kljub temu pa je bilo nekaj vprašanj, kot npr. šikaniranje vojakov ali izvoz orozja problematiziranih in to je bilo dovolj. Sledil je tak napad, da je bilo vse skupaj že smešno. Kot da bi s tankovsko brigado napadel otroke s fračami. Sestajali so se komiteji in partijski aktivni, padale so politične kazni, zahtevali so odstopne.

Nismo popustili in kritiki na področju SLO je sledilo še nekaj prebojev v smislu večje samostojnosti ZSMS, potem pa je bilo mandata konec. Proti moji ponovni kandidaturi jeseni 1984, potem ko sem bil evidentiran v 40 občinah, je nastopila celotna politična garnitura Slovenije. Prepričevali so me na vse načine, naj sam odstopim, črtali so me iz ZK, ponujali so mi »dobro službo«, na različne načine grozili meni in članom predsedstva. To zadnje je naredilo svoje, dosegli so razkol v mladinskom predsedstvu, mnogo ljudi se je zlomilo. Kljub temu pa so morali zaradi tega, ker formalno nisem odstopil, javno nastopiti na volilni konferenci ter iti v odkrit spopad.

Umagzano delo je opravil Franc Šetinc, mislim, da ne preveč rad.

Prva seja konference je propadla, na drugi pa so me umaknili s kandidatne liste. Toda to je bilo v povojni zgodovini na republiški ravni najbrž prvič, da je moralna partija odkrito pred javnostjo nastopiti proti nekemu kandidatu, ki je imel podporo v organizaciji. Vsi podobni primeri čistk so se vse do tedaj po pravilu končali že v zakulisju, na tajnih sejah, ko so kandidati spoznali nesmisel upiranja brez upov na zmago ter sami odstopili. Moj namen takrat ni bil zmagati, saj sem vedel, da partija obvladuje kadrovsko politiko vse do rabiških društva. Hotel pa sem, da se ti mehanizmi razgalijo. Če sem malo neškromen, lahko rečem, da mi je to uspelo in tega mi marsikdo iz te danje in sedanje politične garniture ni pozabil. Ob vsem tem sem prišel tudi do lastnih spoznanj, natančno poznam delovanje partijskih mehanizmov, pa tudi ZSMS se je takrat odresla iluzij o svojem položaju v družbi, kar ji je omogočilo oblikovanje novih konceptov, ki so prišli do izraza na Krškem kongresu.

VPR.: KAJ TE JE PRIPELJALO V SDZ?

ODG.: Prepričan sem bil, da bo slovenske pomladni hitro konec, če se politični prostor, ki ga je razširilo predvsem gibanje javnosti ob ljubljanskem procesu, ne bo napolnil z organiziranimi političnimi subjekti. Odbor za varstvo človekovih pravic ni ne mogel ne hotel prevzeti te vloge. Poleg tega pa do trenutka, ko bodo stranke in parlamentarni sistem realnost, ne visim smisla v izrazitejšem političnem diferencirjanju demokratičnega loka. Zato se popularna strinjam s ključno programsko osnovno SDZ, ki je izražena v opredelitev za »gibanje za vzpostavitev parlamentarnega sistema«. To je ključna zahteva vseh demokratičnih sil, vse raziskave javnega mnenja pa kažejo, da je to tudi večinska politična težnja v Sloveniji. To je po mojem mnenju tudi edina sprejemljiva varianta političnega razvoja in v tem je tudi odgovor na vaše vprašanje. SDZ bo v trenutku, ko bomo dobili kolikor toliko normalen politični sistem, svojo nalogu opravila. Lahko bo spremenila program, se prelevila v klasično stranko ali bo le več strank, lahko pa bo enostavno prenehala delovati. Mislim pa, da ta čas na žalost še ni tako blizu.

VPR.: KAKO OCENJUJEŠ MOŽNOSTI SLOVENSKE ALTERNATIVE V PRIHODNOSTI? KAKŠNO BO SLOVENSKO POLITIČNO ŽIVLJENJE ČEZ ENO LETO, KAKŠNO ČEZ PET, KAKŠNO ČEZ DESET LET?

ODG.: Stanje, kot ga imamo danes, ne more dolgo trajati. Slovenska politična alternativa bo postala organizirana na legalna opozicija, ali pa bo za daljši čas izginila. Nevarnosti za to zadnje sta dve. Prva je v nenačelni partijski politiki, ki konkurenco realno jemlje kot nujno zlo, kar seveda pomeni, da jo lahko na neki točki, ko oceni, da je nepravilna in ob dejstvu, da pluralizem ni zakonsko zaščiten, enostavno prepove.

MAJNIŠKA DEKLARACIJA 1989

Nesporazumi, provokacije in tudi odkrite sovražnosti, ki jih danes doživljajo Slovenci v Jugoslaviji, nas prepričujejo o prelomnosti sedanega zgodovinskega trenutka in nas obvezujejo, da v jasni obliki izrečemo svojo voljo, iz katere sledijo dejanja v prihodnosti.

Podpisniki te listine izjavljamo in sporočamo:

1. *da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda;*
 2. *kot suverena država bomo samostojo odločali o povezavah z južnoslovenskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope;*
 3. *glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost je slovenska država utemeljena le na:*
- spoštovanju človekovih pravic in svobočin,
 - demokraciji, ki vključuje politični pluralizem,
 - družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v skladu z človeškimi zmožnostmi državljanov Slovenije.

Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratična zveza, Slovenska knečka zveza, Slovensko krščansko socialno gibanje, Socialdemokratska zveza Slovenije, 8. maja 1989

tokrat v partijsko vojaški izvedbi, ki pa lahko traja kvečemu nekaj let.

VPR.: SAM SI POSTAVIL (ALI PONOVLJ) TEZO, DA JE VSE DOGAJANJE OKROG VOJAŠKEGA PROCESA IN V SLOVENSKI ALTERNATIVI KORISTNO SLOVENSKI LIBERALNI POLITIKI, KOMENTIRAJ, PROSIM, TO TEZO?

ODG.: Zdrave sile v Sloveniji so z zasnovno v pripravo ljubljanskega procesa pokazale, da so obstajajo kot zelo močna »politična sila«. Med cilji scenarija so bili tako revanšistični nagibi Kavčičevega Dnevnika kot tudi poskus po globalni spremembi razmerja sil v Sloveniji. Počutili so se ogrožene, če bi se val kritike njihovih grehov nadaljeval. Umagano delo je po verjetnem dogovoru opravila JLA, ki je pri stvari prav tako imela podobne interese. Ni jih uspelo, da bi vrgli liberalce, ki jih je rešila javnost, predvsem pa Odbor, ki ga sedaj brezkompromisno napadajo. Seveda je tudi Kučan spremeno krmaril. Zanesljivi viri govorijo o tem, da je bil Kučan dva dni pred 31. majem 1988 obveščen o pripravah na mojo aretacijo. Zaradi tega je moral pozneje seveda ščititi Ertl. Hkrati pa je ravno zaradi te zaščite ter pritiska javnosti pripeljal stvar do točke, ko je nenadoma tudi on postal potreben tako Ertlu, ki je bil neposredno pod udarom javnih obtožb, kot tudi Marincu, ki je bil moralno diskreditiran. Marinc je namreč takoj v začetku junija 1988 v skupščini izjavil, da so oni (Svet za varstvo ustavne ureditve) preverili postopek politične policije pri aretaciji in da je bilo vse zakonito. Skupščinska skupina delegatov pa je že takoj na začetku to njegovo trditve postavila na laž, ko je ugotovila vrsto kršitev v postopku. Marinc je bil prisiljen prepustiti mesto predsednika Svetu za varstvo ustavne ureditve Gasparjevi, kar je vsekakor nekakšen kompromis v korist liberalov, ki pa je javnosti ostal prikrit.

Liberali v partiji so nato spremeno izkoristili gibanja v javnosti in ustavljanje novih zvez, predvsem pa svojo osvojenočnost na jugu za nabiranje političnih točk v domači javnosti. Kljub kapitalizaciji ob ustavnih amandmajih, podpori izrednim ukrepom na Kosovu ter omahljivemu obnašanju ob izvršitvi kazni med delom ljudi še vedno veljajo za zaščitnike naroda. Na določenih točkah je bila to iskrena poza, ki je obilo podprt s politiko razsvetljenega vladanja ob določeni stopnji tolerance in solidnega političnega obrnjenja, ki je še vedno učinkovito v nastopih proti amaterskim ali popoldanskim brez večjih izkušenj na strani alternativ.

Ključna stvar za okrepitev moči liberalov in Kučana neposredno pa je bil obisk t. i. zdravih sil dan po zborovanju v CD in in jihovo razkrinjanje v eni od naslednjih številk Mladine. Partijski staroselci so prišli in Kučan protestirat, ker so mislili, da se je spajdal z antikomunisti in jih tako izdal. Kučan jih je poskušal pomiriti, pri tem pa mu je najbrž pomagal M. Ribičič. Ko je ta obisk prišel na dan posebno pa po izidu omenjene št. Mladine, so bili staroselci izpostavljeni javni kritiki in pritiski. Kučan jih je na seji CK formalno sicer vzel v zaščito, hkrati pa je našel vsa imena. Sledila je ploha javne kritike, ki jih je dodatno moralno diskreditirala. Nekateri so se prisiljeni javno braniti pred kritiko, kar je najbrž preselan v njihovi dolgi zgodovini. Politično so dokončno pokopani in njihov povratak ni možen niti na tankih. Vprašanje pa je, koliko bodo partijski liberali brez novega konkurenca še liberali in ali se ne bodo nenadoma počutili tako močne, da bo konec sestopanja? To hipotezo potrjuje dejstvo, da so se nenadoma odločili za izvršitev kazni v mojem primeru. Oni se zavedajo, da bodo s tem v javnosti ogromno izgubili, nedvomno pa so ocenili, da se bolj splača popustiti pritisku iz Beograda, doma pa bodo z različnimi političnimi manipulacijami skušali ohraniti lep obraz. Ena od teh je teza o neodvisnosti sodstva. Ha, ha, ha! V eno

partijskem sistemu še nikoli ni bilo neodvisnega sodstva, ob neodvisnem sodstvu pa ni političnih zapornikov! Seveda pa so tukaj tudi domači računi. Poleg tistih, ki sem jih že navajal nedvomno tudi ocena, da bo ta kazen pozitivno vplivala na posameznike v alternativi, ki so postali prezahtevni predvsem z Zborom za ustavo. Končno bodo s tem pokazali, da še vedno lahko zapro kogarkoli izmed nas.

VPR.: V ČEM SO RAZLIKE MED KUČANOM IN POPITOM?

ODG.: Bistvena razlika med Kučanom in Popitom je predvsem v načinu vladanja. Popit je vladal tako, da se je 95 % ključnih odločitev sprejelo v najožjem partijskem vrhu, na neformalnih sestankih in skrito pred očmi javnosti. Kučan je tako prakso znižal na 50 %, del manj pomembnih odločitev pa je partija prepustila celo skupščini. Popit je vladal brez vsake odgovornosti pred članstvom in pred javnostjo, prav tako pa z javnostjo ni komuniciral. Tudi Kučan formalno ne nosi nobene odgovornosti pred javnostjo, član predsedstva SR Slovenije je postal avtomatično, po funkciji. Vendar on z javnostjo komunicira, nastopa na javnih tribunah, odgovarja na javna vprašanja in se vsaj na zunaj ne obnaša kot samovsečni avtokrat, ki ga je na to mesto postavila sama zgodovina z veliko začetnico. Če sta bila Popit in Marinc v svojih mandatih reanimirani figuri partijskih sekretarjev iz časa obveznih oddaj pridelkov in nislne kolektivizacije, potem je Kučan blizu lika evrokommunističnega utopista po idealih in prav tako prevelikega pragmatika po dejanjih.

Seveda pa te razlike danes niso več bistvene, saj Popit z ozirom na dejstva, ki sem jih navedel v odgovoru na prejšnje vprašanje, Kučanu osebno ne predstavlja nikakršne alternative več.

VPR.: KAKŠNO MESTO V SLOVENSKI POLITIKI LAHKO ZASEDE MLADINSKA ORGANIZACIJA? KAKŠNO BO ZASEDA?

ODG.: Mladinska organizacija je v zadnjih letih odigrala pomembno vlogo pri odpiranju političnega prostora v Sloveniji. Mnogo pomembnejšo kot pa npr. SZDL. Tudi danes igra napredno vlogo. V tem prehodnem obdobju so možnosti za njeno politično delovanje velike, čeprav je v svoji političnosti dolgoročno zelo prizadeta. Ima namreč svoje funkcionarje in svoje forume, katerih dejavnost je finančirana iz proračuna, nima pa svojega članstva v smislu klasične politične organizacije. Če bo šel razvoj normalno naprej, potem bo sedanja ZSMS najprej razpadla na več organizacij. Deloma se je to že zgodilo z ustanovitvijo Žveze slovenske kmečke mladine in poskušom po ponovni oživljanju Žveze študentov. V normalnem pluralnem političnem sistemu pa mladinska organizacija taka, kot jo poznamo danes, seveda nima nobene perspektive. Prava stranka ne more postati nikoli, lahko pa še naprej igra pomembno vlogo pri prehodu v normalen pluralističen sistem.

VPR.: KAKO STA NA TVOJE ZASEBNO ŽIVLJENJE DELOVALA PROCES IN ZAPOR? KAKO SE POČUTIŠ, KADAR NA STENI VIDIS NAPISANO SVOJE IME?

ODG.: Aretacija in prvi dnevi zapora sta bila zame velik šok. Človek kljub vsemu goji neke iluzije, da se je marsikaj spremeno, da je državljan vsaj minimalno pravno zaščiten pred samovoljo organov represije in politično policijo. Na krut način so mi dokazali, da so bile to le iluzije. Niso pa bile iluzije spremembe v zavesti ljudi, v nivoju politične kulture, kar je odločilno vplivalo na tok dogajanj v okviru t.i. slovenske pomlad. Po tej plati nisem razočaran. Proses in zapor sta totalno spremeniла moje osebne načrte, zavrla moje strokovno izpopolnjevanje na področju računalništva in ostale študijske in osebne načrte. Prav tako in morda še bolj je vse skupaj prizadelo ljudi okoli mene, družino, sorodnike in sodelavce. Grafiti po stenah ne morejo odtehtati vsega tega in jih tudi ne jemljem kot kompenzacijo.

VPR.: POZNAL SI STANETA KAVČIČA IN SKUPAJ Z BAVČARJEM UREDIL NJEGOV DNEVNIK. KATERI JE BIL KLJUČNI ELEMENT ZA PROPAD KAVČIČeve POLITIKE?

KAJ BI BILO, KO NE BI PROPADLA? JE MOGOČE PRIMERJATI KAVČIČA IN KUČANA?

ODG.: Kavčiča je odnesel val čistk, s katerim so stare partijske avto ritete s pomočjo tretjerazrednih aparatoričkov zaustavile proces liberalizacije v celi Jugoslaviji. Bojim se, da bo zgodovina dokazala, da je bil ta poskus v začetku 70. let zadnji za demokratizacijo v celi Jugoslaviji. Ekonomski razmere so bile takrat mnogo ugodnejše, razlike pa bistveno manjše kot danes, ko gre v različnih republikah za povsem nasprotujejo si tendence tudi takratna druga garnitura politikov, ki jih je odneslo, je bila sposobnejša od današnje prve, ki je bila takrat tretja ali še nižje. Kavčičeva politika, ki je bila politika liberalnejšega krila v slovenski in jugoslovanski partiji in državi pravzaprav ni propadla, temveč je bila prekinjena, odstranjena in nadomeščena s kulturno revolucijo in združenim delom. Če se to ne bi zgodilo, bi bila ali zaustavljena v kasnejši fazi s partijsko – vojaškim posegom ali pa bi postavila mostišče za miren prehod v pluralistično, tržno in konfederativno Jugoslavijo.

Primerjava med Kavčičem in Kučanom se vsiljuje sama po sebi. Kdor spremila Kučanovo politiko in kdor je prebral Kavčičev Dnevnik, ta si je brez težav lahko ustvaril vsaj približno sliko o stičnih točkah in tudi o razlikah med njima. To je dolga zgodba, ki javnosti morda v celoti res še ni povsem znana. Kavčič je bil politik druge, Kučan pa tretje socialistične generacije. Tisto, kar je Kavčič imel, Kučan pa nima ali nima dovolj je večja odločnost in tudi lucidnost, ko gre za položaj Slovenije v Jugoslaviji. Kaže, da ima Kučan preveč Kardeljevega kompleksa, čeprav so danes razmere za gojenje tega kompleksa povsem neugodne.

VPR.: KAKŠNE SO MOŽNOSTI ZA POLITIČNO SODELOVANJE SLOVENSKE IN HRVAŠKE ALTERNATIVE?

ODG.: Te možnosti še nastajajo, kot nastajajo obe alternativni politiki. Ob normalnem ali z drugimi besedami mirnem razvoju političnih procesov v Jugoslaviji bo nujno prišlo do tešnejšega sodelovanja obeh alternativnih ali opozicijskih politik. Hrvajske scene morda ne poznam dovolj, menim pa, da bo njihovi alternativi, potem ko bodo stvari dozorele, manj medsebojnih zdrav in da bo njihova demokratična alternativa po začetnih težavah vsaj toliko trdna kot slovenska. Vsaj v začetni fazi pa bo po mojem mnenju to sodelovanje, kar je paradošalno, v veliko meri odvisno od sodelovanja slovenske in hrvajske uradne politike.

VPR.: KATERA OSEBA JE V SODOBNI SLOVENSKI POLITIKI NAJVETLEJŠA, KATERA NAJBOLJ MRAČNA?

ODG.: Anketne, posebno tiste v Mladini, kažejo, da sta danes med najbolj mračne osebe v slovenski politiki prišteata Marinc in Dolanc. Sledili bi lahko najbrž posamezniki s spiska, ki ga je v zvezi z obiskom zdravil sil navedel Kučan. **Zelo mogoče pa je tudi to, da najbolj mračne osebe sploh ne poznamo, ker je vseskozi v zakulisju.** V zvezi s tem moram povedati, da nisem za revanšizem ali za podiranje spomenikov. Naj gredo enostavno v penzijo in naj tam ne rovarijo. Njihove zamenjave pa izvolimo na svobodnih volitvah.

Med svetlimi liki v sedanji slovenski politiki pa bi na prvem mestu vsekakor omenil Igorja Bavčarja. Ne zato, ker je moj priatelj ali somšlenik, ampak zato, ker v odločilnem trenutku ni okleval tako kot velika večina slovenskih politikov v podobnih situacijah. Poseduje tako trezno glavo kot pogum, kar je na žalost zelo redka kombinacija v slovenski politiki v vsej njeni zgodovini.

VPR.: PREDLAGAJ NASLEDNJEGA INTERVJUVANCA!

ODG.: Za naslednjega intervjuvanca predlagam Jožeta Pučnika. Zaradi njegovih dejanj in poguma v časih, ki so bili še mnogo bolj mračni od današnjih ter realističnih ocen o sedanjih dogodkih v Sloveniji.

DEMOKRACIJA

OF, SZDL, SDZ in alternativa

Uvodna beseda na ustanovnem občnem zboru ljubljanskega odbora SDZ 25. aprila 1989

Drage prijateljice, dragi prijatelji, spoštovano občinstvo!

Na ustanovnem zboru ljubljanskega odbora SDZ smo se sestali na predvečer ustanovitve **Antiimperialistične fronte**, kasneje preimenovane v Osvobodilno fronto slovenskega naroda. Ustanovili so jo namreč 26. aprila. Takrat so za glavnega sovražnika imeli Angleže in takojmenovani meščanski Zahod, ki je kasneje postal bistven vojni zavez-

nika. Mislim, da današnja slovenska alternativa (od SDZ do Odbora za varstvo človekovih pravic) predstavlja velik del interesov slovenskega naroda. Ta alternativa torej logično zahteva zasec ustrezen delež predstavljanja v SZDL in v parlamentu! Hočemo pravo SZDL in pravo Osvobodilno fronto.

Drugi sem hotel povedati to, da se nam lahko, čeprav smo v SZDL, pripetijo čudne reči, in da je prav verjetno, da bomo zaradi svojega prizadevanja osramočeni. To pa seveda ne pomeni, da moramo kar vnaprej pristati na to, da bodo ravnali z nami, kot se jim zdi. Nasprotno: zgodovinska izkušnja nas uči, da imamo opraviti z neusmiljeno in nerahlčutno ustanovo. Zato, ker to ustanovo danes dobro poznamo, bomo - upam - ravnali preudarno.

Opravičujem se, če svoj nagovor začenjam z zgodovino in s SZDL,

ki na prvi pogled nista ravno privlačna snov za moderne in odločne ljudi, ki se zbirajo na tem zboru. Vendar vas moram - tako rekoč po uradni dolžnosti - opozoriti, da stvar nemara ni privlačna, je pa izredno važna. V SZDL - ne čisto po naši volji, ampak zaradi spletka okoliščin - danes potekajo pogovori t.i. »koordinacije« tistih organizacij, ki so konec februarja nastopile v Cankarjevem domu. Med njimi je bila tudi Slovenska demokratična zveza. Pogovarjam se o t.i. **aprilski deklaraciji**, s katero hočemo izpričati samostojnost in odločnost Slovencov v teh kritičnih političnih trenutkih. Naj vam povem, da se je t.i. demokratična alternativa (SDZ, SDZS, SKZ, Odbor in DSP) zedinila okrog besedila te aprilske deklaracije. Še več, vsi naši organi so razpravljali o tej deklaraciji in sprejeli jasna stališča:

1. da želimo Slovenci živeti v suvereni državi slovenskega naroda,
2. da želimo sami odločati o svojih povezavah z južnoslovenskimi in evropskimi narodi, in
3. da želimo svojo državo urejati na demokratičen način, v skladu z naravnimi danostmi in v skladu s človeškimi zmožnostmi državljencev Slovenije.

Dejstvo je torej, da je v slovensko napredovanje vgrajen tudi delež tistih, ki zanj niso dobili ustrezne priznanja in ki na njegovi podlagi niso bili pripuščeni k urejanju temeljnih političnih zadev Slovenije. To je brez dvoma krivica iz.

Vendar se moramo vprašati, ali bi ti ljudje, ki jim slovenska partijska oblast ni plačala po zaslenu, ravnali drugače v primeru, ko bi vedeli, da bodo ostali brez lovork? Mislim, da ne bi ravnali drugače, kar pomeni, da so v mnogih slovenskih ljudeh že nekoč delovali motivi, ki niso bili pridobitniški in niso bili pridobitniški in niso bili preračunljivi; ki so bili navsezadne tudi naivni in prostodušni; ki so bili preprosto pošteni in moralni.

Zaradi teh ljudi, katerih trud in žrtve so vgrajeni v temelje slovenskega življenja, danes po vsej priliki

Osvobodilne fronte ne smemo gledati le kot partijske organizacije; ampak je to tudi simbol slovenskega poštovanja. Če drugače povem: Osvobodilna fronta ni bila samo samotek diktature in vseh mogočih monopolov, ampak je bila tudi ustanova slovenskega patriotizma in svobodoljubja.

Ko danes ustanavljamo ljubljanski odbor SDZ, se spominjamo Osvobodilne fronte kot takšne svobodoljubne in patriotske organizacije.

Kot takšna priprala tudi nam in je tudi naša organizacija. Osvobodilne fronte si torej ne pustimo vzeti,

in mislim, da jo lahko proslavljamo v zgodovini, da sta bili za tem naik načelni začetnici, s tem pa bili naivni in prostodušni; ki so bili preprosto pošteni in moralni.

Zdaj lahko kdo reče, da naši pogovori v tej koordinaciji niso resni, in da bi jih lahko tudi prekinili. In kdor tako pravi, ima verjetno tudi prav.

Poglejte, naši sogovorniki - zaradi lažjega razumevanja jih bom imenoval kar **uradna politika** - menijo, da lahko deklaracija o slovenski suverenosti rodi učinkne, ki so nasprotni prvotnemu namenu. Trdijo, da je pritisek iz centrale in iz drugih nacionalnih okolij neznenilen, in da utegne naša deklaracija izvajati intervencijo, represijo itd.

Tu smo zdaj na neki zares občutljivi točki. Po eni strani skušamo zaustaviti valovanje represije v Jugoslaviji in se upreti grožnjem z izrednimi ukrepi itn. - po drugi strani bi s takšnim izjavljjanjem sami privabilo te izredne ukrepe.

Če storiš ali če ne storиш, si izgubljen!

Temeljno slovensko vprašanje danes je vprašanje slovenske suverenosti, ki pomeni, da o svojih rečeh odločamo sami in da se pri tem naik neoziramo. Slovenci smo se v svoji zgodovini vedno na nekoga ozirali, predvsem pa smo vedno iskali zaščitnike svoje slobode. Živeli smo v začetnici, s tem pa v pogojni slobodi. Nikoli nismo zares rekli, da hočemo biti samostojni in da hočemo sami odločati o svojih stvareh. Upam, da je čas za takšno odločanje vendarle dozato.

Uradna politika pravzaprav ne zanimala, da dozorelosti, vendar se ne more odločiti. Zdi se, da njena neodločnost ni rezultat njenega povsem posvetovanja s slovenskim narodom, ampak da je celo v nasprotju z njegovimi hotenji. Mislim, da je naša naloga: naloga SDZ in ostalih članic demokratične alternative, da izvedemo to posvetovanje s slovenskim narodom in da nespodobitno ugotovimo njegova hotenja. Za takšno ugotavljanje so na voljo referendum in volitve. Ker je uradna politika prva poklicana k takšnemu ugotavljanju, upamo, da bo:

I. spremenila volitno zakonodajo tako, da bodo naslednje leta zares demo-

Foto: Gorazd Šink

kratice volitve, ki bodo natančno odrazilne razmerja v slovenskem političnem življenju;

2.

uveljavila takšne ustavne amandmaje, ki bodo omogočili svobodno politično vedenje Slovenije v Jugoslaviji in Slovencev na Slovenskem;

3.

da bo uveljal svobodo političnega združevanja s svobodo tiska:

4.

da ne dovolila teptanja človekovih pravic in slovenskega jezika: da ne bo dopuščala zapiranja ljudi, ki svobodno misljijo...

Res je treba reči, da nekateri dogodki zadnjih dni in tednov ne dajo veliko opore za optimizem.

I. kot vam je znano, je **podpredsednik IO SDZ** Janez Janša dobil zaporni ukaz; sprašujem vas, kaj bi naredila SDZ, ko bi zaprl njenega podpredsednika? Sprašujem vas, kaj je **naredila SDZ**, saj je Janez Janša podpredsednik SDZ, ki je del SDZ?

2. SZDL, ki je trenutno poglaviti transformator politične moći, dejansko **ne dopušča političnega pluralizma**; ujeta je v svojo dvojno, absurdno in hkrati privilegirano vlogo, v vlogo organizacije članov in organizacije organizacij; to so edini člani, ki jim članarino plačuje država - seveda potem, ko jih je začela podobavljati; SZDL je kot gledališče, na čigar odu nastopa vsa uradna politika, v parterju pa sedi ves slovenski narod;

3. po porazu z zveznimi amandmaji uradna slovenska politika omahuje tudi pri republiških: tako gledamo samodolobne kot glede ustavne garancije partijskega monopola...

Uradna politika danes daje vtič, kot da bi se že davno odpovedala monopolu, ko je ne bi ovirale zvezne ustanove, in ko ne bi takšna odpoved skodila varnosti Slovenije. Že zdrava pamet

France Bučar

Pred konfrontacijo?

Uvodna beseda na ustanovnem zboru ljubljanskega odbora

Foto: Gorazd Šnik

Politično življenje v Sloveniji v obdobju zadnjih nekaj let bi lahko opredelili kot začetni proces notranjega preurejanja v celotni družbeni zgradbi, ki naj bi pripeljalo do novih oblik družbenega sožitja, drugačnega odločanja o vprašanjih tega sožitja, novih nosilcev družbenega razvoja, utemeljenih na novih pogledih na položaj in vlogo človeka v družbi in svetu. Da je prišlo do sprožitve teh procesov pojasnjuje neuspeh realsocializma, ki se odraža v naši družbeni ureditvi in politiki upravljanja, in to na vseh točkah in na vseh področjih. Tako poznana negativna bilanca ne pušča nobenega dvoma o tem, da je obstoječi družbeni sistem neutrezen in zgreden v samih temeljih. To pa ima za nas Slovence še posebno usodne posledice, saj smo na ta način ogroženi v našem nacionalnem obstoju.

Na logični ravni je nasledek takega spoznanja prav tako povsem jasen. Družbeno politični sistem kot celoto je treba zavreči in družbeno zgradbo postaviti na povsem nove temelje. Pri tem pa ne pridejo v poštov reforme, saj sleher na reforma sprejema temelj obstoječega kot ustrezan in so tako potrebni le nekateri popravki in notranji zgradbi ali v delovanju. Rešitev zato v tej smerni ni.

Na ravni družbene stvarnosti pa tak zaključek ni sprejemljiv: če je ideologija realsocializma legitimacija za monopol oblasti, ki si jo prisvaja partija kot nosilec in usmerjevalec družbenega razvoja. Zavrnitev realsocializma kot ustreznega modela za družbeno upravljanje, ki se kaže v praksi kot zahteva po odslovnosti partije z odra družbenega dogajanja, pomeni dejansko revolucijo nasproti sedanjemu stanju.

Tako daljnosežnih, čeprav edino logičnih zaključkov, ni potegnil nobeden od družbenih udeležencev, čeprav ju videti kot splošno sprejetog soglasje, da v okviru dosedanjih metod upravljanja in družbene strukturiranosti ni mogoče več naprej.

Vsekakor takega zaključka ni napravila partija. Pripravljena je na reforme, celo zelo daljnosežne. Toda z bistvom problema se seveda ne mo-

re in ni pripravljena soočiti, saj bi pomenil njen odhod. Bistvo problema namreč ni v ustreznosti takšne ali drugačne politike (npr. administrativno ali tržno gospodarstvo in pod.), pač pa v tem, da samo ona lahko odloči o tem, kakšna politika je najbolj ustrezna. Torej njen monopol odločanja, ki je tudi v končni posledici, edini razlog njenega in vsega družbenega neuspeha: onemogočene so izbirne možnosti, ki bi prihajale iz virov, neodvisnih od njene volje. Takega daljnosežnega zaključka niso napravili tudi kritiki njenega neuspeha. Še vedno pristaјajo na socializem. Tudi oni so za reforme. Spoznanje, da je socializem možen samo kot realsocializem, ali pa sploh ne, nikakor še ni prodri lo v zavest pretežne večine ljudi. Socializem je zanje še vedno oben neke bolj pravične, nekonfliktné in humane družbe. Zato tudi oni sprejemajo izhodišče, ki je v bistvu enako partijskemu: z reformami spremeni sedanj sistem. V reformnih pogledih so marsikje bistveno bolj radikalni kot partija, v velikem številu vprašaj pa vidijo rešitev drugače in druge kot partija. Toda te razlike niso bistvenega pomena. Bistvenega pomena je enostavno v izhodišču: v reformah, kar povezuje tako partijo kot njene »dobra ameriške« kritike v še vedno homogeno skupnost. Pripravljeno sodelovanje je oboje stransko sprejemljiva. To daje partiji na eni strani še vedno popolno možnost obvladovanja političnega življenja, možnost izjemno visoke manipulacije in tudi sklicevanje na podporo, ki da jo uživa pri večini ljudi. Verjetno bi partija danes dobila sleherne, tudi svobodne volitve, pa tudi referendum o kateremkoli vprašanju, celo brez posebnega ustrahovanja in pritiska. (Čeprav se enemu in drugemu ne bi odrekla.) Povezuje pa ju še en skupni dejavnik: odpor proti hierarhični podrejenosti svojemu centru v Beogradu na strani partije, ki ji s svojo togostjo, centralizmom in unitarizmom onemogoča, da bi se prilagajala položaju doma in s tem zagotovljala bistveno bolj varen položaj pri krmilu oblasti - zlasti odpor proti ekonomskemu izkorisčanju ter stalnim pritiskom za poenote-

nje v nekem jugoslovanstu na strani slovenstva, ki v sedanji funkciji deluje izrazito genocidno. Oba v tem pogledu povezuje tudi oboje stransko napačno nerazumevanje vzrokov, zato so odnos med Zvezo in Slovenijo takšni, kot so, namreč nerazumevanje, da drugačni ne morejo biti: centralizem in poenotenost, svojevoljno razpolaganje z ustvarjenim narodnim dohodkom, njegovo preraždeljevanje v cilju čim večje poenotenosti ne glede na ekonomske rezultate, spadajo med bistvene sestavine realsocializma. Tudi v tem pogledu je rešitev slovenske državnosti in suverenosti v diametralnem nasprotju z obstojem realsocializma. Dokler imamo opraviti z realsocializmom, za slovenstvo ne rešitev. Tu ne pomagajo nikakršna prepričevanja, »napredni modeli, ki naj bi bili vzorec za vso Jugoslavijo, itd., kot je na drugi strani za jugoslovenske hegemoniste, ki si želijo Slovenijo podrediti in jo asimilirati, od vseh doslej poznanih sredstev realsocializmu daleč najbolj obetaven: ustvarja ne samo politično nadoblast, ampak istočasno obojenemu narodu spodreže vse ekonomske korenine, saj temelji na družbeni lastnosti, ki je v bistvu samo drugo ime za lastninski monopol partije. Tudi na tem področju so reforme samo beg od resničnosti.

Doslej je ta poenotenost v izhodiščih lahko vodila do tega, da do kakih večjih notranjih konfliktov ni prišlo. Partija je lahko celo širokogrudno dopustila nastajanje alternativnih gibanj, novih političnih zvez - vse seveda v okviru obstoječega sistema. Zato obvezno vključevanje v SZDL, hkrati pa celo začeleno sodelovanje v njenih dejavnostih. Vse dokler je v okviru obstoječega oz. reform, ki zagotavljajo nadaljevanje obstoječega. Seveda pa prav zato tudi ni prišlo do nikakršnih premikov v družbenem življenju. Kriza se stopnjuje, ne samo nadaljuje, partijsko vodstvo pa se pred vso domačo in tujo javnostjo ponaša s svojo liberalnostjo in demokratizmom. V bistvu pa se ni spremenilo prav nič. Ne se pri tem slepiti z relativno večjo svobodo tiska!

In še v nečem prihaja do popolnega soglasja. Vsi si želimo mir in vsi se bojimo nasilja. Do preloma pa je slej ko prej moralno priti na točki, kjer sta si oba navidezna enota, v bistvu pa so njuni interesi vendarle protislovni: na nadvse pomembnem nacionalnem vprašanju. Partija nacionalne interese podreja svojim ideološko političnim. Poleg tega pa življenski interesi partijske politične élite in slovenstva ni enak in istoveten. Življenski interes te élite je v tem, da ostane na oblasti, tudi če za to žrtvuje določene življenske interese slovenskega naroda, medtem ko jo pritiški, za katere je ta narod najbolj občutljiv, zlasti ekonomsko izkorisčanje, neposredno sploh ne prizadevajo. In prav na tem področju je prišlo do razkola. Temeljna značilnost obnašanja slovenske politične élite v zadnjem obdobju je stalno popuščanje vsem

pritiskom svojemu birokratskemu nadrejenemu centru v Beogradu na račun Slovenije, ki se kaže v naslednjem: devizna zakonodaja, soglasja k spremembam zvezne ustave, pristanek na uvedbo izrednega stanja na Kosovu, pošiljanje naših miličnikov in rezervistov na Kosovo itd. Varovanje lastnega položaja v strukti oblasti je za to elito očitno bistveno bolj pomembno kot življenski interesi slovenskega naroda. Slovenski narod temu vodstvu še vedno verjame oz. mu je verjel na besedo, ker mu zaradi želje po miru želi verjeti. Toda to stanje ne more trati v nedogled.

SZDL, kot tudi drugi udeleženci v alternativi, statusa quo ne more sprejemati, tudi v sedanji navidez bolj demokratični preobleki, ker bi sicer zgubil smisel svojega obstoja in cilja: odpraviti monopol partijske oblasti, brez česar je rešitev iz krize oz. regeneracija družbe in rešitev slovenstva nemogoča. To pa bo nujno pripeljalo do konfrontacije, v tem smislu, da bodo v javnem življenju lahko soddločali tudi drugi politični subjekti ne glede na voljo partije. Šele to pomeni odločilni premik. Ta odločilni premik pomeni tudi konec realsocializma. Pa ne ideološko, saj je ideološko že mrtev; pač pa na praktični ravni. V odporu proti temu premiku se bosta verjetno združila tako slovenska élita kot zvezni partijski center. Slišali smo že svarilne glasove o grozči nevarnosti izjemnih posegov v naše družbeno življenje od zunaj z nepredvidljivimi posledicami, za katere partija ne bo prevzemala odgovornosti.

Partija je še vedno v stanju, da z eno potezo zbrise ves t.i. demokratični razvoj v Sloveniji. Že zato, ker je samo površinski in se monolita partija sploh še ni dotaknil. Toda s tem svojega položaja ni niti za las spremeniла in se niti za korak približala izhodu iz krize. V nadaljevanju sedanje krize pa tudi sama ne bo mogla preživeti. Sedajoči agonijo lahko le še dolochen čas podaljšuje, seveda s strahotnimi posledicami za slovenski narod. Dolgoročno pa nima nobenega upanja, saj je realsocializem svojo zgodovinsko bitko že izgubil in to na svetovnem prizorišču.

Problem demokracije je dejansko problem partije, pa tudi paradoks njenega preživetja. Če hoče preživeti, se mora poistovetiti z interesom slovenstva. Če pa to naredi, ni več realsocialistična partija, in kot takšna nesprejemljiva za svojo nadrejeno partijsko centralo.

Naš demokratični podvig tako ni upanje zoper upanje, pač pa realizem, oprt na neizbežnost družbenega razvoja. Ta se nam bo seveda odprle ob našem polnem sodelovanju v tem razvoju, kar pomeni nujen konflikt s partijskim monolitem, ki se danes skriva za SZDL. Sodelovanje v SZDL zato ni mesto za kariero, ni iskanje možnosti za osebno uveljavljanje, pač pa prav nasprotno, pripravljenost na žrtve za ideale, v katere verujemo: za vzpostavitev človečnosti človeka, ki je ni brez svobode.

Foto: Gorazd Šnik

Foto: Gorazd Šnik

Foto: Gorazd Šnik

Rajko Pircat

Ali smo pred novo ustavno prevaro?

Kako zagotoviti asimetričnost federacije

Naslov je na prvi pogled videti pretiran in neupravičen. Osutek amandmajev k ustavi SR Slovenije, objavljen v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije, je v nekaterih rešitvah boljši od delovnega osnutka, saj je v normativni del izrecno vključena pravica do samoodločbe in nekatere spremembe v volilnem sistemu ter sistemom kandidiranja, ki naj bi vodile k političnemu pluralizmu. Vendar je ob natančnejši analizi mogoče ugotoviti, da je to mnogo premalo in da predstavlja večina teh sprememb le nebulozno lepořeje, ki bistveno ne spreminja sedanjega stanja. Zato obstaja realna nevarnost, da bosta obe bistveni zahtevi slovenske javnosti v zvezi z amandmajmi, to je večje uveljavljanje suverenosti slovenskega naroda in dosledna uveljavitev političnega pluralizma, ostali s temi zamegljenimi formulacijami neizpolnjeni. V takih razmerah pa upravičeno lahko govorimo o prevari. Pri tem je potrebno spomniti, da je do podobne prevarne oziroma celo samoprevare prišlo že pri sprejemanju amandmajev zvezne ustawe. Obseg te prevarne se je pokazal že en sam mesec zatem, ko je zvezna skupščina sprejela Zakon o začasnom finančiraju potreb federacije in letu 1989 mimo postopka, določenega z zvezno ustavo in njenimi amandmajmi.

Na tako ugotovitev kaže tudi dejstvo, da je od širinajstih predlogov Zbora za ustavo bil v osutek vključen le eden (predlog o pravici slovenskega naroda do samoodločbe), drugi pa so kvečemu omenjeni v obrazložitvi ali odprtih vprašanjih, mnogi pa niti to ne. Gleda na očitno polarizacijo v ustavni komisiji, kjer so štiri predstavniki alternativne v manjšini in težko prodrejo s svojimi predlogi, slovenska uradna politika bodisi ne misli resno z uveljavljanjem političnega pluralizma in suverenosti slovenskega naroda bodisi njeni predstavniki v ustavni komisiji tega ne znajo zapisati v amandmajih. Avtorji teh vrstov se zdi prava možnost mnogo bolj verjetna. Seveda nikakor še ni prepozno in v javni razpravi je še vedno mogoče te zahteve uveljaviti. Vendar jih ni mogoče uveljaviti s sedanjim načinom priprave amandmajev, ko so podlaga za amandmanje slovenske ustawe amandmajev zvezne ustawe, dopolnjeni z nekaterimi posebnimi slovenskimi rešitvami. To daje vtis, da je glavni razlog spremnjanja slovenske ustawe sprememb zvezne ustawe, ki jo je treba propagirko ponoviti tudi v slovenski ustavi. *Amandmanje slovenske ustave je treba zastaviti povsem izvirno, ne oziraje se na rešitve zvezne ustawe in*

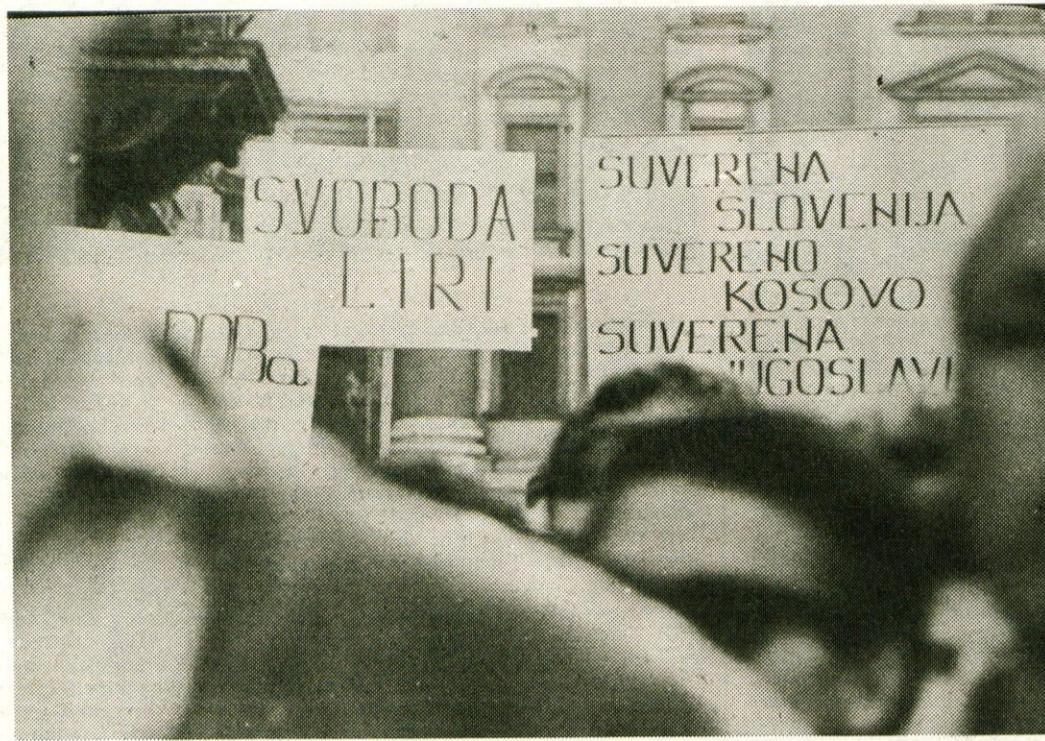

Foto: Gorazd Šink

njenih amandmajev. To je tudi edina pot do t.i. asimetrične federacije, ki je v bližnjem času realen način ureševanja suverenosti slovenskega naroda in njegove pravice samoodločbe. Ta pravica namreč ne pomeni le pravice do odcepitve in združitve z drugimi narodi, pač pa zlasti pravico do samostojnega urejanja vseh lastnih zadev, torej lastnega političnega in gospodarskega sistema.

Pri tem se je treba rešiti strahu pred t.i. »nenasprotovanjem« republike z zvezno ustavo, torej določbe 206. člena Ustave SFRJ, da republika in pokrajinska ustanova ne smeta biti v nasprotju z zvezno ustavo. Ta določba ni nikjer sankcionirana, saj ni določen noben organ, ki bi odločal o tem neskladju, prav tako pa tudi ni nikjer določeno, katera ustanova velja v primeru neskladja. Edina določba zvezne ustanove, ki se na to nanaša, je vsebovana v 378. členu Ustave SFRJ, po kateri Ustavno sodišče Jugoslavije daje skupščini SFRJ mnenje o tem, ali je ustanova republike ali pokrajine v nasprotju z zvezno ustavo. Očitno je treba omenjeno določbo o »nenasprotovanju« razlagati v luči suverenosti federacije ali suverenosti federalnih enot. Če se zavzemamo za ureševanje samoodločbe slovenskega naroda, moramo izhajati iz primarne suverenosti federalnih enot, v konkretno

nem primeru torej suverenost Slovenije. To pomeni, da se v primeru nasprotovanja med republiko in zvezno ustavo tiste določbe zvezne ustanove, ki niso v skladu z republiško ustanovo, na območju SR Slovenije ne morejo uporabljati, kot tudi ne vsi predpisi in drugi pravni akti, ki iz njih izvirajo. To je edini način, kako je mogoče brez soglasja vseh drugih republik zagotoviti asimetrično federacijo in s tem ureševanje delov obrazložitev amandmajev slovenske ustanove, ki razlagajo, da nekateri alternativni predlogovi ni mogoče sprejeti zato, ker nasprotujejo zvezni ustavi (ki seveda obsega tudi zadnje amandmanje), kot so črtanje vseake posebne vloge SZDL v kandidacijskih postopkih, drugačna struktura občinskih in republike skupščine, drugačen položaj sodnikov, odstranitev vseh omejitev osebnega dela in nekateri drugi. V nadaljevanju jasne razprave je treba pri teh predlogih vztrajati, ne glede na morebitno nasprotovanje z zvezno ustavo.

Da bi slovenski amandmajvi vsaj minimalno zagotovili asimetričnost federacije in s tem ureševanje nekaterih sestavin pravice do samoodločbe slovenskega naroda, je treba po mojem mnenju odstopiti od nesmiselnega ponavljajanja zveznih amandmajev in jih vključiti v republike le, kadar je to nujno potrebno. Predvsem pa je treba poleg nekaterih različnih rešitev, ki so že vključene v osutek, vanj vključiti še naslednje rešitve, ki naj omogočijo ureševanje suverenosti slovenskega naroda ter vseh ljudi, ki živijo v Sloveniji in političnega pluralizma v Sloveniji:

1. *Črtati temeljna načela ustanove* in jih nadomestiti s kratko in sodobno preambulo, ki naj poudarja suverenost slovenskega naroda, demokracijo s političnim pluralizmom ter svoboščino in pravice človeka;
2. *Pravico do samoodločbe*, ki vključuje tudi pravico do odcepitve, poudariti in konkretizirati s tem, da se v normativnem delu ustanove določijo nekateri temeljni postopki za uveljavljanje te pravice (državljanška pobuda ali pobuda političnih organizacij, javna razprava, referendum, ...);

3. *Clovekove pravice in svoboščine* razširiti s tem, da se pravica političnega združevanja in organiziranja omenja posebej, ne pa skupaj s

Taras Kermauner

Programsko analitične osnove slovenske nacionalne države in civilne družbe

Prvo nadaljevanje

Civilna politika je le civiliziranje te človekove srove, pohlepne, krute, volčje realitete; je le takšna socialno politična oblika, ki preprečuje direkten izraz brezobziren, človekovega polaščanja, v tem ko ga spreminja v - politično - igro, v parlamentarni strankarski sistem, ki omogoča in alibizira, legitimira in legalizira vsespolno kruto ekonomsko tekmo med posamezniki in skupinami.

Kdor skuša odmisli to tekmo z njenim ekskluzivnostjo in stranke z njihovo omejenostjo, se ravna po svojih željah, idealih, ne po realiteti. Da pa bi svoje ideale in želje uveljavil, uporabi v realiteti še veliko hujše nasilje (ker mora vzdržati red in preprečevati kaos - državljanško vojno), kot ga uporablja civilno strankarski kapitali-

zem. Stalinizem je drugo ime za nasilje, za katero se je odločil velik del Slovencev med zadnjim vojno s ciljem, da bi odpravil neprijeljubeni, neprjetni, grdi strankarski kapitalizem prejšnjega pol stoletja.

Izbirati gre torej med dvema realitetama, ne med sanjam in realiteto.

10. Prvo dejanje slovenskega dozorevanja je torej pristanek na zlom zgodovinskih iluzij.

Kar pa ne pomeni na odpoved veri. Bistveno je, da ne zamjenjuemo (prazne) vere v najnaj odrešitve - osvoboditve - človeka in družbe na tem svetu in v (krščanske) vere možnost - milost - odrešitve na tem svetu ali po koncu tosvetnih dni.

Krščanska vera vsebuje tudi spremem totranske tragedičnosti življenja, medtem ko je prazna vera in-

fantilna, zmerom znova proizvaja samoslepila; ta so sicer močan motiv in motor za t.i. svete vojne, za nasilna uveljavljanja tostranskih posvečenih zamisli, a proces ne-nenoma vodi v izkušnjo polom teh zamisli. Pri pravi, pristni veri (v transcendento absolutnost) nobena smrt in polom tosvetnih predvidevanj ne moreta zlomiti vere v Boga, cigar namenov in narave človeka ni zmožen doumeti.

11. Slovenci bi morali zbrati toliko zrele moći, da bi priznavali konec prazne vere v moč - v odrešilnost - Zgodovine; da se ne bi več zadowoljili z razočaranjem v razredno osvobodilno Zgodovino in to razočaranje nadomeščali z novo, prazno vero v odrešilnost ali nujno zmagočitost narodne Zgodovine oz. narodnega svetlobitnega Dogajanja. Druga rešitev je le nadomestna iluzija za prvo.

Svet panekonomskosti in kapitalizma je zunaj zgodovine; je post-historičen svet. Ne pomaga nobeno novo samoočarjanje z veličino narodnega ali postmodernega. Treba je pristati na krutost post-historičnega, na konec sleherne veličine herojskega tipa. Države so od zdaj naprej v službi ekonomij, kapitala, ne pa nacionalnih Idej in strasti, poželenj in ambicij.

Za Slovence bo takšna presoja težka, ker šele danes vstopamo v ob-

dobje samozavestne, suverene načije oz. njene države; ker bo slov. ND še nastala kot močna skozi nadaljnje obdobje državljanke vojne v Jugoslaviji - natančno po scenariju, kakršnega so za Evropo predpisale zgodovine nastajanja evropskih nacij (francoske, nemške...).

V takšno strukturo bo Slovence še posebej siilo velesrbstvo, ki obnavlja srbsko tradicijo prejšnjega stoletja in namerava novo legitimiteto Jugoslavije - starca staliništva je izgubljena za zmerom - zgraditi na legitimnosti srbske države (kraljevine).

Hrvaški poskus temovanja na tej ravni se je že dvakrat ponesrečil: prvič s hrvaškim fašizmom (1941 - 1945), drugič s hrvaškim nacionizmom (1971).

Za Slovence bi bilo najslabše, če bi Hrvaški posnemali in v položaju radikalne krize - socialno nacionalne katastrofe - iskali rešitev v fašizaciji Slovencev (v gentilizaciji), s - prazno - vero v slovensko Državo ali v slovenski Narod.

Tem tendencam, ki jih najizraziteje in tudi najuspešneje zastopa današnja Srbija - ne le uradna, ampak kar konsenzualna z intelektualci vred, ki so se, kot nemški v 30. letih, po večini odpovedali svoji zahodno evropski tradiciji - se mora slovenstvo ogniti, če hoče prestopiti v sodobno Evropo.

12. Avtoritarna - klerikalna, fašistična, stalinistična ali nacionalistično nekapitalistična ali predkapitalistična država (ali celo polkapitalistična, kot je bila Nemčija v drugi polovici 19. stoletja) temelji na arhaično pojmovani resnicu in pravici, tj. skladni s svetim, s poganskim bogom, pojmovanim kot vrhovno bivajoče ali kot bit. Le takšna Ena resnica in pravica, ki izhaja bodisi iz Cesarske ali Partije ali Naroda ali Cerkve v duhu Velikega inkvizitorja (Dostoevskij), alibizira in legitimira avtoritarnost monopolno totalitarne socialne slike.

V verjetnem jugoslovanskem primeru bi bila to resnica jugoslovenske srbske Države oz. nacije; tisto, kar se Velesrbom pred vojno ni posrečilo in kar je padlo že s sporazumom Cvetković - Maček. (Prav zategadelj Velesberi danes ta sporazum napadajo kot srbski poraz, kot začetek federalizacije srbske Jugoslavije, tj. kot začetek pluralizacije, ki je razmah separatizmov. Priznavajo le enonacionalno demokracijo.)

Polis se je oblikoval že v Grčiji - sredi petega stoletja - kot družba, v kateri resnica in pravica nista več skladni s svetim, ampak sta posledici glasovanja, štetja glasov, večine.

S tem je dana možnost, da se dotedaj absolutna resnica razide v bož-

la) ali na lokalno samoupravo (zbor krajevnih skupnosti oz. zbor občin);

7. *Volilni sistem spremeniti v obvezni fazah*, tako v fazi kandidiranja, kot tudi v fazi izbiranja kandidatov (volitve v ožjem pomenu besede); v ta namen je treba povsem črati pravico SZDL ali katerekoli druge družbenopolitične organizacije, da dokončno določa ali potrjuje bodisi listo kandidatov ali posamezne kandidate; določiti je treba, da je kandidat lahko vsak, ki ga potrdi ali predlaga določeno število ali ki ga predlaga politična organizacija, v kateri je včlanjeno določeno število volilcev; ali kandidat izpoljuje z zakonom določeno pogoje, ugotovi volilna komisija, njen odločitev pa je mogoče izpodibiti s tožbo pred sodiščem; kar zadeva volitve v ožjem pomenu besede, morajo občani neposredno na podlagi splošne pravice voliti deležne občinske in republike skupščine in člane predsedstva (ta rešitev je v obstoječih amandmajih v varianti že vključena, vendar je brez ustreznega postopka kandidiranja nesmiselna in vodi v volilno farso, v kateri ni resničnih alternativnih kandidatov, kar se je lepo pokazalo pri izjavljanju o članu Predsedstva SFRJ iz Slovenije);

8. v čimvečji meri je treba izpeljati delitev oblasti oziroma delitev funkcij oblasti (to je v današnjih razmerah isto) s tem, da se določi neomejena trajnost mandata sodnikov (to mora seveda veljati le za profesionalne sodnike, porotniki se morajo določiti za vsak primer posebej ob soglasju strank) in z že omenjeno neposredno volitvijo delegatov skupščin in članov predsedstva.

Razumljivo je, da morajo take amandmaje slovenske ustawe sprememati državljanji Slovenije (in seveda drugi volilni upravičenci) z referendumom, saj bo to tako močno vtrajati na stališča, da je treba na območju Slovenije v primeru neskladja med zvezno in republiško ustanovo uporabljati republiško. Le tako je mogoče zagotoviti asimetričnost federacije in uresničiti nekaterje sestavine pravice slovenskega naroda do samoodločbe, torej da Slovenci na svoji zemlji »prosti si voljo vero in postave«.

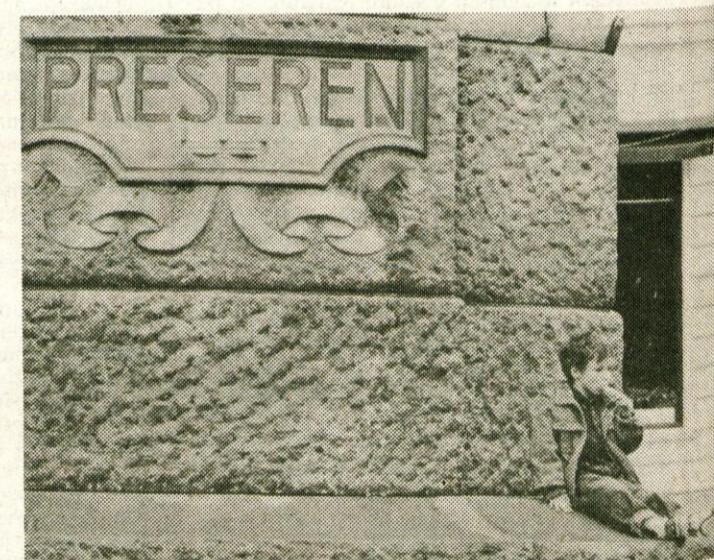

Foto: Gorazd Šink

jo, krščansko, utemeljeno na onstranski, na duši in svobodni veri na eni strani in v tosvetno, civilno, pravno, utemeljeno na subjektivni presoji sodnikov in porot, volilcev in mislecev na drugi strani. Prva ostane absolutna, a njena absolutnost ne povzema tosvetnih resnic kot faktorjev v boju za oblast (njene resnice postajajo v CD moralne, humanistične, krščanstvo se reducira znotraj CD na humanizem), druga postane relativna, a je nadzorljiva z nenehnim novim svobodnim odločanjem za ustreznje socialno državno politične oblike in voljenjem novih konkretnih - zakonodajnih, sodnih in izvršilnih - oblastnikov, tj. sodnikov, poslancev in ministrov. Razumljivo je, da takšen - CD - model nujno predpostavlja za svojo ideološko platformo oz. za ute-meljivo vednostni sistem humanizem, ki je reducirajo krščanstvo in prirejeno polisno grštvu; vsaka tradicionalistično avtoritarno ne-samokritična ideologija tak sistem spodbija. Nastajajo prehodne oblike, a tudi spački - recimo avstro-ugarska demokracija, starojugoslovenska demokracija, ki ne dopušča suverenosti tistim etnijam, ki so različne od frankofonske in se zato iz etnij niso razvile v nacije (bretonška, okcitanska, baskovska itn.).

Tone Peršak

Amandma za politični pluralizem

Sleherna ustava in tako tudi veljavna Ustava SR Slovenije predstavlja bolj ali manj konsistenten sistem in kot tak sistem pomeni ustava idejni, pravni (lahko tudi etični) idealni model države kot sistema. Iz ustave je potem takem razvidno, kako je država zgrajena, na čem ta zgradba temelji, kako so v njej opredeljene pravice in dolžnosti državljanov in kakšne so omejitve za uveljavljanje njihovih teženj in idej. Ravnato zato je ustava oblikovana kot neke vrste mreža: vsaka določba je kot eden od vozlov te mreže neposredno ali posredno povezana vsaj še z nekaj določbami, ki potrjujejo ali zanjamajo možnosti oziroma še stopnjujejo ali relativizirajo omejitve, ki izhajajo iz te določbe. Vse to velja, kot rečeno, tudi za slovensko ustavo, ki je trenutno v postopku sprememjanja. Zato bo najbolje, da svojo trditve ilustriramo prav s primerom iz nje. Vprašanje, ki me tokrat posebej zanima, je vprašanje o tem, v kolikšni meri slovenska ustava že omogoča resnični politični pluralizem oziroma, ali je potreba te možnosti - glede na že dosegeno stanje slovenske družbe - šele odpreti z ustrezanimi amandmajmi. Da bo vse skupaj bolj razumljivo, je treba začeti z dvema opombama:

1. Politični pluražizem, seveda brez kakršnikoli privednikov in aprornih pogojev, pomeni takšno ureitev družbe, v kateri se ljudje, ki zastopajo določene politične ideje in na osnovi teh idej oblikujejo samostojne politične programe, lahko legalno združujejo v organizacije (stranke, zveze in društva), preko katerih nato poskušajo uveljaviti svoj program (volitve) in ga tudi uresničiti (prisotnost v parlamentu, pridobivanje ljudi preko medijev itd.). O resničnem političnem pluralizmu potem takem lahko govorimo samo tam, kjer je dovoljeno takšno združevanje in oblikovanje programov ter delovanje za uresničitev teh programov, ne da bi bilo treba pred tem pristati na kakšne posebne pogoje; npr. na to, da morajo imeti vsi ti programi določeno skupno osnovo (skupni imenovalec), da lahko vse organizacije delujejo samo v okviru neke skupne organizacije, ki imo ustava določa pravila politične igre ipd. Za politični pluražizem veljajo v večini primerov samo naslednji pogoji: vse politične organizacije morajo imeti načeloma enake možnosti delovanja (tudi ta, ki je trenutno na oblasti, ne sme spremeniti teh pravil), svoj položaj v družbi (večino v parlamentu ipd.) si morajo vse zagotovljati na isti način (na volitvah) in s svojim delovanjem ne smejo onemogočati delovanja drugih itd.

2. Kot je razvidno iz Poročila o odprtih vprašanjih..., ki je del Os-

nutka Amandmajev k Ustavi SR Slovenije, objavljenega v Delu in Poročevalcu Skupščine SR Slovenije, je predlog, naj bi s posebnim amandmajem nedvoumno zapisali v ustavo pravico do združevanja na politični osnovi in pravico do delovanja takšnih političnih organizacij, bil v Ustavnem komisiji Skupščine SR Slovenije že obravnavan in v Skupščini tudi že podprt. Vendar v sam Osnutek ta predlog še ni uspel prodreti. Pri tem je treba povedati, da je ob manj artikularnih političnih posmislih najpogosteji »pravniško idealistični« ugovor zoper ta predlog, če da bi s posebnim podarjanjem pravice do združevanja na politični osnovi sedano univerzalnost in široko člena 210 zožili in po nepotrebni razrednotili. Člen 210 se namreč glasi takole: »Zajamčena je svoboda združevanja in svoboda zborovanja ter drugega javnega zbiranja.« Na prvi pogled je gotovo res, da ta člen dovoljuje kakršnokoli združevanje in torej tudi združevanje na politični, verski, spolni in vsakršni drugi osnovi, če ga seveda beremo zunaj konteksta nekaterih drugih določb.

Kakor hitro pa vzpotredimo ta člen s členom 149, v katerem med drugim piše, da pravici in svoboščin »ne sme nihče uporabljati, da bi spiskoval predmete socialistične samoupravne demokratične, z ustavo določeno ureditve« uvidimo, da je s tem členom že onemogočena ena osnovnih postavki političnega pluražizma, to je pravica političnih organizacij do avtonomnih političnih programov. Edini program, ki je ustavno dovoljen, je program »socialistične samoupravne, demokratične družbe.« Tak program pa zastopata že dve obstoječi politični organizaciji: ZK in SZDL kot ustavno opredeljena koalicija in hkrati nadorganizacija vseh družbenopolitičnih (sindikat, Zveza združenih borcev, ZSMS) in političnih organizacij (ZK) ter strokovnih društev. Na ta način člen 249 v celoti zanika možnosti za združevanje na politični osnovi, ki jih sicer načelno omogoča člen 210, razen seveda za omenjene organizacije, katerih skupni program je sežet v citirani določbi člena 249. To je še tem bolj jasno, če preberemo tudi uvodni del Ustave SR Slovenije z naslovom Temeljna načela. Ta Temeljna načela pomenijo »podlago in smer za razlagu ustanove in zakonov«, torej tudi kriterij za razlagu člena 210. In v luči teh Temeljnih načel člena 210 nikakor ni mogoče razlagati, kot da omogoča tudi združevanje na politični osnovi. Že v prvem poglavju Temeljnih načel je eksplicitno podarjena ne le prednost, temveč tudi zaščita (pred vsemi drugimi možnimi političnimi programi)

programa ZK. Ta program je tu in enako v drugem poglavju in v vseh ostalih uzakonjen kot program družbe v celoti. Najbolj pa je to razvidno iz desetege poglavja, v katerem je ZK uzakonjena kot »vodenila idejna in politična sila«, ki naj usmerja delovanje vseh drugih sil v družbi, od posameznika do raznih organizacij, in ki mora biti na čelu vseh drugih v SZDL, v okviru katere naj se odvija vse, kar je mogoče zajeti s pojmom politično delovanje. Edini resnično dovoljeni program, ki je norma in kriterij za vse druge programe, je program ZK. Zato je seveda treba kot zgolj sprenevedanje označiti trditve, da člen 210 omogoča dejanski politični pluražizem, če pri tem, ki to trdi, ne pristane na radijalne spremembe člena 249 in na črtanje ali vsaj odločno skrajšanje in prilagoditev Temeljnih načel. Spremembe v tem smislu (dopolnitve člena 210, okrajsajo člena 249 in črtanje oziroma temeljito redukcijo Temeljnih načel) je Ustavnemu komisiji Skupščine SR Slovenije in Skupščini predlagal Zbor za ustavo.

V zvezi s členom 210 smo ponudili v obravnavo dva predloga:

1. Da bi se k obstoječemu besedilu kot drugi odstavek dodal tekst: »Zajamčena je pravica do delovanja političnih združenj in organizacij.« Na ta način bi sedano univerzalno besedilo člena 210 ostalo nedotaknjeno, obenem pa bi z dodatkom bilo nedvoumno poudarjeno, da vključuje dosedanje besedilo tudi to, doslej sporno pravico.

2. Da bi se dosedanje besedilo člena 210 nadomestilo z besedilom, ki ga je kot prvi predlagal Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri RK SZDL: »Zajamčena je pravica do svobodnega in mirnega zborovanja in drugega javnega zbiranja.«

Zajamčena je pravica do svobodnega združevanja z drugimi, vključno s pravico ustanavljati društva, sindikate in politične organizacije ali se jim pridružiti.«

V slednjem primeru gre za dosledno upoštevanje v Jugoslaviji ratificiranih mednarodnih dokumentov, ki naj bi po mednarodnem pravu že sami po sebi imeli ustanovno veljavo.

S prvo, še bolj pa najbrž z drugo varianto amandmajem k členu 210 bi potem takem vsaj ustavno nedvoumno omogočili politični pluražizem, kajpak pod pogojem, da bi hkrati prilagodili tudi člen 249 in črtali ali spremeniли Temeljna načela. Ta prilagoditev bi tudi na ustavnih ravni omogočila tisto, za kar je menda na politični ravni v Sloveniji že dosežen konsenz. Tako vsaj zagotavljajo tudi najvišji funkcionarji ZKS. Res pa je, da so njihove predstave o tem, kako naj bi politični pluražizem izgledal in

Foto: Gorazd Šink

deloval v praksi, zelo raznolike in nekateri še vedno vztrajno ponavljajo pogoje in omejitve, zapisane v členu 249 in v Temeljnih načelih Ustave SR Slovenije. Ravnato zato nas tudi ne sme čuditi, zakaj omenjeni predlogi, kljub podpori v Skupščini, še niso prodri v Osnutek amandmajev. Tem bolj je torej pomembno, da dobijo čim več podpore v javni razpravi.

Zakaj so takšne spremembe nujne? Najprej zato, ker je rahle odjuge, ki smo ji trenutno v Sloveniji prične, lahko prav kmalu konec; na primer po izrednem kongresu ZKJ. In, če bo vse to vendarje pisalo v ustavi, ono drugo pa bo črtano iz nje, bo pluražizem vsaj težje onemogočiti. Nadalje so te spremembe pogoj za to, da bodo

lahko nove politične organizacije vsaj približno enakopravno nastopale in delovale ob volitvah 1990; da bodo lahko predlagale svoje kandidate ali podpirale tiste, ki se jim bodo zdeli najustreznejši in da bodo kandidati lahko res svobodno oblikovali svoje programe. Ne nazadnje bo ustava s takšnimi spremembami končno tudi usklajena z zahtevami mednarodnih dokumentov, ki smo jih sicer (v Jugoslaviji) že sprejeli in v imenu katerih radi navdušeno kritiziramo nekaterje druge države in režime, ne da bi bili sami svoj sistem uskladili s temi dokumenti. Še posebej pa so te spremembe za vso Jugoslavijo pomembne zato, ker jih zahteva tudi združena Evropa (EGS) kot pogoj za to, da sploh lahko začne-

mo upati, da bi nemara lahko kdaj postal polnopravni del te Evrope. Povedati pa je seveda treba še to, da bo izid teh prizadevanj nedvoumno pokazal, kako resno misijo vladajoče sile s svojim zavzemanjem za pluražizem in demokracijo. In, če mislimo resno, in, če bodo dopustile takšne spremembe ustave, in, če bodo drugo leto volitve vsaj, kolikor je glede na dane možnosti (zvezna ustava) že mogoče, demokratične, neposredne tudi v postopkih kandidiranja, potem je še mogoče upati, da bo v novih političnih razmerah mogoče izobilovati in tudi uveljaviti takšno novo slovensko ustavo, kakršno si menda vsi želimo.

Foto: Gorazd Šink

— iz dveh teles — ki biološko prizvaja — poraja — novo enostavno telo: otroka. — Kloniranje, razbijanje in nadomeščanje družine in družbenimi ustanovami — v radikalnem socializmu in nacizmu — vodi v konstruiranje novega temeljnega pravnotnega nedeljivega telesa: Razreda, Družbe, Naroda ali pa v radikalno netelesnost, v zgolj pogodbeno anarhistično novečiščno singularnost. Zdi se, da sta oba cilja nedosegljiva; da sta že zamišljena kot nasilno konstruirana spačka, ki dejansko zamenjujeta organskost z mehanskostjo.

Angleži so med leti 1939 in 1945 po eni strani čutili Anglijo kot enotno živo telo, ki je smrtno ogroženo; zato so se zoper Hitlerjevo Nemčijo vojskovali za svojo domovino, zato pa dajali konkrentna življenja. Obenem pa so znötaj družbe — Anglie — ohranili CD, več strank. To so zmogli, ker so stranke — razen zelo manjšinske profašistične — same zavestijo odpravljale pobude državljanke vojne, notranjih sporov oz. kaosa. Po angleški poti pa niso zmogle iti ne Nemčija ne Španija ne večina drugih evropskih držav. Tudi Slovenija ne.

Revolucija kot nasilna sprememba dane socialne oblike je nedopustna, saj vrača autoritarni arhaični sistem, tj. preprčanje, da je resnična ena in da predhodi svobodno izraženi večinski volji ljudi. Odpoved idejam revolucije je zato za Slovenijo in Jugoslavijo pogoj prestopa v CD.

Je pa vsako človeško združevanje ob svobodnem pogodbništvu — volji — tudi telo. Bolj ko se človek oddaljuje od lastnega telesa k sestavljenim k družini, profesiji, stranki, naciji, državi, bolj je to telo zamotano, manj je organsko, več delov ima, bolj je sestavljeni sistem. A noben še tako sestavljeni sistem ni brez telesnosti, nobeno še tako individualno in reducirano telo pa ni brez sestavljenosti in sistemskosti. Važno je le, da se zavemo, kaj eden in drugi pojmom pominta.

Družina je edino sestavljeno telo

sleherne družbe in ker je enako vsak organizem in ustanova trajno ogrožena od zunaj, je mogoče to pravilo zlorabit. Civilnost neke družbe se kaže konkretno v tem, kako zlorablja ali smotreno uporablja to pravilo.

Angleži so med leti 1939 in 1945 po eni strani čutili Anglijo kot enotno živo telo, ki je smrtno ogroženo; zato so se zoper Hitlerjevo Nemčijo vojskovali za svojo domovino, zato pa dajali konkrentna življenja. Obenem pa so znötaj družbe — Anglie — ohranili CD, več strank. To so zmogli, ker so stranke — razen zelo manjšinske profašistične — same zavestijo odpravljale pobude državljanke vojne, notranjih sporov oz. kaosa. Po angleški poti pa niso zmogle iti ne Nemčija ne Španija ne večina drugih evropskih držav. Tudi Slovenija ne.

Verjetno pa bo moralno človeštvo čutiti in delovati kot enotno živo telo tudi v primeru planetarne ekološke ogroženosti in to ne le v primeru atomskih vojnih. Zeleno gibanje opozarja prav na to univerzalno temeljsko človeško — naddržavno — telo.

15. Kapitalizem kot panekonomizem skuša nadomestiti vojno z gospodarsko tekmo, vojaško ekspansijo z ekonomsko znanstveniško ekspansijo ali kar imperializmom.

Verjetno pa je meja njegovega pacifizma nenehna vojna z naravo. Ker je narava njegov osnovni sovražnik in obenem tisti, ki ga oskrbuje s snovjo, od te - surovin, energije, zraka, hrane itd. - pa je odvisen, se prenaša problem preživetja oz. vojne in miru na novo raven; načelno stran od mednarodnih bojev. Ti boji izpričujejo le človekov arhaičizem.

Zavedajmo pa se, da bomo ostali ljudje do konca tudi arhaični. Odloča le, ali znamo posamezne nivoje med sabo (razločevati ne le kot zaporedna zgodovinska obdobja zorenja od državljanke vojne k planetarni enotnosti, ampak tudi kot koeksistirajoče - sinhronne - a diferencirane strukture, ki jih marsikdaj ni mogoče z razumom in pogodbeno uskladiti).

A ne glede na vsa rearhaisiranja ostaja človeštvo pred vprašanjem vojne in miru z naravo.

Narave ne sme, če se hoče z njo pogoditi, gledati kot svete. Svetlo je treba ravno žrtvovati; od svetih sil dobivajo arhaične družbe moč kot od svetih moči.

Potrebno je sovožje med ljudmi in med ljudmi in naravo. To sovožje pa je mogoče najti le v CD, tj. v družbi, ki dopušča in celo podpira viračoče se - nadzorne informacije; le iz teh je mogoče sklepati, kakšen je dejanski dolgoročni učinek sleherne ekspansivne akcije. Ekspansiji pa se ne človek

ne narava ne moreta odpovedati; življenje samo temelji na nji.

Prav v tej točki je življenje najbolj problematično: zločinsko. Človekova zrelost se kaže v tem, da to zločinstvo sprejme kot svojo usodo, a jo skuša omiliti s pristankom na vero v onkravljeno moč, v življenje, ki ni od tega sveta; in s pristankom na božji nauk, ki uči distanco od predajanju tosvetnim silam kot hudičevskim, svetemu življenju na rodov in subjektov, ki ne čutijo in ne priznavajo meje med sabo in absolutnim. Iz tega pristanka sledijo različne samoomejevalne človekove morale. Za Evrope prideta v poštov grška in krščanska oz. njuna sintetična civilna redukcija v humanizmu.

Idealno nedeljivo telo - bodisi osebno individualno ali na-rodno ali razredno ali cerkveno autoritarno - ne dopušča notranjih diferenč, posameznosti, različnosti, posebnosti; oz. nasilo jih reducira na najmanjšo možno mero. S tem blokira razvoj človeške ustvarjalnosti. Ta namreč izvira iz razmaha posebnega, iz selskosti in svobode najmanjših delcev; celo iz naključij. Zato je filozofija singularizma v bistvu filozofija naključnosti, radicalnega anarhizma.

CD oz. kapitalizem, ki sta nastala kot nova možnost človeškega rodu, kot red v različnem, kot sistemski teorija, kot maksimalna dife-

renciranost - pluražiranost - ob minimalni nujni enotnosti, se razvijata kot parlamentarni strankarski sistem. Že v izrazu je vsebovana obojnost: sistem, ki je znamenje enotnosti, reda, in stranke, ki pomenjuje etimološko različne strani sistema, posebne skupine, ki zastopajo posebne interese manjših sestavljenih teles. Tudi vsak posameznik je neskončno zamotano - sestavljen telo.

Zamisli o nestrankarskem sistemu, ki temelji na svobodno izraženih voljah posameznikov - preverjajočem se na svobodnih, neposrednih in tajnih volitvah - so enako novo nezrelo samoslepilo oz. poskus kvadrature kroga ali perpetuum mobile kot zamisel o svobodnem tržičnem sistemu, ki naj ne bi bil kapitalističen.

Cim prej se obema fantazijama odrecimo, če se hočemo soočiti z realitetu in biti uspešni znotraj nje, ne s konstrukcijo normativnih idealnih sistemov, ki se naj bi jim kon

Dr. Angelos Baš

Iz zgodovinskega spomina

1. Špis Frana Erjavca (pred drugo svetovno vojno znanega političnega publicista) Avtonomistična izjava slov. kulturnih delavcev leta 1921 (izšel je v Zgodovinskem zborniku, ur. Marijan Marolt, Buenos Aires 1959) me je opomnil (str. 182) na zapis v Slovencu z dne 13. marca 1919. Prvi in začasni parlament nekaj prej nastale kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ali poznejše kraljevine Jugoslavije, imenovan Začasno narodno predstavništvo, so sklicali 1. marca 1919 v Beogradu. Dne 12. marca 1919 je bilo na vrsti poročilo njegovega verifikacijskega odseka. O tem beremo v navedenem zapisu v Slovencu: »Dr. Križman je prebral poročilo v srbohrvaškem jeziku. Ko je nato hotel dr. Lončar brati poročilo tudi v slovenskem jeziku, je vstal dr. Korošec in izjavil, da vsi slovenski poslanci razumejo srbohrvaščino in je predlagal, naj se branje prekine. Zbornica je vsled tega priredila dr. Korošcu prisčne ovacije.« S tem je dr. Anton Korošec, vodja Slovenske ljudske stranke in najpomembnejši slovenski politik med svetovnima vojnoma, brez pomoči Srbov in Hrvatov izgnal slovenščino iz parlamenta takratne jugoslovanske države.

Z monarhofsistično diktaturo, ki jo je kralj Aleksander uvedel 6. januarja 1929, se je začel snovati celo načrt o splošni odpravi slovenščine. O tem je na voljo pričevanje Ivana Dolenca v nekrologu prof. Jakobu Šolarju (izšel je v Loških razgledih XVI, Škofja Loka 1969, str. 265 d). Po tem pričevanju je kralj Aleksander I. 1939 v pogovoru z dr. Antonom Novačanom, pisateljem, politikom in diplomatom, dejal tole: »Pa znaš ti, drugi Antune, ovaj vaš slovenački jezik — to treba napustiti, to više ne vredi, treba da radimo za jugoslovenski jezik...« Seveda se je dr. Novačan z vso odločnostjo uprl temu načrtu; ta se potem in po kraljevi smrti I. 1934 izjemo nekaterih delnih poskusov ni uresničil.

Po drugi strani je med svetovnima vojnoma Miroslav Krleža domnevno slabe čase za slovenščino tudi v Jugoslaviji. Juš Kozak se je v članku o Krleži, naslovil ga je Nekoliko iskriva (izšel je v Republiku IX, Zagreb 1953, str. 547), spominjal nočnega sprehoada s Krležo po ljubljanski premieri Glembajevih. Krleža je takrat sodil, da bodo Slovenci »v razmerah, v katerih živijo, utesnjeni in ekonomsko slabti, težko ohranili samostojnost, morda pa celo tudi jekiz.«

Ti trije podatki so mi prišli na misel, ko sem pred časom bral eno od pisem bralcev v Delu; to pismo lahko danes obnovim po njegovem temeljnem sporu, ne pa tudi dobesedno. V njem je pisec poročal o nekem nastopu Vinka Hafnerja v partijski šoli v Kumrovcu. Hafner je tedaj izjavil, da ne bo tečajnikom govoril v slovenščini, temveč v srbohrvaščini, saj bi bilo mogoče njegova izvajanja, če bi jih povedal v slovenščini, razumeti kot provokacijo. Sledilo je navdušeno ploskanje neslovenskih tečajnikov. Ne da bi hotel kakorkoli primerjati pomen dr. Korošca in Hafnerja, sem se ob omenjeni Hafnerjevi izjavi in njegovem ustremnem ravnjanju podobno zgrozil kakor ob nastopu dr. Korošca I. 1919. Jugoslavija je tudi država Slovencev. Če se slovenski politiki slej ko prej sami števasto odpovedujejo slovenščini v političnem življenju v drugih delih, še celo pa v glavnem mestu Jugoslavije in jo včasih tudi ponujojo, potem pač nikoli ne kaže, pričakovati, da se bodo za rabo slovenščine v jugoslovenski javnosti potegovali pripadniki drugih naših narodov. To velja prav tako za nastope Milana Kučana in drugih slovenskih članov CK ZKJ. Na televiziji jih počevščini slišimo, ko na sejah govorijo v srbohrvaščini. Kakšna je ta stranka, ko njeni slovenski funkcionarji na sejah najvišjega stranskega telesa ne govorijo v svojem jeziku?

Foto: Gorazd Šinik

2. V Jugoslaviji smo v zadnjih letih skoraj iz dneva v dan slišali in brali o izseljevanju Srbov in Črnogorcev s Kosova. Slišali in brali smo, da se je to dogajalo pod pritiskom tamkajšnjih Albancev. Menda ni bilo pri nas človeka, ki ne bi bil tega obojšal, čeprav smo pogrešali natančne zadevne podatke in zlasti ločevanje med izseljevanjem pod pritiskom in izseljevanjem iz gospodarskih razlogov. Hkrati pa ostaja malone popolnoma neznana druga platega dogajanja.

Maja 1985 sem se mudil v Prištini. Po končanih opravkih me je k sebi povabil prijatelj dr. Mark Krasniqi, upokojeni profesor geografije na prišinski univerzi in pesnik, ki je v albanskih prevedel tudi Cankarjevega Hlapca Jerneja. L. 1981 so ga odstranili z univerze. Med znanimi dogodki tistega leta ga ni bilo v Prištini; ko se je vrnil, so zahtevali, naj te dogodek obsoди. Kot znanstvenik, navajen dosledno kritičnega mišljenja, tega ni storil. Čemur ni bil priča in o čemer je obveščen samo iz druge roke, o tem se nima za dovolj poučenega in tega ne more zadosti odgovorno obsodit. Zato so ga upokojili. V dolgem pogovoru, ki sem ga tega dne imel s prof. Krasniqijem, sem med drugim zvedel, da ni bilo pred balkanskimi vojnami 1912/13 na Kosovu nobenega Črnogorca. Šele potem, zlasti pa po prvi svetovni vojni, so se začeli Črnogorci naseljevali v te kraje. Večinoma je šlo tu za režimske varovance ali zaslужne vojake, ki so jih največ naseljevali na najboljši zemlji, na kateri so bili takrat naseljeni Albanci. Tem je država vzela zemljo in jih z nje brez odškodnine odgnala, da je tako prisilno naredila prostor črnogorskim naseljem. Ni se treba spraševati, kako utemeljeno je danes soditi potomci razlaščenih in pregnanih Albancev o potomci črnogorskimi naseljenecem.

V zadnjem času smo lahko v slovenskem časopisu brali vrsto pričevanj o terorju, ki ga je srbska vojska izvajala, potem ko je v balkanskih vojnah zasedala Kosovo. V staro Jugoslavijo so bili nato Albanci državljanji drugega, če ne tretjega razreda. Zatiranje je šlo tudi tako daleč, da so prenekateli albanski družini posobili priimek. Prof. Krasniqi se je takrat moral pisati Nikolić. Malokdo na Slovenskem ve, da so se po prvi svetovni vojni sprito zatirana izselili številni kosovski Albanci v Turčijo. Od 1. 1945 do konca 50-ih let ni bilo dosti bolje. Tudi tedaj so bili Albanci pogosto državljanji drugega razreda, posebej še v vojnem stanju I. 1945 (do poletja) in ob Rankovičevi akciji tako imenovanega odvzemanja orožja. Zato se je po drugi svetovni vojni čez 100 000 Albancev izselilo v Turčijo. Ni mi znano, da bi o tem obstajale uradne informacije in poročala množična občila. O tem »pa vse tisto je bilo.«

PISMA

Slovenska demokratična zveza Ne potrebujemo tutorja!

Oglasili se kot član novoustanovljene SDZ. Verjetno sem iz tega razloga tudi prejel prilog, ki jo je natisnil Gorenjski glas in sicer: »DEMOKRACIJA« SDZ.

V njej je napisano veliko člankov, ki obravnavajo svobojo in demokracijo. Posebno všeč so mi bili članki avtorjev: Franceta Bučarja, Ivana Urbančiča in še nekaterih ostalih piscev.

Popolnoma drugačno podobo pa je dobil moj obraz, ko sem bral članek z naslovom: »SMO ZA LJUDSTVO, NE PA ZA ČLANSTVO«.

Ta pisarija avtorja Jožeta Koširja, se mi zdi prava demagogija. Maloštevilna ZK je namerno ustanovila SZDL, da preko nje lahko oddaja svoj program. Na ta način je hotela ustvariti vtis, kar da je vse ljudstvo za Stalinovo ideologijo. SZDL je bila celih 40 let trobenta partija. Ali pa, če hočete, kotol, kjer so nam kuhal enolomčnico.

Ljudje, posebno mlada generacija, je sita enolomčnica in želi imeti več vrst menuja, kot ga lahko dobijo v dobrni restavraciji.

Vendar se nekateri bojejo te nove prehrane, imenovane pluralizem in to ne samo mišljena temveč predvsem odločanja. Kotol za drugo enolomčnico po njihovem mnenju naj bi bila SZDL.

Tu naj bi pripravljali jedi za razne zvezze, kot npr. SDZ, SDZS in SKZ.

Mladi slovenski politiki so ponudili pluralizem, ker so ugotovili, da Stalinova ideologija tudi v Vzhodni Evropi izumira. Vendar tudi sami ne vedo, tu mislim na mlajšo politično strukturo, kaj početi s pluralizmom. Politična zmeda, ki so jo nennenoma ustvarjali nekateri posamezniki ali skupine iz starejše generacije, danes še vedno negativno vpliva na razvoj prave demokracije. Teh ljudi je strah, da bi morali v konkurenco z drugimi političnimi strankami ali zvezami. Navajeni so bili le diktirati ljudstvu, ne pa ga poslušati, kaj želi oziroma kaj hoče.

V EVROPO 1992, kamor bi nekateri že zeleli, bo za vse priključene države enaka »USTAVA«. Počasi se bo treba prividiti na kapitalizem in tržno gospodarstvo in končno na večstranski politični sistem.

Tudi raznih »jugopatentov« ne bodo rabilni. Imajo že policaje, mi jih se nimenamo, imajo že župane, vlade itd. Tudi razni Tozdi, Ozdi bodo izginili iz slovarja tujk.

Ta politične jugogodilje v ZDRAŽENI EVROPI ne bodo jedli! Politična alternativna gibanja, pa naj se imenujejo zvezze ali politične stranke, bodo morala imeti svoje članstvo in finančna sredstva, kot to že desetletja ima Zveza komunistov. ZK ima na razpolago vsa sredstva obveščanja, palače za svoje kongrese, skratka vse, kar je potrebno za politično

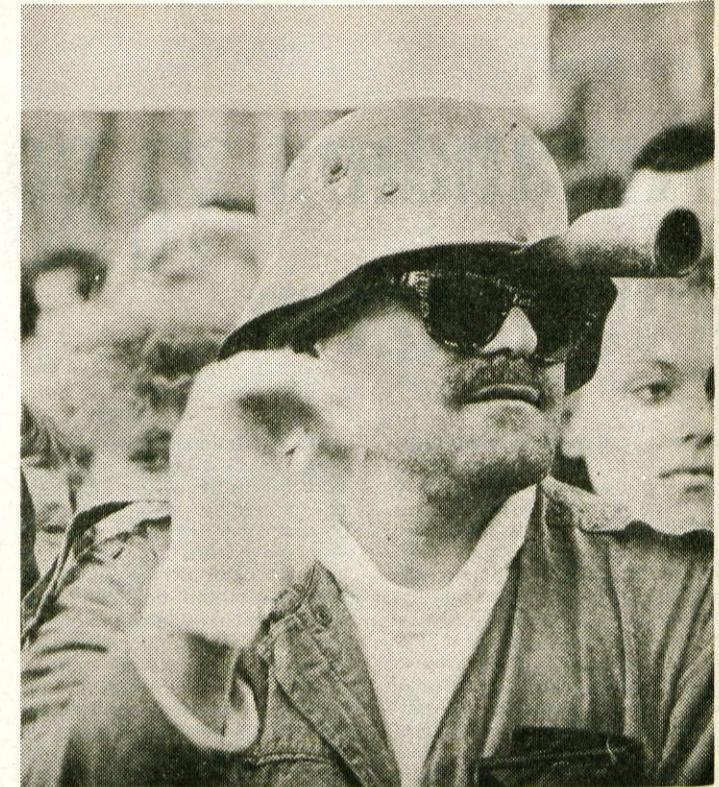

Foto: Gorazd Šinik

delovanje stranke.

Stranka brez članov in članarine je politični mrljci. Prav število njenih članov in finančna moč, sta poglaviti faktorja za uspeh politične stranke!

Pa se to, tržnega gospodarstva ni brez političnih strank. Vse to je nedeljivo! Prav zaradi vladavine monozmo postali nerazvita država. Žalostno pa resnično. Svoje družbeno življenje smo povezali z revno in nerazvito Afrijo in Azijo, namesto z Evropo. Slovenski narod je poznal že goldinar - zlati dinar, v stari Jugoslaviji srebrni dinar, sedaj pa imamo pleh dinar. Za »gnili« jugoslovenski dinar si lahko v banki kupil katerokoli valuto, tako kot kupiš danes lahko jajca na trgu. Imel je pač zlato podlago. V času moje mladosti politika ni bila to, kar je danes. Veljalo je pravilo: delo, znanje ali kapital. Mladina je sodelovala v dveh telovadnih organizacijah.

»Sokol kraljevine Jugoslavije« in katoliški »Orli«. Imeli smo večstranski politični sistem in kapitalizem. Nekateri iz stare generacije radi pripovedujejo o strankarskih sporih v stari Jugoslaviji, pa čeprav takrat sploh še volilne pravice niso imeli. To si dobil šele z 21 leti starosti. Po Ustavi pa oficirji in podoficirji ter vojaki, ki so služili redni vojaški rok, niso imeli volilne pravice. Armatra je bila apolitična tako kot je tudi še danes v državah razvitega Zahoda. Političnih pridigarjev nisem nikoli maral! Bil sem reyen, toda svoboden ptiček. V armadi ni bilo nobene politike, še časopisa nisi smel brati - mislim jasno.

Le kam bi pripeljalo Anglijo, Francijo in druge države, če bi se oficirji

ukvarjali s politiko in bi se med seboj kregali v 30 političnih strankah. Ali pa, če bi vojska brnila samo eno stranko, kot je to pri nas v modi. Naša partija je svojim članom ponujala vse mogoče položaje v državnih službah brez kakršnekoli določene šolske in strokovne izobrazbe. V »gnili« Jugoslaviji je bil za državne uslužbence zakon, ki je določal, kakšno šolsko in strokovno izobrazbo moraš imeti za poduradnika, uradnika itd. Izjem ni bilo! Torej, kaj naj ti ponudi politična stranka, če ti zakon ne dopušča. Le pri vodilnih mestih je stranka oziroma koalicija lahko postavila svojega človeka, vendar je moral imeti ustrezno izobrazbo. Vsaka je skušala postaviti le najboljšega svojega človeka. Tako, da z osnovno šolo nisidalec prilezel, kot v naši družbi do direktorja, ministra, generala, predsednika občine itd. Privatni delodajalci pa so zahtevali od svojih delavcev in uslužbencev strokovne in šolske kvalifikacije, tako kot so to določala merodajna mesta.

Politične stranke so takrat dobre, ko je njihovo članstvo sposobno, kritično presoji svoje odločitve, in svojim političnim nasprotom seči v roko, če imajo boljše programe od njih samih. Medsebojna konkurenca mora sloneti na spoštovanju drugačne mislečih ljudi. Pogoj za to je strpnost. Če tega ni, postanejo take stranke le zaviralna cokola napredka celotne družbe. Ker sta zaenkrat na našem planetu le dve oblike vladavine, to sta:

- diktatura posameznika ali stranke
- večstranski politični sistem - pluralizem kapitalistične družbe.

Tretje variante ni!

Diktatura je groza za človeka, ki misli z lastno glavo, meščanska demokracija pa se počasi tudi spreminja v politično anarhijo (Rdeče brigade, Ira itd.). Jože Košir nam ponuja svojo varianto, odnosno izum, ki bi ga dal lahko patentirati le v Afriki, pa še tam bi tako filozofiranje zavrgli kot kravji iztrebek.

V demokratičnih družbah imajo stranke svoje časopise, ki poudarjajo le njihov pomen. Ljudje pa izbirajo, kateri časopis bodo brali in kateri politični stranki bodo zauptali. Politično in gospodarsko hromi bomo težko prišli v EVROPO 1992. Tudi SDZ ne rabi tutorja!

*Lep pozdrav! Stane Pečnik
Ljubljana, 3. 5. 1989
Ljubljana - Ob žici 1*

Organi Slovenske demokratične zveze

Izvršilni odbor

- Janez Janša
- Ivan Oman
- Dimitrij Rupel - predsednik
- Veno Taufer
- Alojz Križman
- Hubert Požarnik
- Tomaž Pisani
- Samo Resnik
- Rajko Pirnat
- Svet
- France Bučar - predsednik
- Rudi Šeligo
- Draga Ahačič
- Peter Jambrek
- Gorazd Drevenšek
- Anton Tomažič
- Ivan Pučnik
- Aleš Arih
- Neva Česnik
- Tone Peršak
- Marko Kos
- Maja Polak
- Vlado Sruk
- Peter Vodopivec
- Tomaž Hlastan
- Miroslav Garb
- Franc Zagožen
- Marjeta Tratnik
- Nataša Sukič
- Mladen Švarc
- Peter Volasko
- Silvo Zapečnik
- Nadzorni odbor
- Alenka Puhar
- Ivan Borštnar
- Nikola Prijatelj
- Primož Simoniti
- Ivo Urbančič - predsednik
- Jozef Penca
- Milan Kalin

LJUBLJANSKI PODODBOR SDZ

IZVRŠILNI ODBOR:

- Milan Apih - predsednik
- Borut Trkman
- Metod Strmbelj
- Ivo Žajdela
- Tone Frantar
- Eva Nagy
- Albin Humar
- Franček Rudolf - predsednik
- Viktor Blažič
- Veljko Namorš
- Marjan Vidmar
- Mila Velkavrh
- Nataša Jerman
- Jurij Kocbek
- Matija Volk
- Tomaž Petauer
- Darko Puhar
- Boris Valenčič
- Daniilo Gorup

NADZORNI ODBOR

- Tine Velikonja - predsednik
- Angelos Baš
- Breda Zelenko

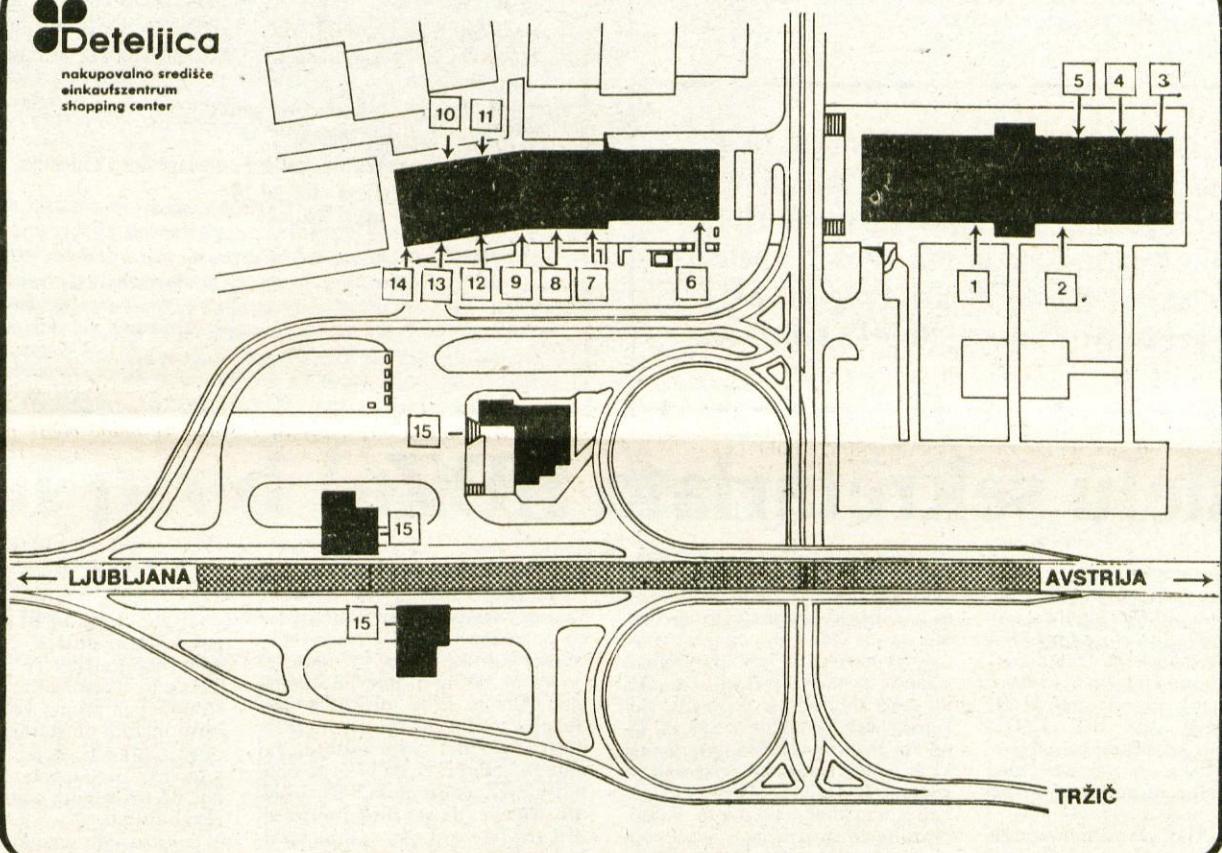
TRIBUNA

IZ PORAZA V PORAZ - DO KONČNE ZMAGE !

V času razstave mineralov in fosilov bo odprt
trgovski center Deteljica : sobota 13.5. od 8^h do 19^h
Vabljeni v Tržič
nedelja 14.5. od 8^h do 13^h

Deteljica
nakupovalno središče
einkaufszentrum
shopping center

1 PEKO, TOVARNA OBUTVE,
Tržič,
obutev

2 ŽIVILA, TRGOVSKA IN
GOSTINSKA DO, Kranj
bistro

3 NOVOST, OBLAČILA,
konfekcija

4 TEKSTIL, PROIZVODNO IN
TRGOVSKO PODJETJE, Ljubljana
tekstil

5 TOBAK, TOBAČNA TOVARNA,
Ljubljana
trafka

6 MERCATOR, KMETIJSTVO
INDUSTRIJA TRGOVINA, Ljubljana
bitje
samopostrežna trgovina

7 ELKROJ, PROIZVODNJA
MODNE KONFEKCIJE, Mozirje
konfekcija

8 BPT, BOMBAŽNA PREDILNICA
IN TKALNICA, Tržič
posteljnina

9

ALMIRA, ALPSKA MODNA
INDUSTRIJA, Radovljica
pletenine

10

Ješe, Križe
otroška obutev in ekspres popravljalnica

11

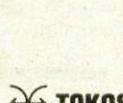
KOMPAS, Jugoslavija
Duty Free shop

12

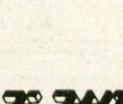
ROMIH, Tržič,
trgovina z jeansom

13

TOKOS, TOVARNA KOS IN
SRPOV, Tržič
kose, srpi in orodje

14

ZLIT, ZDRUŽENA LESNA INDU-
STRITA, Tržič
pohištvo

15

PETROL, Ljubljana
restavracija
bencinska črpalka
duty free shop

ALARM

Kranj Tomšičeva 36, tel.: 47-278

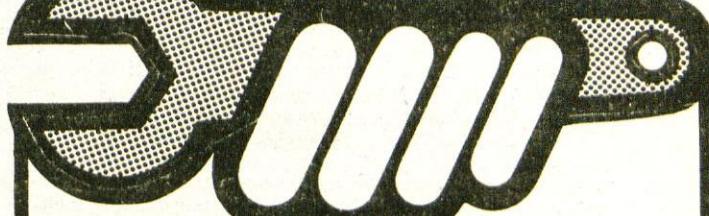
Na zalogi imamo:

IR senzorje - senzorje za vklop luči - stanovanjske alarmne naprave na baterijsko napajanje - sirene vseh vrst - spray sirene za starejše očlane - avto alarmne naprave - kovčke za prenos denarja - alarmne centrale - mini jeklene trezorje...

Alarmne naprave vam tudi strokovno montiramo in vzdržujemo!

Gorenjska kmetijska zadruga

TZO SLOGA
KRANJ

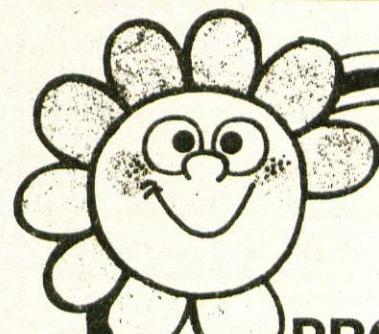
KMETOVACI!

Obveščamo vas, da smo za področje Gorenjske pričeli

s servisiranjem in odpravljanjem napak na vseh SIPOVIH kmetijskih strojih v garancijskem roku ali izven njega.

Dobro smo založeni z rezervnimi deli!

Za morebitne napake v garancijskem roku se obrnite na našo prodajalno kmetijske mehanizacije v Kranju, Cesta 1. maja 65, tel. (064) 35-032 ali 35-750, lahko pa tudi neposredno na izvajalca servisa: Kozelj Slavc, Hotemaže 16, 64205 Preddvor, tel. (064) 45-572, vsak dan od 7. - 10. ure.

PRODAJNA
AKCIJA MURKE
od 13. – 27.maja

S SVILANITOVIM
FROTIRJEM
NA POČITNICE

v poslovalnicah:

MODA, PIKA in M ŠPORT RADOVLJICA
PLETNA BLED
SU UNION JESENICE
DEKORATIVA LESCE

UGODNE CENE • VELIKA IZBIRA
NOV PROGRAM ZA PLAŽO

anrock

PREJELI SMO

SLOVENSKA REPUBLIKANSKA ZVEZA JE SLOVENSKA ZVEZA SLOVENSKEGA NACIONALNEGA PROGRAMA

Ta zveza je nastala spontano, kakor je spontana tudi evolucija. Njena osnova je človek, ki je osnovna celica družbe. Zaradi tega je tudi sama Zveza usmerjena k človeku, deluje in delovala bo poudarjajoč človeka in okolico, v kateri živi.

Zavzema se za vse vrednote, ki jih je človeštvo skozi tok zgodovine ustvarilo in ki jih bo ustvarilo ter za okolje, v katerem prebiva in katerga del je.

Zveza nima članarine, nima tudi knjižic. Potrjuje naj se skozi delovanje, ne pa preko papirja. V zvezo se lahko vpriše vsak državljan SR Slovenije že s tem, ko ga zanima program in delovanje. pride in odide lahko, kadar hoče. Vezan ni na nič drugega kakor na samega sebe in svojo dejavnost.

POLITIČNI SISTEM

1. Neposredne svobodne volitve na vseh ravneh
2. Ukinitev predsedstva SR Slovenije, ostane le predsednik s svojim aparatom, ki mu je neposredno podrejen (3 x 5 let).
3. Predstavniki ljudstva v kongresu so voljeni za 4 leta neomejeno število mandatov.
4. Izvršna oblast je podrejena kongresu.
5. Mandatar za sestavo vlade je predsednik SR Slovenije.
6. Slovenija je suverena država, ki lahko ostane v sklopu SFRJ. Imata nacionalno valuto. Plaćilno sredstvo lahko ostane tudi YU din. Z uvedbo slovenske nacionalne valute se bo tako rekoč uničila inflacija in valuta bo postala konvertibilna.
7. Svobodno združevanje državljanov SR Slovenije.
8. Popolna svoboda govora in javnih medijev.
9. Vprašanje SFRJ.

EKONOMIJA

1. Slovenska nacionalna valuta. Izničenje inflacije, konvertibilnost, vsaki državi svojo valuto.
2. Svobodno podjetništvo. Vsak človek naj ustvarja brez ovir, naj bo odvisen od samega sebe. Pospešuje se proizvodnja, porast narodnega dohodka, denar se racionalneje uporablja, tako dobi več proizvajalec, skupnost in država.
3. Privatizacija, delništvo. Le če je občutek lastnine, se proizvodnja sredstva koristno in učinkovito uporablja. Razbitje monopolov. Konkurenca. Kakovost.
4. Pospeševanje turizma in tako imenovanih čistih tehnologij. Smo zostali, revni, imamo pri kapital v ljudeh in iznajdljivosti. Le tako lahko ujamemo in prehitimo razviti svet. Poudarimo samega sebe.
5. Znižanje proračunskih stroškov. Tako bomo dosegli oživitev gospodarstva, standarda in izničenje inflacije.
6. Sprememba davčnega sistema. Sistem naj bo tak, da bo omogočil kopiranje denarja in bogastva.
7. Ukinitev davka za nerazvite. To je nepotrebni davek, ki je izrazito ideološko obarvan (uzakonjen sistem navadne kraje).

EKOLOGIJA

1. Takojošnja ukinitev fosfatnih pralnih sredstev in gnojil. Pralna sredstva se izlivajo v reke, povzročajo prekomerno rast nekaterih organizmov. Ruši se naravno ravnotežje.
2. Radikalno zmanjšanje uporabe kuriv, ki vsebujejo žveplo. Preprečimo kisli dež in umiranje gozdov.
3. Uvedba neosvinčenega bencina. Teže kovine so zdravju škodljive, povzročajo degeneracije.
4. Obvezne čistilne naprave. Prispevek k čistoti okolja. Prispeva k reciklaži snovi.
5. Ureditev odlagališč smeti; smeti predelovati. Prepoved uporabe plastičnih vrečk.
6. Reciklaža odpadnih snovi.
7. Korist za industrijo, tehnologijo in gospodarstvo.
8. Podpis montrealske konvencije o ozonu.
9. Pospešitev tehnologije bio plina E.

SOCIALNO VPRAŠANJE

1. Povečanje slovenske natalitete. Nataliteta je obupno nizka in v stagnaciji, da narod ne izumre, naj se razvija in množi... Seveda pa naj se ustvarijo pogoji:
 - a) pravoporočenca dobita za dober začetek denarno darilo republike,
 - b) solidarnostna stanovanja dobitjo le tisti, ki imajo najmanj srednjesholsko izobrazbo in so že najmanj 25 let državljan SR Slovenije. Prednost imajo pravoporočenci,
 - c) porodniški dopust do 3. leta.
- 3 leta je čas, ko otrok neizbežno potrebuje mater za razvoj.
2. Osnovno zdravstveno varstvo je brezplačno. Ostalo se plačuje po veljavni tarifi.
3. Omogočiti ustanavljanje svobodnih sindikatov — sindikati obstajajo na papirju in so v službi rezima. Potrebno je zaščititi ljudi pred izkoriscenjem.
4. Omogočiti znižanje delovnega časa ženskam. Do polovice sedaj veljavnega.

ARMADA

1. Na ozemlju SR Slovenije je poveljevanje v slovenščini. SR Slovenija je suverena država, ki ima uradni jezik slovenščino. Vsak drug poveljevalni jezik v Sloveniji je tuj, daje vtič okupatorstva, s tem izizza nelagodje, nepokorščine in odstojenosti služenja domovini. To pa tudi zmanjšuje učinkovitost armade na ozemlju SR Slovenije.
2. Služenje v domačem kraju, kombinirano z vadbo na drugih področjih SR Slovenije. Utemeljeno s tem, da doma pozna vsak grm, drevo, hrib, v tujem kraju pa ne. Kombinirano z vadbo na drugih ozemljih SR Slovenije je pogojeno zaradi objektivnih morebitnih vojnih okoliščin. Zmanjšajo se stroški, poveča učinkovitost.
3. Takojošnja modernizacija
- JLA je obupno zastarela, ideološko obarvana itd., kar povečuje stroške in zmanjšuje učinkovitost. Modernizirati je potreben vadbo, orodje in organizacijo.
4. Profesionalizacija.

Služenje vojaškega roka naj se skrajša na čas vadbe. Poveča se učinkovitost s plačljivo vojsko (najemništvo). Oficirji so plačani po razmerju plač v posameznih republikah. Ukinitev ideologizacije. Vojak se usposablja za boj, ravnanje z orožjem, vojaške večine, ne pa s politikantstvom, kajti politika se spreminja iz dneva v dan.

DEMOKRACIJA SDZ

Demokracija izhaja v Gorenjskem glasu v prilogi Odpore strani. Ureja uredniški odbor; urednica Laura Straus, Naslov uredništva: Komenskega 7 (soba 33, I. nadstropje) Ljubljana

5. Ukinitev vojaških sodišč tudi v vojnem času. Dober vojak je tisti vojak, ki je brezpogojno poslušen nadrejenemu. Razen tega pravo pa ni njegova stroka. Vojaška sodišča ne morejo biti in niso neodvisna, če pa so, je armada zanic.

6. Ugovor vesti.

7. Armado na ozemlju SR Slovenije financira SR Slovenija. Jasno. To je naša vojska.

KMETIJSTVO

1. Sprememba zakona o dedovanju.

Sedanji zakon neusmiljeno drobi zemljo, tako da se zmanjšujejo možnosti pridelave z dobičkom.

2. Ukinitev zemljiškega maksimuma.

Zemljiški maksimum ovira ekspanzijo kmetijstva, je ideolesko obaran z nekakšnim strahom pred bogatjenjem in kulaštvom, deluje izrazito negativno na proizvodnjo hrane in jo draži.

3. Pospeševanje biotehnologije in prehrane.

Človek je del narave, zato naj se tudi obnaša tako. Razen tega je narava prehrana nekoliko bolj zdovita, kakor prehrana, ki vsebuje insekticide in druge pesticide. Ukinitev kulturo uporabe umetnih gnojil. Uvedena bi bila naravna cirkulacija snovi v naravi.

ŠOLSTVO

1. Omogočiti učenje od zgoraj navzdol.

S tem bi se izognili poučevanju nepotrebnih predmetov in omogočili večjo specializacijo ved. Ne bi izgubljali več t. im. nadnadarenjenih otrok in poznejne odraslih ljudi, od česar bi imeli vsi koristi.

2. Osnovnim šolam dati pouk brez ideologij, z novostmi kot Summer School. Uvesti alternativne in elitne mednarodne srednje šole (kot je Devinska), uvesti klasično srednješolsko izobrazbo in gimnazijo. Vpeljati obrtne šole.

3. Na univerzi uvedba t. i. alternativnih ved.

Določene vede so se zanemarile zaradi Galilejeve filozofije. Človek je sestavljen iz duha in telesa. Zanemarilo se je bistvo, da je človek del narave, ne pa matematična številka.

4. Financira se iz proračuna SR Slovenije, pa tudi iz prispevkov firm, ki se jim ta sredstva odbijejo od davka.

SDZ vas vabi na ustanovni občni zbor območnega odbora SDZ za Obalo, Kras in Notranjsko, ki bo v dijaškem domu Heroj Tito v Kopru, Cankarjeva ulica 5, v petek, 12. maja 1989, ob 18. uri. Program SDZ bo predstavil Dimitrij Rupel s sodelavci.

V svojem prispevku se bom osredotočil, torej zavestno omejil, le na vlogo in pomen Sekretariata v času po pridobitvi prostorov pri MK SZDL na Komenskega 7. Poudariti moram, da lahko sobico, ki meri približno 7 m², uporabljamo le do 31. decembra 1989. RK SZDL nam pri tem krije stroške ogrevanja in elektrike, ne pa tudi izdatkov za telefon in administrativne posle.

Sekretariat SDZ pa ni miniature le v svoji prostorski dimenziji, ampak tudi po kadrovski sestavi. Pomembno dejstvo je že njegov neprofessionálni značaj. Tvorimo ga namreč le honorarni sekretar in občanski sodelavci, ki pa predstavljajo ogromno in nepogrešljivo pomoč, saj se je dejavnost Sekretariata iz meseca hitro širila. Specifičnost narave naše zveze se odraža, tako v pozitivnem kot v negativnem smislu, tudi v delovanju tega telesa. Glede na to, da se SDZ vzdržuje popolnoma avtonomno, saj ne prejema (in tudi no-

č) od SZDL niti dinarja, je razumljivo, da naš finančni položaj ni zavidenja vreden. Zato apeliram na vse člane, naj čimprej vplavajo članarino, ki je v okoliščinah sedanja pošastne inflacije že tako ali tako simbolična. V imenu slovenske demokratične zveze pa izrekam prisrčno zahvalo vsem tistim, ki so poleg članarine prispevali še dodatno finančna sredstva za uspenejše delovanje naše zveze. Posebna zahvala za izrazito visoko podporo naj velja Dragu Bajcu, Jožetu Grabnarju, Marku Koširju, Ivanu Mesičku, Stanislavu Petku, Damjanu Štrucu in Pavetu Erženu.

Ena od primarnih nalog SDZ je prav gotovo pridobivanje novih članov, oziroma razširitev boja za parlamentarno demokracijo na ozemlju Slovenije in širše. Naša pričakovanja v tej smeri se žal niso v celoti uresničila. Članstva je manj, kot smo si želeli. Res pa je tudi, da stanje že zdaleč ni kritično ali deprimirajoče. Trenutno je članov okoli 1500. Ne gre zanemariti dejstva, da so nam množični mediji bolj ali manj nenaklonjeni, še posebej RTV Ljubljana. V njih se pogosto pojavljajo zelo enostranske interpretacije o delovanju naše v ostalih zvez ter Odbora za zaščito človekovih pravic. Z izgovorom, da je situacija v državi kritična, in da moramo biti enotni, se poskuša otopeni del politične alternative. Zato je boj za samostojno glasilo, ali časopis, zelo težaven in še nedokončan.

Če se vrnemo nazaj k problematiki članstva, je treba takoj reči, da je v strukturi in aktivnosti včlanjenih lahko opaziti paradoskalno situacijo. Najbolj aktivni in radikalni niso mladi ljudje, ampak upokojenci in ostali starejši člani. Mnogi med njimi so bivši partizani, ki so razočarani nad povojnim razvojem naše družbe. Na vprašanje, od katerega politična letargija mladi (predvsem dijakov), se ponuja več

MLADI ZA EVROPSKO FEDERACIJO

V času od 14. do 16. aprila je v Firencah potekalo zasedanje Mladih evropskih federalistov (JEF) o problematiki združene Evrope in letosnjih volitvah v Evropski parlament kot prvem koraku k bodoči Evropski federaciji. Organizatorji so povabili predstavnike političnih zvez iz vse Evrope, tudi Jugoslavije. Iz naše države so se zasedanja udeležili slovenska sekcija JEF, ZSMS ter Peter Volasko in Franci Pungerčič kot predstavnika Slovenske demokratične zveze. Zasedanje sva izkoristila predvsem za predstavitev naše zveze Evropi in navezovanje stikov z ostalimi evropskimi organizacijami.

V osrednjem delu konvencije, ki je bil namenjen predstavljanju različnih pogledov na Združeno Evropo, sva predstavila referat, v katerem sva orisala zvezo, njeno delovanje in cilje ter, kot prispevek k temi zasedanja, posebej poudarila 12. točko naše programske izjave, v kateri se zavzemamo za pristop naše države k Evropski skupnosti in s tem v zvezi težave pri jugoslovenskem in slovenskem odpiranju v Evropo, ki izhajajo iz napačnega pojmovanja načela neuvrščenosti in naše vloge v tem gibanju. Opozorila sva na nujnost priključitve razviti Evropi in na katastrofalne posledice, če do tega ne pride.

Po referatu so naju predstavniki različnih političnih strank in organizacij zaprosili za pogovor, v katerem so predvsem želeli informacije o naši vlogi, in pomenu v Sloveniji ter glavnih ciljih. Nekateri so izrazili pripravljenost, da nam pri naših prizadevanjih pomagajo, nekaj pa jih je že napovedalo obisk v Sloveniji. Tako lahko našo udeležbo na tem zasedanju v celoti ocenimo kot uspešno.

FRANI PUNGERČIČ
PETER VOLASKO

OBVESTILO UO SDZ

Univerzitetni odbor Slovenske demokratične zveze vabi vse člane in članstva željne na redne tedenske sestanke UO SDZ, ki so vsako sredo ob 17. uri v matematični predavalnici v II. nadstropju na Jadranski ulici 21. Poleg tekoče problematike se tačas ubadamo z organizacijo okrogle mize o avtonomnosti univerze.

Obenem vas obveščamo, da smo dosegljivi na naslovu:

Dragan Marušič
Univerza v Ljubljani - Pedagoška akademija
Kardeljeva ploščad 16
Tel.: (061) 340-561

Vabljeni!

Predsednik izvršnega odbora Dargan Marušič
Predsednik nadzornega odbora Karmen Posega
Predsednik sveta Franci Pungerčič

O delu sekretariata SDZ

aktivnosti Slovenske demokratične zveze. Zaradi zaprtosti medijev nam ni v dovoljšnji meri omogočena polemika s stališči uradne slovenske politike, ki pač vztrajno varuje svoj monopol nad informacijami. Očitno je ta ideoleska produkcija strahu in občutka ogroženosti obrodila svoje sadove, saj mnogo ljudi pravi, da bi se že včlanili v SDZ, če se ne bi bala posledic. Menim, da sta torej predvsem dva glavna vzroki za manjše število članov:

1. blokada objektivnih informacij o SDZ v množičnih medijih ter 2. produkcija strahu in občutka ogroženosti med državljanji Slovenije.

Komunikacijsko bariero, ki jo med SDZ in javnost namerno postavlja uradna politika preko »svojih« medijev, poskušamo razbiti (ali vsaj prebiti) z našim glasilom Demokracija, ki bo združevalo v enotno informacijsko silo tudi ostali del politične alternative. Zato je boj za samostojno glasilo, ali časopis, zelo težaven in še nedokončan.

Če se vrnemo nazaj k problematiki članstva, je treba takoj reči, da je v strukturi in aktivnosti včlanjenih lahko opaziti paradoskalno situacijo. Najbolj aktivni in radikalni niso mladi ljudje, ampak upokojenci in ostali starejši člani. Mnogi med njimi so bivši partizani, ki so razočarani nad povojnim razvojem naše družbe. Na vprašanje, od katerega politična letargija mladi (predvsem dijakov), se ponuja več

odgovor. Bistvena sta verjetno dva: A) šibka informiranost o SDZ v tej populaciji in B) gre za odraz patološko družbe, oziroma procesa socializacije.

Težko bi v svetovnih razmerah našli podoben primer večje konformnosti mladih od starejših, kot se to dogaja pri nas. Pojem političnega v okvirih parlamentarne demokracije bo pri mladih očitno potrebljeno rehabilitirati.

V Sekretariatu imamo direktne stike z ljudmi iz vse Jugoslavije in različnih delov sveta. Velika večina je pozitivnih, se pravi spodbujajočih. Prejeli pa smo tudi nekaj pisem, kjer so večinoma anonimni avtorji napadali in žalili predsednika IO SDZ ali celotno zvezo. V glavnem so ta pisma prihajala iz Srbije. O njih ni potrebno izgubljati besed, ker so skoraj vsa zelo vulgarna